

آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دهم

مرحله سوم

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۰۹/آذر/۱۴۰۳

رشته انسانی

بودجه بندی دروس

ریاضی	زبان و ادبیات فارسی	علوم اجتماعی	زبان عربی
ریاضی و آمار (۱) فصل ۱ صفحه ۹ تا ۳۸	علوم و فنون ادبی (۱) درس ۱ تا ۳ صفحه ۱۰ تا ۳۶	جامعه‌شناسی (۱) درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۳۷	عربی؛ زبان قرآن (۱) درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۳۰
تاریخ	جغرافیا	منطق	اقتصاد
تاریخ (۱) درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۴۱	جغرافیا (۱) درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۱	درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۶	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۴۲

مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضی
۱۵ دقیقه	۲۵	۱۱	۱۵	زبان و ادبیات فارسی
۱۰ دقیقه	۳۵	۲۶	۱۰	علوم اجتماعی
۱۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	زبان عربی
۱۰ دقیقه	۶۰	۵۱	۱۰	تاریخ
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	جغرافیا
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	منطق
۱۰ دقیقه	۹۰	۸۱	۱۰	اقتصاد
۹۵ دقیقه		۹۰ سؤال		مجموع

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

ریاضی و آمار

۱- جواب معادله $\frac{x}{2x-1} = \frac{3}{4}$ کدام است؟

(۱) $\frac{3}{2}$

(۲) $-\frac{3}{2}$

(۳) $\frac{3}{10}$

(۴) $-\frac{3}{10}$

۲- اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 + (\sqrt{3} - \sqrt{2})x - \sqrt{6} = 0$ باشند به طوری که $x_1 < x_2$ ، در این صورت

حاصل $2x_1^2 - x_2^2$ کدام است؟

(۱) ۱

(۲) -۱

(۳) ۳

(۴) ۴

۳- کدام یک از معادله‌های زیر به ازای هر مقدار a همواره دارای جواب‌های حقیقی است؟

(۱) $x^2 - x + a = 0$

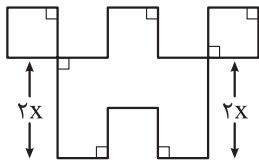
(۲) $x^2 + ax - 1 = 0$

(۳) $ax^2 + x - 1 = 0$

(۴) $x^2 + ax + 1 = 0$

۴- در شکل زیر، طول تمام پاره‌خط‌ها به جز دو پاره‌خط مشخص شده برابر x است. اگر مساحت شکل از محیط آن ۱۴

واحد کم‌تر باشد، مقدار بزرگ‌تر برای x کدام است؟

(۱) ۱

(۲) $\frac{6}{5}$

(۳) $\frac{7}{4}$

(۴) ۲

۵- درآمد شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا از رابطه $R(x) = -x^2 + 30x + 175$ و هزینه آن از رابطه

$C(x) = 10x + 50$ به دست می‌آید. نقطه سربه‌سر به ازای کدام مقدار x به دست می‌آید؟

(۱) ۵

(۲) ۱۰

(۳) ۲۵

(۴) ۲۰

۶- جواب(های) معادله $\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+3$ کدام است؟

(۱) فقط ۱

(۲) فقط -۲

(۳) ۱ یا -۲

(۴) معادله جواب ندارد.

۷- مجموع ریشه‌های معادله $\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3} = \frac{6}{x^2 - 2x - 3}$ کدام است؟

(۱) ۱

(۲) $\frac{1}{2}$

(۳) $\frac{4}{3}$

(۴) $\frac{2}{3}$

محل انجام محاسبات

۸- گلدانی نقره‌ای داریم که نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص آن، برابر با ۷ است. استاد قلمکار آن را ذوب و ۱۵۰ گرم مس به آن اضافه کرد و گلدان جدیدی ساخت. می‌دانیم نصف وزن گلدان جدید نقره است. در گلدان اولیه، چند گرم نقره وجود داشته است؟

۲۵ (۱) ۱۲۵ (۲) ۱۵۰ (۳) ۱۷۵ (۴)

۹- یک کیک را بین چند نفر تقسیم کردیم و به هر یک مقدار مساوی رسید. سپس دو نفر دیگر به جمع اضافه شد و دوباره همان کیک را بین آن‌ها تقسیم کردیم. در این مرحله به هر یک به اندازه $\frac{1}{34}$ کیک کم‌تر رسید. اگر به جمع اولیه سه نفر اضافه می‌شد، به هر نفر چه قدر کیک کم‌تر می‌رسید؟

$\frac{1}{9}$ (۱) $\frac{1}{12}$ (۲) $\frac{1}{18}$ (۳) $\frac{1}{20}$ (۴)

۱۰- به ازای چند مقدار a ، معادله $\frac{2x}{x-2} + \frac{a}{x-1} = 1$ فقط یک ریشه دارد؟

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

علوم و فنون ادبی

۱۱- کدام گزینه آگاهی درستی درباره موضوعات مختلف علوم و فنون ادبی می‌دهد؟

- ۱) بیشتر کتاب‌های مقدس از کشش و جاذبه آهنگ و کلام موزون، بهره گرفته‌اند.
- ۲) دو آرایه واج‌آرایی و واژه‌آرایی متعلق به مبحث بدیع معنوی هستند.
- ۳) توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف وزن می‌شود.
- ۴) در مرحله خوانش لازم است اثر قطعه‌قطعه و گسسته خوانده شود تا جزئیات هر بخش به خوبی درک شود.

۱۲- در چند مورد ویژگی به‌کاررفته در ابیات، یا قلمرو نسبت‌داده‌شده به آن‌ها، درست است؟

«دو عاقل را نباشد کین و پیکار	نه دانایی ستیزد با سبکسار
اگر نادان به وحشت سخت گوید	خردمندش به نرمی دل بجوید
دو صاحب‌دل نکه دارند مویی	همیدون سرکشی و آزر مجویی
و گر بر هر دو جانب جاهلان‌اند	اگر زنجیر باشد بگسلانند»

تضاد میان دانا و سبکسار (ادبی) / کاربرد «را» در معنی حرف اضافه (زبانی) / جناس میان «گوید» و «بجوید» (ادبی) / مفهوم ناسازگاری افراد نادان (فکری) / تعبیر کنایی «مویی نکه داشتن» (ادبی) / کاربرد واژه کهن (زبانی)

- ۱) شش ۲) پنج ۳) چهار ۴) سه

۱۳- عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر، در کدام گزینه «متفاوت» است؟

- ۱) ای ساریبان آهسته رو کارام جانم می‌رود
 - ۲) دوش از خیال موی او افتادم اندر کوی او
 - ۳) من مانده‌ام مهجور از او بیچاره و رنجور از او
 - ۴) او می‌رود دامن‌کشان من زهر تنهایی چشان
- و آن دل که با خود داشتم بادلستانم می‌رود
وان گه که بینم روی او از کف عنانم می‌رود
گویی که نیشی دور از او در استخوانم می‌رود
دیگر مپرس از من نشان کز دل نشانم می‌رود

۱۴- اطلاعات کدام گزینه درباره جنبه‌های مختلف تحلیل ابیات نادرست است؟

«چون به پایان برد کار آن سرا	آمدند از ره رفیق و آشنا
چون توانی زیستن در این قفس؟	این قفس نبود مقام چون تو کس
در شبستان تو چون آییم جمع	همچو پروانه به گرد روی شمع؟
حجره خود گر بدین سان ساختم	خانه‌ای در خورد یاران ساختم
در حقیقت یار یکدل، کیمیاست	چون صدف، کمیاب و چون در پربهاست»

- ۱) در قلمرو زبانی، معنی «چون» در بیت اول با معنی این واژه در بیت‌های دوم و پنجم متفاوت است.
- ۲) در قلمرو ادبی، در میان ابیات آرایه جناس به چشم می‌خورد.
- ۳) در قلمرو فکری، مفهوم بیت چهارم بهره‌مندی اندک گوینده از یاران حقیقی است.
- ۴) تنها در یک بیت، ردیف شعری دیده می‌شود.

۱۵- در کدام گزینه واژه‌آرایی به چشم می‌خورد؟

- ۱) در ازل بر جان خاقانی نهادی مهر مهر
 - ۲) ای علم عالم نو پیش تو هر عقل گرو
 - ۳) کوشیدم و درد درد او نوشیدم
 - ۴) بیا تا همه دست نیکی بریم
- تا ابد بی‌رخصت سلطان اعظم برمکن
گاه میا گاه مرو خیز و به یک بار بیا
بنمود جفا و من فرو پوشیدم
جهان جهان را به بد نسپریم

۱۶- واج آرایبی در کدام بیت برجستگی بیشتری دارد؟

- (۱) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
 (۲) لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست
 (۳) سال وفال و مال و حال و اصل و نسل و تخت و بخت
 (۴) پس هستی من ز هستی اوست
- که هرچه بر سر مای رود، ارادت اوست
 لختی بخند، خنده گل زیباست
 بادت اندر زندگانی برقرار و بردوام
 تاهستم و هست، دارمش دوست

۱۷- در همه گزینه‌ها تناسب و همسویی وزن و عاطفه، بر فضای نشاط آور بیت، افزوده است؛ به جز.....

- (۱) آب زیند راه را، هین که نگار می‌رسد
 (۲) راه دهید یار را، آن مه ده چهار را
 (۳) رونق باغ می‌رسد، چشم و چراغ می‌رسد
 (۴) تادل ما سپند نیست گرد نفس بلند نیست
- مژده دهید باغ را، بوی بهار می‌رسد
 کز رخ نوربخش او، نور نثار می‌رسد
 غم به کناره می‌رود، مه به کنار می‌رسد
 بعد شکست ساز ما زخمه به تار می‌رسد

۱۸- معنی و کاربرد «هم» در کدام گزینه با معنی و کاربرد این واژه در بیت زیر همانند است؟

- «زین نظم، شد گشوده به رویم در آلم»
 (۱) بدادش بسی پند و دل شاد کرد
 (۲) بدیدم گرچه درد انوری را
 (۳) هم جان به هزار دل گرفتار تو است
 (۴) نزار بودم دائم ز درد فرقت تو
- بر قلب من نشست ز مرهم هزار هم»
 ز هم و غم مرگش آزاد کرد
 تویی مرهم تو هم مرهم نداری
 هم دل به هزار جان خریدار تو است
 من آن چنان که تو بودی هزار هم چندان

۱۹- تلفظ دو واژه «زهره» در هر گزینه با یکدیگر متفاوت است، به جز.....

- (۱) بر ناله و گریستن زارزار خویش
 (۲) پرده خوبی بساز امشب و بیرون خرام
 (۳) خانه می خراب گشته از او
 (۴) ای به صفا برده گوی سایه تو ز آفتاب
- ای ماه و زهره زهره و مه را گوا کنم
 زهره زهره بسوز زان رخ چون مشتری
 زهره زهره آب گشته از او
 زهره زهره شده ز آتش تیغ تو آب

۲۰- چند مورد از موارد زیر، یک «متن» به شمار می‌آیند؟

«گوشه شهناز از دستگاه شور در یک قطعه موسیقی سنتی ایرانی / صحنه گفت‌وگو با رئیس فرهنگ در داستان
 «مدیر مدرسه» جلال آل احمد / بوی ته‌دیگ کاهو که کم‌کم دارد می‌سوزد. / منظره بلندشدن دختر بچه‌ای که به
 زمین افتاده است. / طعم گس سنجد کال / گونه چپ نوزاد دوروزه که با پشت انگشت اشاره آن را لمس می‌کنیم.»

- (۱) یک (۲) سه (۳) پنج (۴) شش

۲۱- بیت زیر با کدام گزینه تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- «حدیث دل حدیثی بس شگفت است
 (۱) آن که اساس تو بر این گل نهاد
 (۲) بنده دل باش که سلطان شوی
 (۳) نقش قبول از دل روشن پذیر
 (۴) ماه پری‌چهره چو برقع گشود»
- که در عالم، حدیثش در گرفته است»
 کعبه جان در حرم دل نهاد
 خواجه عقل و ملک جان شوی
 گرد گلیم سیه تن مگیر
 دل ز کف و هوش ز سر دربرود

۲۲- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

«چون نخواهی کت زدیگر کس جگر خسته شود

(۱) از آن پس کاین جهان را آزمودی گر خردمندی

(۲) چون نخواهی تو ز من پند مرا پند مده

(۳) انگشت مکن رنجه به در کوفتن کس

(۴) از قند تو می نوشم با پند تو می کوشم

دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید»

در این پرگرد و ناخوش جای دل خیره چرا بندی

بسته انگار مرا با تو بدین کار حساب

تا کس نکند رنجه به در کوفتن مشت

من صید جگر خسته تو شیر جگر خوارم

۲۳- مفهوم بیت «برو شادی کن ای یار دل افروز / غم فردا نشاید خورد امروز» از کدام گزینه دریافت می شود؟

(۱) پیوند عمر بسته به مویی است هوش دار

(۲) دیدی که مرا هیچ کسی یاد نکرد؟

(۳) غم شربتی ز خون دلم نوش کرد و گفت

(۴) فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید

غمخوار خویش باش غم روزگار چیست

جز غم که هزار آفرین بر غم باد

این شادی کسی که در این دور خرم است

شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد

۲۴- کدام رباعی با ابیات زیر تناسب معنایی کم تری دارد؟

«جامی است که عقل آفرین می زندش

این کوزه گر دهر چنین جام لطیف

(۱) چون عهده نمی شود کسی فردا را

می نوش به ماهتاب ای ماه که ماه

(۲) ماییم و می و مطرب و این کنج خراب

فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب

(۳) آن قصر که جمشید در او جام گرفت

بهرام که گور می گرفتی همه عمر

(۴) ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست

این سبزه که امروز تماشاگه ماست

صد بوسه ز مهر بر جبین میزندش

می سازد و باز بر زمین می زندش»

حالی خوش کن تو این دل شیدا را

بسیار بتابد و نیابد ما را

جان و دل و جام و جامه در رهن شراب

آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب

آهو بچه کرد و روبه آرام گرفت

دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

بی باده ارغوان نمی باید زیست

تا سبزه خاک ما تماشاگه کیست

۲۵- موضوع «رمیدگی عاشق از معشوق» درون مایه کدام یک از ابیات زیر است؟

(۱) در زلف تو بند بود داد دل ما

(۲) گوشه گرفتم ز خلق و فایده ای نیست

(۳) ما چون ز دری پای کشیدیم کشیدیم

(۴) ای آن که غمگنی و سزاواری

در بند کمند بود داد دل ما

گوشه چشمت بلای گوشه نشین است

امید ز هر کس که بریدیم بریدیم

و اندر نهان، سرشک همی باری

جامعه‌شناسی

۲۶- کدام گزینه به ترتیب در مورد «آثار و پیامدهای کنش»، «هنجار اجتماعی» و «کنش اجتماعی» نادرست، درست و نادرست است؟

- ۱) پیامدهای کنش نیز مانند خود کنش، وابسته به آگاهی و اراده انسان‌هاست. - شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار می‌گیرد. - اگر هنجار اجتماعی نباشد، هیچ کنش اجتماعی شکل نمی‌گیرد.
- ۲) بعضی از پیامدهای کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند. - آرام مطالعه کردن در حضور دیگری یک هنجار اجتماعی است. - در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.
- ۳) در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای غیرارادی آن انجام می‌دهند. - هنجارها آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند. - کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند کنش اجتماعی هستند.
- ۴) پیامدهای طبیعی کنش، قطعی است، یعنی حتماً انجام می‌شود، اما پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است احتمالی است. - به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر نباشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم. - نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود.

۲۷- به ترتیب «علت»، «پیامد» و «معنا و مفهوم» هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- زودرنج و آسیب‌پذیر بودن کودک در خانواده‌های تک‌فرزند
- همانندپنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی
- کنش

- ۱) عدم حمایت و پشتیبانی خانواده از کودک - مستقل شدن پدیده‌های اجتماعی از انسان - فعالیتی که مخلوقات انجام می‌دهند.
- ۲) انتظار بالای والدین از کودک - ایجاد فرصت‌ها و محدودیت‌ها برای زندگی انسان - انجام‌دهنده کار و فعالیت
- ۳) انتظار بالای والدین از فرزند خود و حمایت و پشتیبانی زیاد از او - نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی - فعالیتی که انسان انجام می‌دهد.
- ۴) حمایت و پشتیبانی والدین از کودک بدون انتظار بالا از او - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم اجتماعی - فعالیت ارادی انسان

۲۸- در جایگاه‌های «الف، ج، ب و د» به ترتیب کدام موارد قرار می‌گیرند؟

علاوه بر آگاهی، این ویژگی نیز برای انجام کنش لازم است.	«الف»
«ب»	رفع نیازها و تأمین سعادت خود
یکی از زمینه‌های پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» به «ما»	«ج»
«د»	مشترک و عمومی

- ۱) ارادی بودن - هدف انسان از پدیدآوردن پدیده‌های اجتماعی - ازدواج و فرزندآوری - نظم جهان اجتماعی
- ۲) ارادی بودن - ازدواج و تشکیل خانواده - هدف انسان از پدیدآوردن پدیده‌های اجتماعی - آگاهی و شناخت جهان اجتماعی
- ۳) معنادار بودن - فرزندآوری و افزایش جمعیت - هدف انسان از انجام کنش‌های اجتماعی - آگاهی و نظم جهان اجتماعی
- ۴) معنادار بودن - هدف انسان از انجام کنش‌های اجتماعی - انتقال فرهنگ به نسل بعد - عضویت اعضا در بازی گروهی

۲۹- پاسخ درست سوالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) ابزارهای «کنترل اجتماعی» و «جامعه‌پذیری» برای انتقال ارزش‌ها و هنجارها به افراد به ترتیب چیست؟

ب) «تصور رودخانه‌ای خروشان در کلاس درس» چه نوع کنشی است؟

ج) «آسیب‌رسیدن به ریه دیگران در کنش سیگار کشیدن» چه نوع پیامدی است؟

د) ویژگی‌های موجود زنده از چه طریقی به نسل بعد منتقل می‌شود؟

۱) تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه - اجتماعی و بیرونی - پیامد ارادی وابسته به دیگران - زاد و ولد

۲) تشویق و اقناع، تنبیه و مجازات - فردی و بیرونی - پیامد غیرارادی - وراثت

۳) تنبیه و مجازات، تبلیغ و اقناع - اجتماعی و درونی - پیامد ارادی وابسته به کنشگر - زاد و ولد

۴) تشویق و تنبیه، تعلیم و تربیت - فردی و درونی - پیامد طبیعی - وراثت

۳۰- به ترتیب مصادیق «الف»، «ب» و «ج» در کدام گزینه آمده است؟

۱) انسان‌ها برای مقابله با خشکسالی، اقداماتی انجام می‌دهند. - شناخت خداوند

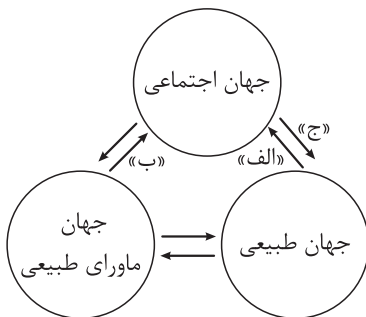
و فرشتگان آرمان‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد. - آلودگی طبیعت و محیط

زیست نتیجه کنش‌های نابخردانه انسان‌هاست.

۲) اقدامات عجولانه انسان در مقابل طبیعت، در نهایت به نابودی طبیعت می‌انجامد. -

شناخت فلزات و ستارگان زندگی اجتماعی انسان را ساده‌تر می‌کند. - یک انسان باتقوا

جهانی را تغییر می‌دهد.

۳) آلودگی طبیعت نتیجه کنش‌های نابخردانه انسان‌هاست. - هنگام وقوع مشکلات، به خدا توکل می‌کنیم. - انسان‌ها

برای مقابله با زلزله خانه‌هایی مقاوم می‌سازند.

۴) ایجاد رصدخانه برای گسترش دانش ستاره‌شناسی - تغییر ارزش‌های زندگی انسان در نتیجه نزدیک شدن به طبیعت -

پیدا کردن مسیر کشتی از روی ستارگان

۳۱- کدام گزینه در مورد «فرهنگ» نادرست ولی در مورد پدیده‌های تکوینی درست است؟

۱) شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند. - به واسطه ارتباطی که با زندگی

انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند.

۲) مجموعه آگاهی‌های مشترک بین یک قوم، قشر، صنف یا گروه فرهنگ عمومی نامیده می‌شود. - انسان‌ها آن‌ها را

ایجاد نمی‌کنند.

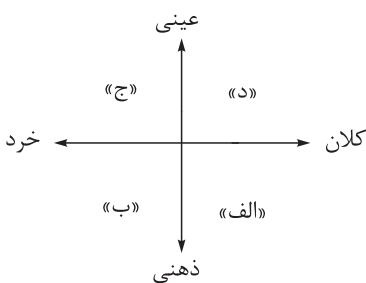
۳) خرده‌فرهنگ‌هایی که درون فرهنگ عمومی قرار دارند همواره با فرهنگ عمومی سازگارند. - به جهان اجتماعی تعلق

ندارند و نمی‌توانند وارد جهان اجتماعی شوند.

۴) خرده‌فرهنگ تبهکاران، سارقان و ... را ضدفرهنگ می‌نامند. - همان پدیده‌های طبیعی است که قبل از انسان وجود

داشته و انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند.

۳۲- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت از نمودار قرار می‌گیرند؟

• بورس اوراق بهادار ایران

• ادبیات فارسی

• اهداف سازمان ملل

• رفتن به جشن تولد یک دوست

۱) «الف» - «ج» - «د» - «ب»

۲) «ب» - «د» - «ج» - «الف»

۳) «د» - «الف» - «ب» - «ج»

۴) «د» - «الف» - «الف» - «ج»

۳۳- هر یک از موارد زیر به چه مفهومی اشاره دارند؟

- از جنس هدف و مقصود است.
 - برگزاری مراسم تحویل سال در کنار مزار شهدا
 - اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد.
 - مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نهادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد اختصاص پیدا می‌کند.
- (۱) هنجار اجتماعی - ارزش اجتماعی - هنجارها و نهادها - کنش اجتماعی
 (۲) جامعه‌پذیری - هنجار اجتماعی - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - جهان اجتماعی
 (۳) ارزش اجتماعی - کنش اجتماعی - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - نهاد اجتماعی
 (۴) فرهنگ - جامعه‌پذیری - عقاید و ارزش‌ها - پدیده اجتماعی

۳۴- به ترتیب «مهم‌ترین نهادهای اجتماعی»، «عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی» و «هویتی که تمامی پدیده‌های اجتماعی دارند» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) خانواده و تعلیم و تربیت - عقاید کلانی که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند - معنایی و ذهنی
 (۲) اقتصاد و سیاست - ارزش‌های کلانی که بر عقاید جهان اجتماعی تأثیر می‌گذارند - درونی و فردی
 (۳) خانواده و فرهنگ - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان - عینی و محسوس
 (۴) تعلیم و تربیت و سیاست - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به جایگاه خود در جهان - ذهنی و درونی

۳۵- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با هم به وجود می‌آورند و از آن‌جا که افراد با آگاهی و خلاقیت عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.
- جهان اجتماعی مانند یک موجود زنده اعضای مختلفی دارد و این اعضا در ارتباط با هم از نوعی نظم برخوردارند.
- خانواده، امنیت و صلح حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.
- هنجارها و نهادها بر حسب شرایط در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند، ولی تغییر آن‌ها هیچ‌گاه موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

(۲) ن - ن - د - د

(۱) ن - د - د - ن

(۴) د - د - ن - ن

(۳) د - ن - ن - د

عربی، زبان قرآن

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٣٦ - ٤٢):

٣٦- ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾:

(١) و کار نیکو انجام دادید، من قطعاً به چیزهایی که انجام می‌دهید آگاه هستم!

(٢) و کارهای شایسته بکنید، که من به آنچه می‌کنید دانایم!

(٣) و کار نیکو انجام دهید، زیرا من به آنچه انجام می‌دهید آگاهم!

(٤) عمل صالح انجام دهید، بی‌گمان من به انجام این اعمال آگاهی دارم!

٣٧- «أَوْلَنكَ الطَّلَابُ قَبَلُوا إِقْتِرَاحَاتِ الْمُدِيرِ الْجَيِّدَةِ فَسَيَتَعَاوَنُونَ جَمِيعاً لِمُحَافَظَةِ عَلَيِ الْمَرَافِقِ الْعَامَةِ!»:

(١) آن‌ها دانش‌آموزانی هستند که پیشنهادهای خوب مدیر را قبول کردند، پس همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی همکاری خواهند کرد!

(٢) آن دانش‌آموزان پیشنهادهای خوب مدیر را پذیرفتند و همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی همکاری خواهند کرد!

(٣) آن دانش‌آموزان پیشنهادهای مدیر خوبشان را پذیرفتند و با همکاری از تأسیسات عمومی محافظت خواهند کرد!

(٤) با پیشنهادهای خوب مدیر، این دانش‌آموزان پذیرفتند که همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی یکدیگر را یاری کنند!

٣٨- «يَسْتَفِيدُ سِتَّةَ عَشْرَ طَالِباً لِصَفْنَا مِنَ الْمَكْتَبَةِ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ فِي الْأُسْبُوعِ، وَ هَذَا يَشْمَلُ تِسْعَةَ بِالْمِئَةِ مِنْ طُلَّابِ الْمَدْرَسَةِ!»:

(١) چهار روز در هفته شانزده نفر از دانش‌آموزان کلاس‌مان از کتابخانه استفاده می‌کنند و این نه درصد جمعیت از مدرسه را شامل می‌شود!

(٢) شانزده دانش‌آموز کلاس ما چهار روز در هفته از کتابخانه استفاده می‌کنند و این شامل نه درصد از دانش‌آموزان مدرسه می‌شود!

(٣) نوزده دانش‌آموز کلاس چهارمین روز هفته از کتابخانه مدرسه استفاده می‌کنند و این نه درصد از دانش‌آموزهای مدرسه است!

(٤) شانزده دانش‌آموز کلاس ما چهار روز در هفته از کتابخانه استفاده کردند و این دانش‌آموزان شش درصد مدرسه را شامل می‌شود!

٣٩- «مِنْ صِفَاتِ الْإِنْسَانِ الْقَوِيِّ أَنَّهُ إِذَا قَدَرَ عَلَى عَدُوِّهِ عَفَا عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ!»:

(١) از خصوصیات انسان قوی این است که اگر بر دشمنش توانا شد به شکرانه توانایی بر او می‌بخشدش!

(٢) این از ویژگی‌های شخص قوی است که وقتی بر دشمن قادر می‌شود به شکرانه این که بر او قدرت یافته عفو می‌کند!

(٣) از خصوصیات انسان قوی این است که هرگاه بر دشمن خود قادر شد به خاطر این قدرت شکر کرد و از او درگذشت!

(٤) اگر انسان نیرومند بر دشمن خویش توانا شود او را عفو می‌کند و برای توانایی بر او شکرگزار است و این از ویژگی‌های انسان قوی است!

٤٠- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(١) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، چرا چیزی را که گفتید انجام ندادید!

(٢) الْحَيْرَانَ أَخْبَرُونَا بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ: همسایه‌ها از آنچه در خیابان‌ها اتفاق افتاد ما را خبر کردند!

(٣) قَرَأْتُ حَدِيثًا عَنْ إِمَامِنَا أَنَّ قَوْلَ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ: حدیثی از اماممان خواندم که گفتن «نمی‌دانم» نیمی از دانش است!

(٤) أَغْلَقَ التَّلْمِيزُ حَنْفِيَّةَ الْمَاءِ الَّتِي كَانَتْ مَفْتُوحَةً: دانش‌آموز شیر آبی را که کمی باز بود بست!

۴۱- عین الخطأ:

- ۱) ظَنَنْتُ أَنَّ طَالِبَاتِ صَفِّ آخَرَ يُمارِسْنَ نَشَاطاً حُرّاً، گمان کرد که دانش آموزان کلاسی دیگر فعالیتی آزاد انجام می دهند،
- ۲) وَ عِنْدَمَا نَظَرْتُ بِدِقَّةٍ، وَجَدْتُ الْحُجْرَتَيْنِ الْإِثْنَتَيْنِ فَارِغَتَيْنِ، و هنگامی که با دقت نگاه کرد، دو اتاق را خالی یافت،
- ۳) وَ فِي الْغُرْفَةِ الْأُولَى كَانَتْ ثَلَاثَةُ مُصَابِيحٍ مَضَاءةٍ، وَ فِي الْغُرْفَةِ الْأُولَى سَهٌ جِرَاحٌ رُوشَنٌ بُوَدُ،
- ۴) وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّانِيَةِ الْمُكَيَّفِ لَا يَعْمَلُ! وَ فِي الْغُرْفَةِ الثَّانِيَةِ تَقِفُ تَلْمِيذَاتُ مَدْرَسَتِنَا فِي عَشْرَةِ صَفِّ!

۴۲- «در صف صبحگاهی دانش آموزان مدرسه ما در ده صف می ایستند!»:

- ۱) يَقِفُ طُلَّابُ مَدْرَسَتِنَا فِي عَاشِرَةِ صُفُوفٍ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ!
- ۲) فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ تَقِفُ طَالِبَاتُ مَدْرَسَتِنَا فِي عَشْرَةِ صُفُوفٍ!
- ۳) تَلَامِيذُ مَدْرَسَتِنَا يَقِفُ فِي عَشْرَةِ صُفُوفٍ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ!
- ۴) فِي إِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ تَقِفُ تَلْمِيذَاتُ مَدْرَسَتِنَا فِي عَشْرَةِ صَفِّ!

• اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٤٣ - ٤٥) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

«تَبْدَأُ حَيَاةَ النَّمْلَةِ مِنَ الْبَيْضَةِ. يَحْتَوِي رَأْسُ النَّمْلَةِ عَلَى أَعْضَاءٍ حَسِّيَّةٍ عَدِيدَةٍ، وَ عُيُونَهَا جَيِّدَةٌ لِلْكَشْفِ عَنِ الْحَرَكَةِ الْحَادَّةِ (تيز)، وَلَكِنَّهَا لَا تَقْدَمُ صُورَةً عَالِيَةً الدَّقَّةِ، وَ تَرْتَبِطُ كُلُّ مِِنْ أَرْجُلِ (پاها) النَّمْلَةِ وَ أَجْنِحَتِهَا (بالها) بِوَسْطِ الْجِسْمِ. الْعَامِلَاتُ لَيْسَتْ لَدَيْهِنَّ أَجْنِحَةٌ، وَ يُسَافِرُ النَّمْلُ بِأَجْنِحَتِهِ عَنِ الطَّعَامِ لِمَسَافَاتٍ تَصِلُ إِلَى مِئْتَيْ مِترٍ مِنْ عُشِّهِ. وَ يَأْكُلُ اللَّحُومَ وَ النَّبَاتَاتِ، وَ هَذَا يَعْنِي أَنَّهُ يَتَنَاوَلُ جَمِيعَ الْأَشْيَاءِ الْقَابِلَةَ لِلهَضْمِ. إِنَّ النَّمْلَةَ تَقْدُرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً. إِنَّ النَّمْلَ حَشْرَاتٌ اجْتِمَاعِيَّةٌ، وَ لَهَا أَنْوَاعٌ مُخْتَلِفَةٌ: بَعْضُهَا مُهَنْدِسَةٌ مِعْمَارِيَّةٌ تَبْنِي الْقِلَاعَ وَ الْغُرْفَ بِمَهَارَةٍ. هُنَاكَ نَوْعٌ مِنَ النَّمْلِ يَقُومُ بِزِرَاعَةِ نَبَاتَاتٍ ثُمَّ يَحْصِدُهَا وَ يَخْزِنُهَا فِي مَخَازِنِهِ.»

۴۳- عَيْنُ الصَّحِيحِ عَنِ النَّمْلَةِ حَسَبِ النَّصِّ:

- ۱) تَرَى الصُّورَ بِوَضُوحٍ شَدِيدٍ!
- ۲) تَقُومُ بَعْضُهَا بِالزِّرَاعَةِ!
- ۳) تَحْمِلُ خَمْسَةَ أَضْعَافِ وَزْنِهَا!
- ۴) تَعِيشُ فِي الْغَالِبِ وَحِيدَةً!

۴۴- عَيْنُ الْخَطَأِ حَسَبِ النَّصِّ:

- ۱) يُمَكِّنُ لِلنَّمْلِ أَنْ يَأْكُلَ كُلَّ شَيْءٍ!
- ۲) لَا يَبْتَعِدُ النَّمْلُ أَكْثَرَ مِنْ مِئْتَيْ مِترٍ مِنَ الْعُشِّ!
- ۳) يَحْتَوِي رَأْسُ النَّمْلَةِ عَلَى الْعَدِيدِ مِنَ الْأَعْضَاءِ الْحَسِّيَّةِ!
- ۴) أَرْجُلُ النَّمْلَةِ وَ أَجْنِحَتِهَا مُتَّصِلَةٌ بِجَذْعِهَا!

۴۵- عَيْنُ الْخَطَأِ لِلْكَلِمَاتِ الْمَعْنِيَّةِ فِي النَّصِّ:

- ۱) يَتَنَاوَلُ: فَعْلٌ مُضَارِعٌ (مصدره: تَنَاوَلَ) - مَفْرَدٌ مُذَكَّرٌ غَائِبٌ
- ۲) تَبْدَأُ: فَعْلٌ مُضَارِعٌ (ماضيه: بَدَأَ) - مَفْرَدٌ مُؤنَّثٌ غَائِبٌ
- ۳) مِترٌ: اسْمٌ - مَفْرَدٌ (جمعه: أَمْتَارٌ) - مَعْدُودٌ، وَ صِفَةٌ
- ۴) اجْتِمَاعِيَّةٌ: اسْمٌ عَلَى وَزْنِ «افْتِعَالٍ» - مَفْرَدٌ - مُؤنَّثٌ - صِفَةٌ وَ مَوْصُوفَةٌ «حَشْرَاتٌ»

• عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٤٦ - ٥٠):

٤٦- عین المناسب للمفهوم:

- ١) اطلبوا العلم ولو بالصين: گر همه علم عالمت باشد / بی عمل مدعی و کذابی
- ٢) ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾: گر تو نیکی کنی جزا یابی / در جهان جاودان بقا یابی
- ٣) إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْبِقَاعِ وَ الْبِهَائِمِ: آن که هفت اقلیم عالم را نهاد / هر کسی را آن چه لایق بود داد
- ٤) مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ!: خصم در ماست پی دشمن جعلی نرویم / همت ای دوست به تصحیح معایب باشیم

٤٧- عین «لا» ناهیه:

- ١) لا أشاهد حجرة فارغة في الفندق!
- ٢) لا ينقطع تيار الكهرباء في زقاقنا!
- ٣) الفائزة الثانية لا تأخذ جائزة ذهبية!
- ٤) لا تبحث في الإنترنت عن هذه المقالة!

٤٨- عین العدد الذي لا يضر غيابه بمعنى الجملة:

- ١) الشهر الأول في السنة الإيرانية، فروردین!
- ٢) تيار الكهرباء في قريتين اثنتين مقطوع!
- ٣) يلعب أحد عشر لاعباً في فريق كرة القدم!
- ٤) خمسة جنود واقفون أمام باب المنظمة!

٤٩- عین اسم إشارة يختلف في المعنى:

- ١) هؤلاء اللاعبات فائزات في المسابقة!
- ٢) هذه البطارية تفرغ بعد ساعتين!
- ٣) هذه أحجار جميلة غالية!
- ٤) هؤلاء المعلمون صالحون!

٥٠- عین الصحيح:

«كان في القطار سبعون راكباً. نزل خمسة وعشرون راكباً وركب تسعة ركاباً! كم راكباً في القطار الآن؟»

- ١) خمسة و أربعون!
- ٢) أربعة و خمسون!
- ٣) تسعة و خمسون!
- ٤) خمسون و أربعة!

تاریخ

۵۱- تاریخ چگونه علمی است؟

- ۱) مجموعه حوادث و رویدادهایی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.
- ۲) به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.
- ۳) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند.
- ۴) شناخت و آگاهی از زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی و ... می‌شود.

۵۲- در کدام مورد «وجه مشترک» گاه‌شماری مصری و گاه‌شماری اوستایی ساسانی به درستی بیان شده است؟

- ۱) در هر دو گاه‌شماری هر ۱۲۰ سال، یک ماه به آخر سال اضافه می‌کردند.
- ۲) هر چهار سال، یک روز به هر دو گاه‌شماری می‌افزودند و به قولی کبیسه می‌گرفتند.
- ۳) در هر دو گاه‌شماری، پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.
- ۴) مبدأ هر دو گاه‌شماری، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

۵۳- کدام گزینه در مورد «جغرافیای تاریخی» درست است؟

- الف) علم مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته
- ب) علم مطالعه رویدادهای تاریخی در سرزمین‌های مختلف در گذشته
- ج) علم مطالعه تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی
- د) علم مطالعه نقشه‌های جغرافیایی در مطالعات تاریخی

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ج»

۴) «ب» - «د»

۵۴- کدام عبارت‌ها در مورد «مکان باستانی» درست است؟

- الف) جاهایی که باستان‌شناسان در آن‌جا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه می‌کنند.
- ب) جاهایی که به کار گردآوری، نگهداری، مرمت، مطالعه و نمایش آثار باستانی می‌پردازند.
- ج) مکان‌های باستانی از نظر شکل و وسعت متفاوت هستند.
- د) به تمامی اشیا، ابزارها و بناها گفته می‌شود که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند.

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «ج»

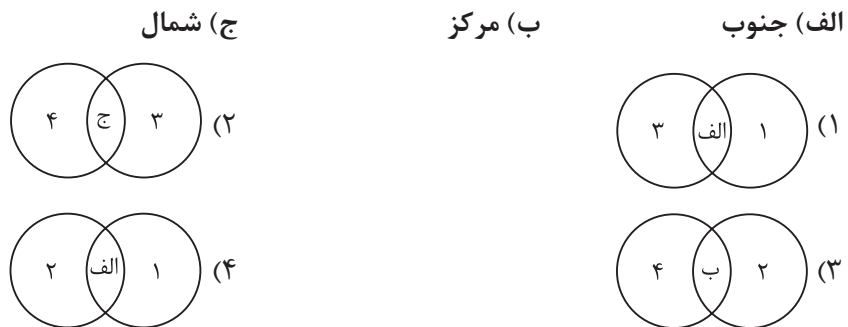
۳) «ب» - «د»

۴) «الف» - «ج»

۵۵- پایه‌گذار نخستین سند قانون‌گذاری جهان چه کسی است و کدام مورد از پیامدهای مهم ابداع کشاورزی برای بشر است؟

- ۱) سارگن - آغاز دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک، در نتیجه تولید مازاد بر نیاز
- ۲) حمورابی - شکل‌گیری نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه‌های دائمی
- ۳) سارگن - روی آوردن عده‌ای به فعالیت دیگر به غیر از تولید خوراک و مهارت و تخصص کسب کردن در تولید این محصولات
- ۴) حمورابی - فراهم شدن زمینه آشنایی مردم مناطق مختلف با آداب و رسوم یکدیگر، در نتیجه تخصصی شدن کارها

۵۶- با توجه به موارد داده شده، کدام شکل در مورد خاستگاه اقوام سومر (۱)، آكد (۲)، آشور (۳) و أمور (۴) در منطقه بین‌النهرین درست است؟

۵۷- کدام عبارت‌ها در مورد دوره «امپراتوری قدیم» مصر درست است؟

(الف) حضرت یوسف (ع) و حضرت موسی (ع) در این دوره زندگی می‌کردند.
(ب) در این دوره قدرت فرعون‌ها در اوج بود.

(ج) اهرام سه‌گانه به عنوان یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان به دستور فرعون‌های این زمان ساخته شد.
(د) یکی از فرعون‌های این دوره کوشید که یگانه‌پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج نماید.

- (۱) «ب» - «ج»
(۲) «ب» - «د»
(۳) «الف» - «ج»
(۴) «الف» - «د»

۵۸- با توجه به موارد زیر، کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

(الف) استفاده از پشم برای تولید پارچه

(ب) توانایی بشر برای سخن گفتن

(ج) تولید ظروف گلی

(د) افروختن آتش و به‌کارگیری آن

- (۱) موارد «الف» و «د» هر دو مربوط به دوره تولید خوراک است.
(۲) موارد «ب» و «ج» مربوط به یک دوره بوده ولی «ب» مربوط به اوایل و «ج» مربوط به اواخر دوره بوده است.
(۳) موارد «الف» و «ج» هر دو مربوط به دوره تولید خوراک است.
(۴) موارد «ب» و «د» مربوط به دو دوره متفاوت بوده؛ «د» مربوط به دوره گردآوری خوراک و «ب» مربوط به دوره تولید خوراک است.

۵۹- کدام موارد، درباره «تمدن أمور» درست است؟

(الف) معروف‌ترین پادشاه این تمدن، مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌پنداشت.

(ب) مردمان و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد کرد.

(ج) پایتخت آنان به واسطه داشتن موقعیت مناسب سیاسی و جغرافیایی، به یکی از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان تبدیل شد.

(د) نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است و لوح‌های گلی فراوانی به خط میخی و زبان آنان در بقایای شهرهایشان کشف شده است.

- (۱) «الف» - «د»
(۲) «ب» - «ج»
(۳) «ب» - «د»
(۴) «الف» - «ج»

۶۰- مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱) در کدام عبارتهای زیر در مورد تمدن مصر، به تمدن سومر اشاره کرده‌اند؟

الف) مدتی پس از آن که سومریان زندگی در شهرها را آغاز کردند، در مصر نیز تمدن شروع به جوانه‌زدن کرد.

ب) فرعون‌ها برای اداره کشور، همانند سومریان از وزیر یا شخصی با عنوان «کارگزار کل کشور» استفاده می‌کردند.

ج) مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.

د) آموزه‌های دینی مصریان و سومریان، آنان را به اطاعت بی‌چون و چرا از فرعون‌ها و کاهنان سومری و مأموران آنان فرامی‌خواندند.

(۲) «الف» - «ج»

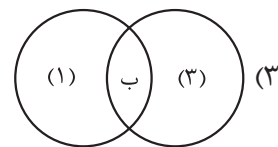
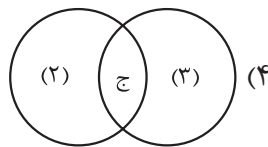
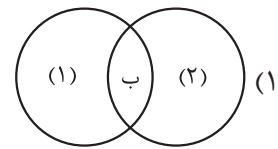
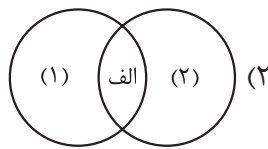
(۱) «الف» - «ب»

(۴) «ج» - «د»

(۳) «ب» - «د»

- ۶۷- موارد کدام گزینه به دلایل اهمیت خلیج فارس اشاره می‌کند؟
- الف) داشتن ۲۸ درصد ذخایر نفت جهان و حدود ۶۶ درصد ذخایر گاز طبیعی
- ب) داشتن نقش ارتباطی سه قاره اروپا، آفریقا و آسیا
- ج) داشتن سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب از نظر نظامی
- د) قرار داشتن در مرکز ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

- ۶۸- اگر خلیج فارس (۱)، دریای عمان (۲) و دریای خزر (۳) باشد، کدام شکل درست است؟
- الف) مجاورت با آب‌های آزاد
- ب) داشتن منابع نفت و گاز
- ج) تأمین بخش زیادی از خاویار جهان

- ۶۹- کشور ما به چه دلایلی از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است؟
- (۱) داشتن ۸۷۵۵ کیلومتر مرز مشترک سیاسی با ۱۵ کشور
- (۲) واقع شدن در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی
- (۳) گستردگی زیاد در طول و عرض جغرافیایی
- (۴) قرار گرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و دریای خزر
- ۷۰- اگر E شرق، W غرب، N شمال و S را جنوب در نظر بگیریم، کدام گزینه بیانگر موقعیت ریاضی ایران است؟
- (۱) ۲۵N تا ۴۴N عرض جغرافیایی و ۴۰W تا ۶۳E طول جغرافیایی
- (۲) ۲۵N تا ۴۰N عرض جغرافیایی و ۴۴E تا ۶۳E طول جغرافیایی
- (۳) ۲۵S تا ۴۴N عرض جغرافیایی و ۴۰E تا ۶۳W طول جغرافیایی
- (۴) ۲۵S تا ۴۰S عرض جغرافیایی و ۴۴W تا ۶۳W طول جغرافیایی

منطق

۷۱- کدام مورد را نمی‌توان دلیل مناسبی برای تقسیم‌بندی منطق به دو بخش کلی دانست؟

- ۱) منطق در کنار بیان روش درست‌اندیشیدن، برخی خطاهای ذهن را نیز برمی‌شمارد.
- ۲) هدف از فرایند تفکر را می‌توان ذیل دو عنوان کلی دسته‌بندی کرد.
- ۳) برخی آگاهی‌های ذهن حکم و قضاوت دارند و برخی ندارند.
- ۴) منطق در پی جلوگیری از خطای اندیشه است.

۷۲- برای معلوم کردن کدام مورد باید از استدلال کمک گرفت؟

- ۱) برادر کوچک ناصر که با پدرش به شهرستان رفته است.
- ۲) گفتمش احوال عمر ما چه باشد، عمر چیست؟
- ۳) صید بگرفتن به قهر از پنجه غضبان پلنگ.
- ۴) آه از آن رفتگان بی‌برگشت.

۷۳- در کدام عبارت احتمال برداشت معانی مختلف وجود ندارد؟

- ۱) پسران وزیر ناقص‌عقل/ به گدایی به روستا رفتند
- ۲) این فرشی که من می‌بینم، واقعاً قیمت ندارد.
- ۳) تن آدمی شریف است به جان آدمیت.
- ۴) بی‌پیر مرو تو در خرابات.

۷۴- نوع مغالطه احتمالی در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- ۱) - سرت رو بالا بگیر و از کسی نترس! - نه، قبلاً همین جوری گردن درد گرفتم. (توسل به معنای ظاهری)
- ۲) - نادر با مجید نسبت فامیلی دارد؟ - بله، شوهر خواهرش است. (نگارشی کلمات)
- ۳) چرا این قدر عجله داری؟ هنوز ده روز از صفر باقی مانده است! (اشتراک لفظ)
- ۴) او و همسرش پنج سال اختلاف داشتند. (ابهام در مرجع ضمیر)

۷۵- در کدام مورد هر سه نوع دلالت به کار رفته است؟

- ۱) ناصر، ریگی به کفشش نیست، اما کمی آب‌زیرکاه است؛ اگر نبود، دوستان بیشتری داشت.
- ۲) به سلمانی که می‌رفتم، سرم سالم بود، ولی وقتی برگشتم، هم سرم زخم شده بود و هم صورتم.
- ۳) وقتی از مغازه بیرون رفت، دستش را شست، میوه‌ها را واری کرد و دید که همه جعبه سالم است.
- ۴) تا برادرش را دید، از این که کتاب او را پاره کرده بود، عذرخواهی کرد و کتاب جدیدی به او هدیه داد.

۷۶- هر دو مفهوم مطرح‌شده در کدام گزینه کلی هستند؟

- ۱) کیمیا - دریاچه خزر
- ۲) حضرت نوح - لباس‌های فروشگاه زیبا
- ۳) فردا - کوه دماوند
- ۴) بلندترین قله جهان - دانش‌آموزان مؤدب کلاس ما

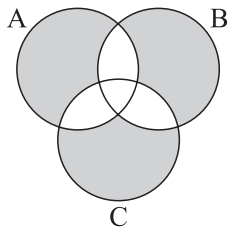
۷۷- کدام گزینه در مورد مفهوم کلی درست نیست؟

- ۱) می‌تواند با هر مفهوم دیگری یکی از نسبت‌های چهارگانه را داشته باشد.
- ۲) مصداق‌هایش می‌توانند همگی ذهنی باشند و در جهان خارج یک مصداق هم نداشته باشد.
- ۳) نمی‌توان گفت هر مفهوم کلی با مصداقش نسبت یک‌به‌یک دارد.
- ۴) اگر یک مجموعه مشخص با تعداد اعضای بسیار مد نظر داشته باشیم، نمی‌توانیم آن را کلی بدانیم.

۷۸- به ترتیب چند مورد از ترکیب‌های زیر جزئی و چند مورد کلی است؟
 «رهبر کبیر انقلاب - پدر من - شریک خداوند - کتاب منطق محسن - امروز»
 (۱) سه - دو
 (۲) دو - سه
 (۳) یک - چهار
 (۴) چهار - یک

۷۹- در مورد مفاهیم «میدان آزادی» و «مشهد» کدام گزینه کاملاً درست است؟ آیا میان این دو مفهوم می‌توان نسبتی از نسبت‌های چهارگانه برقرار کرد؟

- (۱) مفهوم اول همواره جزئی است. - بله
- (۲) هر دو مفهوم همواره جزئی‌اند. - خیر
- (۳) مفهوم دوم می‌تواند جزئی یا کلی باشد. - خیر
- (۴) مفهوم اول همواره جزئی نیست. - بله

۸۰- طبق شکل مقابل مفاهیم کدام گزینه صحیح هستند؟

- (۱) A: اروپا - B: آسیا - C: ایران
- (۲) A: اروپایی - B: آسیایی - C: کشور
- (۳) A: آفریقایی - B: سیاه‌پوست - C: قدبلند
- (۴) A: آسیایی - B: چینی - C: قدکوتاه

اقتصاد

۸۱- پاسخ صحیح عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

(الف) مقایسه هزینه‌ها و منافع براساس چه موردی انجام می‌گیرد؟
(ب) مریم دیروز دوستانش را برای ناهار به یک رستوران دعوت کرده بود. هزینه‌ای که مریم در رستوران برای خود و دوستانش صرف کرد، چه نام دارد؟

(ج) مرز امکانات تولید، مرزی است بین آن چه یک کسب‌وکار با استفاده از منابع موجود و در دسترس

(د) در خصوص الگوی مرز امکانات تولید، کشورها باید تصمیم بگیرند که

(۱) الف) براساس سود و منفعتی که به دست می‌آوریم. / ب) هزینه فرصت / ج) می‌تواند تولید کند، نه آن چه نمی‌تواند تولید کند / د) منابع کمیاب خود را برای تولید کالاها اختصاص دهند

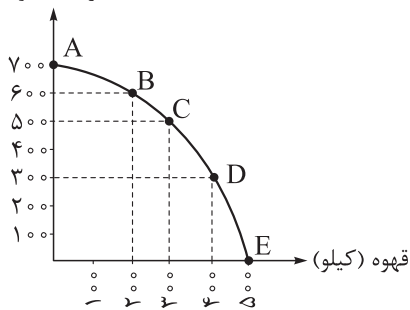
(۲) الف) براساس اطلاعاتی که از هزینه‌ها و منافع داریم. / ب) هزینه‌های آشکار / ج) می‌تواند تولید کند و آن چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند

(۳) الف) براساس درآمدی که می‌توانیم از کسب‌وکارمان به دست آوریم. / ب) هزینه‌های مستقیم / ج) می‌تواند تولید کند و آن چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را برای تولید کالاهای مهم اختصاص دهند

(۴) الف) براساس منابعی که برای شروع یک کسب‌وکار در اختیار داریم. / ب) هزینه پنهان / ج) می‌تواند تولید کند نه آن چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند

۸۲- با توجه به نمودار «مرز امکانات تولید» که مربوط به یک شرکت فرضی است و براساس اطلاعات ارائه شده، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟ (هزینه تولید دو محصول یکسان است. / قیمت هر کیلو قهوه، ۱۰ درصد گران‌تر از ذرت است و قیمت هر کیلو ذرت ۵۰ تومان است.)

ذرت (کیلو)

الف) در کدام نقطه، ارزش تولید قهوه بیشتر از سایر نقاط است؟

ب) بهترین تصمیم، براساس کدام اصل گرفته می‌شود؟

ج) هزینه فرصت حرکت از نقطه D به نقطه B، کدام است؟

(۱) E - براساس مقایسه هزینه‌ها که باید کم‌ترین هزینه را داشته باشد. - ۱۵۰ هزار ریال

(۲) E - براساس هزینه فرصت که باید ارزش دومین انتخاب، پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده باشد. - ۱۱۰ هزار ریال

(۳) B - براساس مقایسه هزینه‌ها که باید کم‌ترین هزینه را داشته باشد. - ۱۵۰ هزار ریال

(۴) B - براساس هزینه فرصت که باید ارزش دومین انتخاب، پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده باشد. - ۱۰۰ هزار ریال

محل انجام محاسبات

۸۳- پاسخ صحیح عبارتهای زیر را مشخص کنید.

الف) یک شرکت تولید نرم افزارهای رایانه‌ای، برای تکمیل کادر فنی خود، دو مهندس کامپیوتر را به شرح زیر استخدام می‌کند:

آقای محمدی دارای تجربه کافی در ساخت نرم افزارهای حسابداری است و آقای رضایی دارای تجربه کافی در ساخت نرم افزارهای آموزشی. با توجه به تجربیات دو مهندس فوق، نتیجه کدام انتخاب در مقابل آن به درستی نوشته شده است؟
 ب) مقایسه منافع و هزینه‌ها وابسته به چه مواردی است؟

ج) مدیرعامل یک شرکت سهامی، سه پیشنهاد از مدیر اجرایی آن شرکت برای تولید سه نوع محصول «الف»، «ب» و «پ» دریافت کرده است. از طرفی، مدیر مالی این شرکت برآورد کرده است که انتخاب محصول «ب» برای تولید، بازده سرمایه‌گذاری و بودجه مورد نیاز به نفع شرکت است. مدیرعامل این شرکت پیشنهادات فوق را بررسی کرده و به این نتیجه رسید که بهتر است در ابتدای امر ۱۰,۰۰۰ واحد از محصول «ب» تولید شود. استفاده از کدام یک از قوانین تصمیم‌گیری در انتخاب تولید محصول «ب» مؤثر بوده است؟

۱) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای آموزشی و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای حسابداری ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و آقای رضایی می‌توان به نقاط بالاتر از مرز امکانات تولید دست یافت. / ب) وابسته به هزینه فرصتی است که برای به دست آوردن سود باید آن را لحاظ کرد. / ج) قانون دوم

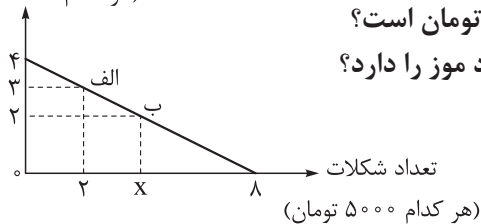
۲) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول بازاریابی و انتخاب آقای رضایی به عنوان مدیر مالی ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و رضایی می‌توان بر روی مرز امکانات تولید قرار گرفت. / ب) وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی است. / ج) قانون دوم

۳) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای حسابداری و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای آموزشی ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و آقای رضایی می‌توان به نقاط بالاتر از مرز امکانات تولید دست یافت. / ب) وابسته به درآمدی است که از کسب و کارتان به دست می‌آید. / ج) قانون سوم

۴) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای حسابداری و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم افزارهای آموزشی ← می‌توان روی مرز امکانات تولید قرار گرفت. / ب) وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی است. / ج) قانون پنجم

۸۴- فردی با میزانی از بودجه مشخص، برای خرید دو محصول موز و شکلات به بازار می‌رود و نمودار قید بودجه او نیز به صورت زیر ترسیم شده است. با توجه به این نمودار:

تعداد موز
(هر کدام ۱۰۰۰۰۰ تومان)

الف) بودجه فرد چند هزار تومان است؟

ب) هزینه فرصت انتقال از نقطه (ب) به نقطه (الف)، چند هزار تومان است؟

ج) با خرید ۳۰ هزار تومان شکلات، فرد توانایی خرید چه تعداد موز را دارد؟

۱) الف) ۵۰ هزار تومان / ب) ۱۰ هزار تومان / ج) ۲

۲) الف) ۴۰ هزار تومان / ب) ۲۰ هزار تومان / ج) ۱

۳) الف) ۴۰ هزار تومان / ب) ۱۰ هزار تومان / ج) ۱

۴) الف) ۵۰ هزار تومان / ب) ۲۰ هزار تومان / ج) ۲

محل انجام محاسبات

۸۵- صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- (الف) تصمیمات عاقلانه از مقایسه هزینه‌ها در هر انتخاب به وجود می‌آید.
 (ب) امکان جذب افراد توانمندتر و پیچیدگی در رابطه مدیریت و مالکیت از معایب کسب و کار شرکت است.
 (ج) افرادی که در پی کسب درآمد غیرحلال هستند، از طریق فعالیت‌های غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می‌کنند.
 (د) رضا که کارمند یک شرکت مواد غذایی است به عنوان سرمایه انسانی در این شرکت فعالیت می‌کند.
 (ه) چیزی به عنوان ناهار رایگان وجود ندارد، به این معنی است که تولید غذا به منابع نیاز دارد و از این منابع می‌توان برای تولید چیزهای دیگر استفاده کرد.

(۱) الف) درست / ب) درست / ج) نادرست / د) درست / ه) نادرست

(۲) الف) درست / ب) نادرست / ج) درست / د) درست / ه) درست

(۳) الف) نادرست / ب) نادرست / ج) درست / د) نادرست / ه) درست

(۴) الف) نادرست / ب) درست / ج) درست / د) درست / ه) نادرست

۸۶- کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- (الف) ارزش هر برگ از سهام یک شرکت برابر با ۵,۵۰۰ تومان است. فرد A مقداری سهام به ارزش ۱۱۰ هزار تومان خریداری کرده است. این فرد صاحب چند سهم از سهام شرکت است؟
 (ب) اگر کل سهام و کل سود شرکت به ترتیب برابر با ۲۵۰ واحد سهم ۲۱۰ میلیون تومان باشد، آن‌گاه سود دریافتی فرد A کدام است؟

(۲) الف) ۲۰ عدد / ب) ۸ / ۱۶ میلیون تومان

(۱) الف) ۱۵ عدد / ب) ۵ / ۱۷ میلیون تومان

(۴) الف) ۲۰ عدد / ب) ۵ / ۱۷ میلیون تومان

(۳) الف) ۱۵ عدد / ب) ۸ / ۱۶ میلیون تومان

- ۸۷- خانم افتخاری به تازگی یک تولیدی مانتو راه‌اندازی کرده است. ایشان بعد از گذشت مدتی از شروع فعالیت خود، متوجه وضعیت رکود اقتصادی در بازار می‌شود و تلاش می‌کند که خود را با شرایط فعلی وفق دهد. عملکرد خانم افتخاری در این شرایط مربوط به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان است؟

(۲) یادگیرنده

(۱) سازمان‌دهنده

(۴) ریسک‌پذیر

(۳) خوش‌بین

- ۸۸- یک بنگاه اقتصادی با ۵ نفر کارمند که هر کدام ماهیانه معادل ۵۰۰,۰۰۰ ریال حقوق دریافت می‌کنند، سالیانه ۷۵۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۲۵۰,۰۰۰ ریال تولید می‌کند. اگر هزینه تمام‌شده سالیانه برای مواد اولیه این بنگاه ۲۰٪ حقوق ماهیانه کارمندان باشد، مجموع هزینه‌های استهلاک و اجاره سالیانه برابر $\frac{1}{3}$ درآمد سالیانه این بنگاه اقتصادی باشد، آن‌گاه کدام گزینه در ارتباط با وضعیت سالیانه این بنگاه اقتصادی صحیح است؟

(۲) ۹۴ / ۵ میلیون ریال سود یا منفعت

(۱) ۹۷ میلیون ریال سود یا منفعت

(۴) ۹۴ / ۵ میلیون ریال ضرر یا زیان

(۳) ۹۷ میلیون ریال ضرر یا زیان

۸۹- کدام گزینه در مورد ترتیب ساختار سازمانی یک شرکت سهامی صحیح است؟

- (۱) سهامداران ← مدیرعامل ← هیئت‌مدیره ← سایر مدیران ← رئیس هیئت‌مدیره
 (۲) سهامداران ← مدیرعامل ← هیئت‌مدیره ← رئیس هیئت‌مدیره ← سایر مدیران
 (۳) سهامداران ← هیئت‌مدیره ← رئیس هیئت‌مدیره ← مدیرعامل ← سایر مدیران
 (۴) سهامداران ← رئیس هیئت‌مدیره ← هیئت‌مدیره ← مدیرعامل ← سایر مدیران

۹۰- چند مورد از عبارتهای زیر در ارتباط با واقعیت، صحیح است؟

- الف) به دلیل کمیابی در منابع و امکانات، همیشه باید بین گزینه‌های انتخاب، «بده - بستان» کرد.
 ب) اگر یک کشور کالاهایی را از دیگر کشورها بخرد، دیگر با کمیابی و مبادله مواجه نیست.
 ج) تنها هزینه‌ای که نباید بر تصمیم‌گیری شما مؤثر باشد، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند.
 د) مقایسه میان منافع و هزینه‌های یک کسب‌وکار، از مهم‌ترین مراحل راه‌اندازی یا استمرار آن است.
 ه) به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید بر روی مرز امکانات تولید، در درون مرز امکانات تولید کند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

مهم ترین ویژگی های آزمون های خیلی سبز در پایه های دهم و یازدهم:

- ۱- برگزاری دست کم یک آزمون در ماه بر اساس روال تدریس در مدرسه
- ۲- برگزاری آزمون های ویژه برای زمان های خاص (میان ترم، ترم، پس از عیدو...)
- ۳- امکان جبران عقب ماندگی ها یا دوره مطالب برای تثبیت آن ها

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

پاسخ نامہ آزمون آزمائشی خلی سبز

پایہ دہم

مرحلہ سوم

رشتہ انسانی

سال تحصیلی ۰۴-۱۴۰۳

تاریخ برگزاری: ۰۹/آذر/۱۴۰۳

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی
علوم اجتماعی	الهام رضایی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور
تاریخ	بہروز یحیی
جغرافیا	بہروز یحیی
منطق	سیاوش خدانشناس - سعید رحیمیان
اقتصاد	نوشین خدایی نیا - سارا شریفی

نام درس	مستقل درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامہ	کارشناسان علمی	ویپر استاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی	علی شہرایی	پگاہ نادری آسیابر امیرحسین قنبری
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	معصومہ رحمانی	صادق محرمی
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	علی سلوکی وجیہہ صادقی مالواجردی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	فاطمہ جان محمدی	سمانہ ریحانی
تاریخ	بہروز یحیی	بہروز یحیی	بہروز یحیی	خدیحہ جنت علیپور	مہسا اصغری وجیہہ صادقی مالواجردی
جغرافیا	بہروز یحیی	بہروز یحیی	بہروز یحیی	مریم صالحی	وجیہہ صادقی مالواجردی سبا مہرایی
منطق	محمدابراہیم مازنی	محمدابراہیم مازنی	محمدابراہیم مازنی	پارسا پور کمال	علی سلوکی
اقتصاد	علی محسنی	علی محسنی	علی محسنی	مہدی ضیایی	تارا کریمی مرجان نژادایران

سرپرست محتوایی: فاطمہ آفاجانپور

مشاور محتوایی: مریم صالحی

آزمون آزمائشی خلی سبز

الناز علی یاری زاده	سرپرست تولید
منیژه حق دوست - راضیہ سادات خلی نسب زہرا صفری - محیا غنی فرد زہرا فرہادی مہر - مریم مسلمی زادہ ساعده نمازی	ویراستاران فنی
مونا آندستا سارا گنجی آزادپور	رسام
سحر ازلی تاش - فاطمہ بخششی مریم حسین زادہ - سپیدہ سخایی مائدہ صبری - نیلوفر فرخجستہ مہدیہ گل پور - لیلا نعمت پور	صفحه آرایی

ریاضی و آمار

۱ جواب معادله $\frac{x}{2x-1} = \frac{3}{4}$ کدام است؟

$$-\frac{3}{2} \quad (2)$$

$$\frac{3}{2} \quad (1)$$

$$-\frac{3}{10} \quad (4)$$

$$\frac{3}{10} \quad (3)$$

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

Hint کافیه طرفین وسطین کنید!

دروس Box طرفین وسطین: از تساوی $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ می‌توانیم نتیجه بگیریم که $ad = bc$ است.

پاسخ خیلی تشریحی گام اول: طرفین وسطین می‌کنیم:

$$\frac{x}{2x-1} = \frac{3}{4} \Rightarrow 4x = 3(2x-1) \Rightarrow 4x = 6x-3$$

گام دوم: معادله را حل می‌کنیم:

$$4x = 6x-3 \Rightarrow 4x-6x = -3 \Rightarrow -2x = -3 \Rightarrow x = \frac{-3}{-2} = \frac{3}{2}$$

۲ اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 + (\sqrt{3} - \sqrt{2})x - \sqrt{6} = 0$ باشند به طوری که $x_1 < x_2$ ، در این صورت حاصل $x_1^2 - 2x_2^2$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

-۱ (۲)

۱ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

Hint معادله را به روش تجزیه حل کنید.

درستی Box

حل معادله درجه ۲ به روش تجزیه: برای حل معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ به روش تجزیه، ابتدا باید به کمک اتحاد جمله مشترک، معادله را به شکل $() \times () = 0$ بنویسیم، سپس هر کدام از پرانتزها را برابر صفر قرار دهیم تا ریشه‌های معادله حاصل شوند، برای مثال:

$$x^2 + 10x - 39 = 0 \Rightarrow (x + 13)(x - 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x + 13 = 0 \Rightarrow x = -13 \\ x - 3 = 0 \Rightarrow x = 3 \end{cases}$$

گام اول: ابتدا دقت کنید که $\sqrt{6} = \sqrt{2 \times 3} = \sqrt{2} \times \sqrt{3}$ است؛ پس معادله $x^2 + (\sqrt{3} - \sqrt{2})x - \sqrt{6} = 0$ را می‌توانیم به صورت $x^2 + (\sqrt{3} - \sqrt{2})x - \sqrt{2} \times \sqrt{3} = 0$ بنویسیم.

گام دوم: برای تجزیه کردن معادله، باید به دنبال دو عدد بگردیم که مجموعشان $\sqrt{3} - \sqrt{2}$ و حاصل ضربشان $-\sqrt{2} \times \sqrt{3}$ باشد. خوب واضح است که این دو عدد $+\sqrt{3}$ و $-\sqrt{2}$ هستند؛ پس تجزیه شده معادله به شکل زیر می‌شود:

$$x^2 + (\sqrt{3} - \sqrt{2})x - \sqrt{2} \times \sqrt{3} = 0 \Rightarrow (x + \sqrt{3})(x - \sqrt{2}) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x + \sqrt{3} = 0 \Rightarrow x = -\sqrt{3} \\ x - \sqrt{2} = 0 \Rightarrow x = \sqrt{2} \end{cases}$$

گام سوم: طبق گفته سؤال $x_1 < x_2$ ، یعنی x_1 ریشه کوچک‌تر و x_2 ریشه بزرگ‌تر است؛ پس $x_1 = -\sqrt{3}$ و $x_2 = \sqrt{2}$.

گام چهارم: بنابراین:

$$2 \times x_1^2 - x_2^2 = 2 \times (-\sqrt{3})^2 - (\sqrt{2})^2 = 2 \times 3 - 2 = 4$$

کدام یک از معادله‌های زیر به ازای هر مقدار a همواره دارای جواب‌های حقیقی است؟

$$x^2 + ax - 1 = 0 \quad (2)$$

$$x^2 - x + a = 0 \quad (1)$$

$$x^2 + ax + 1 = 0 \quad (4)$$

$$ax^2 + x - 1 = 0 \quad (3)$$

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

دلتای هر معادله را حساب کنید. معادله‌ای به ازای هر مقدار a همواره دارای جواب‌های حقیقی است که دلتایش همواره نامنفی باشد.

Hint

درباره Box

علامت دلتا و تعداد ریشه‌های معادله درجه ۲:

در معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ ، $\Delta = B^2 - 4AC$ است. حالا برای Δ سه حالت داریم:

● حالت اول: اگر $\Delta < 0$ ، معادله ریشه حقیقی ندارد.

● حالت دوم: اگر $\Delta = 0$ ، معادله ریشه مضاعف دارد.

● حالت سوم: اگر $\Delta > 0$ ، معادله دو ریشه حقیقی متمایز دارد.

اگر در سوالی گفته باشد معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ ریشه (یا ریشه‌های) حقیقی دارد، در این صورت باید $\Delta \geq 0$ باشد.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓ برای هر معادله دلتا را حساب می‌کنیم:

$$(1) \text{ گزینه } (1): x^2 - x + a = 0 \Rightarrow \Delta = B^2 - 4AC = (-1)^2 - 4 \times 1 \times a = 1 - 4a$$

$\begin{matrix} & B=-1 & \\ & \uparrow & \\ x^2 & -x & +a \\ \downarrow & & \downarrow \\ A=1 & & C=a \end{matrix}$

به ازای $a = 0$ دلتا مثبت و به ازای $a = 1$ دلتا منفی است؛ پس این معادله می‌تواند ریشه داشته باشد یا نداشته باشد.

$$(2) \text{ گزینه } (2): x^2 + ax - 1 = 0 \Rightarrow \Delta = B^2 - 4AC = a^2 - 4 \times 1 \times (-1) = a^2 + 4$$

$\begin{matrix} & B=a & \\ & \uparrow & \\ x^2 & +ax & -1 \\ \downarrow & & \downarrow \\ A=1 & & C=-1 \end{matrix}$

می‌دانیم $a^2 \geq 0$ است، بنابراین $a^2 + 4 > 0$ بوده و این معادله به ازای هر مقدار a جواب‌های حقیقی دارد؛ پس جواب همین گزینه است.

$$(3) \text{ گزینه } (3): ax^2 + x - 1 = 0 \Rightarrow \Delta = B^2 - 4AC = 1^2 - 4 \times a \times (-1) = 1 + 4a$$

$\begin{matrix} & B=1 & \\ & \uparrow & \\ ax^2 & +x & -1 \\ \downarrow & & \downarrow \\ A=a & & C=-1 \end{matrix}$

به ازای $a = 0$ دلتا مثبت و به ازای $a = -1$ دلتا منفی است؛ پس این معادله می‌تواند ریشه داشته باشد یا نداشته باشد.

$$(4) \text{ گزینه } (4): x^2 + ax + 1 = 0 \Rightarrow \Delta = B^2 - 4AC = a^2 - 4 \times 1 \times 1 = a^2 - 4$$

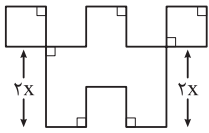
$\begin{matrix} & B=a & \\ & \uparrow & \\ x^2 & +ax & +1 \\ \downarrow & & \downarrow \\ A=1 & & C=1 \end{matrix}$

به ازای $a = 0$ دلتا منفی و به ازای $a = 3$ دلتا مثبت است؛ پس این معادله می‌تواند ریشه داشته باشد یا نداشته باشد.

در شکل زیر، طول تمام پاره‌خط‌ها به جز دو پاره‌خط مشخص شده برابر x است. اگر مساحت شکل از محیط آن 14 واحد کم‌تر باشد، مقدار

۴

بزرگ‌تر برای x کدام است؟

$$\frac{6}{5} \quad (2)$$

$$2 \quad (4)$$

$$1 \quad (1)$$

$$\frac{7}{4} \quad (3)$$

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

دروس Box

روش دلتا برای حل معادله درجه ۲:

حل معادله درجه دوم به روش دلتا	برای مثال حل معادله $6x^2 - 15x = 6$
مرحله ۱: ابتدا همه چیز را به سمت چپ معادله می‌بریم و در صورت امکان، معادله را ساده می‌کنیم.	$6x^2 - 15x = 6 \Rightarrow 6x^2 - 15x - 6 = 0$ $\xrightarrow{\div 3} 2x^2 - 5x - 2 = 0$
مرحله ۲: حالا معادله به شکل $Ax^2 + Bx + C = 0$ درآمده است. برای معادله دلتا را محاسبه می‌کنیم که برابر است با: $\Delta = B^2 - 4AC$	$2x^2 - 5x - 2 = 0$ $\Rightarrow \Delta = (-5)^2 - 4 \times 2 \times (-2) = 25 + 16 = 41$
مرحله ۳: سه حالت برای دلتا داریم: حالت اول: اگر $\Delta < 0$ ، معادله ریشه ندارد. حالت دوم: اگر $\Delta > 0$ ، معادله دو ریشه متمایز دارد که این ریشه‌ها برابر هستند با: $\begin{cases} x_1 = \frac{-B + \sqrt{\Delta}}{2A} \\ x_2 = \frac{-B - \sqrt{\Delta}}{2A} \end{cases}$ حالت سوم: اگر $\Delta = 0$ ، معادله یک ریشه مضاعف دارد که مقدار آن برابر $-\frac{B}{2A}$ است.	دلتا مثبت است، پس معادله دو ریشه متمایز دارد: $\begin{cases} x_1 = \frac{-(-5) + \sqrt{41}}{2 \times 2} = \frac{5 + \sqrt{41}}{4} \\ x_2 = \frac{-(-5) - \sqrt{41}}{2 \times 2} = \frac{5 - \sqrt{41}}{4} \end{cases}$

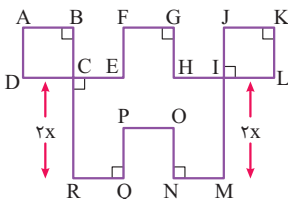
دو حالت خاص در معادله درجه ۲:

در معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ ، اگر:

(الف) $A + B + C = 0$ باشد، ریشه‌های معادله $x_1 = 1$ و $x_2 = \frac{C}{A}$ اند.

(ب) $A + C = B$ باشد، ریشه‌های معادله $x_1 = -1$ و $x_2 = -\frac{C}{A}$ اند.

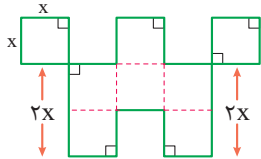
گام اول: محیط شکل برابر است با:

$$\text{محیط: } \underbrace{AB}_{x} + \underbrace{BC}_{x} + \underbrace{CE}_{x} + \underbrace{EF}_{x} + \underbrace{FG}_{x} + \underbrace{GH}_{x} + \underbrace{HI}_{x} + \underbrace{IJ}_{x} + \underbrace{JK}_{x} + \underbrace{KL}_{x} + \underbrace{LI}_{x} + \underbrace{IM}_{2x} + \underbrace{MN}_{x} + \underbrace{NO}_{x} + \underbrace{OP}_{x} + \underbrace{PQ}_{x}$$

$$+ \underbrace{QR}_{x} + \underbrace{RC}_{2x} + \underbrace{CD}_{x} + \underbrace{AD}_{x} = 22x$$

گام دوم: برای پیدا کردن مساحت، شکل را به مربع‌های با طول ضلع X تقسیم می‌کنیم:

مساحت هر مربع به طول ضلع X برابر X^2 است و شکل از ۸ مربع به طول ضلع X تشکیل شده؛ پس مساحت کل شکل برابر $8X^2$ است.

گام سوم: مساحت شکل از محیط آن ۱۴ واحد کم‌تر است:

$$8X^2 = 22X - 14 \Rightarrow 8X^2 - 22X + 14 = 0 \xrightarrow{\div 2} 4X^2 - 11X + 7 = 0$$

گام چهارم: حالا برای حل این معادله دو روش داریم:

روش اول:

$$4X^2 - 11X + 7 = 0$$

A=4 B=-11 C=7

دلته را محاسبه می‌کنیم:

$$\Delta = B^2 - 4AC = (-11)^2 - 4 \times 4 \times 7 = 121 - 112 = 9$$

علامت دلته مثبت است؛ پس معادله دو ریشه دارد:

$$\begin{cases} X_1 = \frac{-B + \sqrt{\Delta}}{2A} = \frac{11 + \sqrt{9}}{2 \times 4} = \frac{11 + 3}{8} = \frac{14}{8} = \frac{7}{4} \\ X_2 = \frac{-B - \sqrt{\Delta}}{2A} = \frac{11 - \sqrt{9}}{2 \times 4} = \frac{11 - 3}{8} = \frac{8}{8} = 1 \end{cases}$$

که ریشه بزرگ‌تر برابر $\frac{7}{4}$ است.

روش دوم: مجموع ضرایب معادله صفر است ($A + B + C = 4 - 11 + 7 = 0$)، پس یکی از ریشه‌های معادله برابر ۱ و ریشه دیگر

برابر $\frac{C}{A} = \frac{7}{4}$ است که ریشه بزرگ‌تر $\frac{7}{4}$ است.

درآمد شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا از رابطه $R(x) = -x^2 + 30x + 175$ و هزینه آن از رابطه $C(x) = 10x + 50$ به دست می‌آید. نقطه سربه‌سر به ازای کدام مقدار x به دست می‌آید؟

۲۰ (۴)

۲۵ (۳)

۱۰ (۲)

۵ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

در هر مسئله اقتصادی اگر x مقدار یا تعداد محصول باشد، سه رابطه مهم زیر تعریف می‌شوند:

رابطه هزینه (cost) یا $C(x)$: هزینه تولید x واحد کالا

رابطه سود (profit) یا $P(x)$: سود حاصل از فروش x واحد کالا

رابطه درآمد (Revenue) یا $R(x)$: درآمد حاصل از فروش x واحد کالا

ارتباط میان سه رابطه فوق به صورت زیر است:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow \text{سود} = \text{درآمد (فروش)} - \text{هزینه}$$

نقطه سربه‌سر: نقطه سربه‌سر (break-even) میزانی از تولید یک بنگاه اقتصادی را نشان می‌دهد که در آن میزان هزینه‌ها با میزان درآمدها برابر می‌شود و بنگاه در این سطح از تولید نه سود می‌کند و نه ضرر.

برای پیدا کردن نقطه سربه‌سر، کافی است معادله $P(x) = 0$ را حل کنیم.

گام اول: رابطه درآمد این شرکت به صورت $R(x) = -x^2 + 30x + 175$ و رابطه هزینه آن به صورت $C(x) = 10x + 50$ است؛ پس رابطه سود آن به صورت زیر می‌شود:

$$P(x) = R(x) - C(x) = -x^2 + 30x + 175 - (10x + 50) = -x^2 + 30x + 175 - 10x - 50 = -x^2 + 20x + 125$$

گام دوم: برای پیدا کردن نقطه سربه‌سر، باید معادله $P(x) = 0$ را حل کنیم:

$$P(x) = 0 \Rightarrow -x^2 + 20x + 125 = 0 \xrightarrow{\times(-1)} x^2 - 20x - 125 = 0$$

گام سوم: معادله را تجزیه می‌کنیم:

$$x^2 - 20x - 125 = 0 \Rightarrow (x - 25)(x + 5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x - 25 = 0 \Rightarrow x = 25 \checkmark \\ x + 5 = 0 \Rightarrow x = -5 \end{cases}$$

غ.ق.ق. چون تعداد کالای تولیدشده $x = -5$ نمی‌تواند منفی باشد.

بنابراین نقطه سربه‌سر این شرکت $x = 25$ است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۶ جواب(های) معادله $\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+3$ کدام است؟

(۲) فقط ۲-

(۱) فقط ۱

(۴) معادله جواب ندارد.

(۳) ۱ یا ۲-

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۳

درسی Box

در حل معادلات گویا، حواستان باشد که جواب‌های به‌دست‌آمده، نباید ریشه هیچ‌کدام از مخرج‌ها باشند! (یعنی حواسمان باشد که جواب‌های نهایی، مخرج‌ها را صفر نکنند.)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: مخرج دو کسر سمت چپ با هم برابر است؛ پس می‌توانیم صورت‌های آن‌ها را با هم جمع کنیم:

$$\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+3 \Rightarrow \frac{x+1+3x+7}{x+2} = x+3 \Rightarrow \frac{4x+8}{x+2} = x+3$$

گام دوم: با فاکتورگیری در صورت و ساده‌کردن داریم:

$$\frac{4x+8}{x+2} = x+3 \Rightarrow \frac{4(x+2)}{x+2} = x+3 \Rightarrow x+3=4 \Rightarrow x=1$$

بنابراین تنها جواب $x=1$ است.

تذکر: دقت کنید ممکن است بعضی‌ها به $\frac{4x+8}{x+2} = x+3$ که می‌رسند، طرفین وسطین کنند:

$$\frac{4x+8}{x+2} = x+3 \Rightarrow 4x+8 = (x+2)(x+3) \Rightarrow 4x+8 = x^2 + 5x+6 \Rightarrow x^2 + x - 2 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{جمع ضرایب صفر است.}} \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = \frac{C}{A} = \frac{-2}{1} = -2 \end{cases}$$

اما جواب $x = -2$ قابل قبول نیست، چون با جای‌گذاری آن در $\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+3$ مخرج صفر می‌شود.

مجموع ریشه‌های معادله $\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3} = \frac{6}{x^2-2x-3}$ کدام است؟

$\frac{2}{3} (4)$

$\frac{4}{3} (3)$

$\frac{1}{2} (2)$

۱ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۳

 Hint در سمت چپ مخرج مشترک بگیرید. بعد با ساده کردن مخرج‌های طرفین به یک معادله درجه ۲ می‌رسید.

 درس Box در معادله درجه دوم $Ax^2 + Bx + C = 0$ ، اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله باشند، برای پیدا کردن مجموع و حاصل ضرب آن‌ها داریم:

$$\text{مجموع ریشه‌ها: } x_1 + x_2 = -\frac{B}{A}$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها: } x_1 x_2 = \frac{C}{A}$$

تذکر: دقت کنید اگر در یک معادله درجه دوم دلتا منفی باشد، معادله ریشه ندارد و بنابراین صحبت در مورد مجموع یا حاصل ضرب ریشه‌ها بی‌معنی است.

 پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: در سمت چپ تساوی مخرج مشترک می‌گیریم:

$$\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3} = \frac{6}{x^2-2x-3} \Rightarrow \frac{(2x-1)(x-3) + (x+2)(x+1)}{(x+1)(x-3)} = \frac{6}{x^2-2x-3}$$

$$\Rightarrow \frac{2x^2 - 6x - x + 3 + x^2 + 2x + x + 2}{x^2 - 2x - 3} = \frac{6}{x^2 - 2x - 3} \Rightarrow \frac{3x^2 - 4x + 5}{x^2 - 2x - 3} = \frac{6}{x^2 - 2x - 3}$$

گام دوم: مخرج‌های طرفین را ساده می‌کنیم:

$$\frac{3x^2 - 4x + 5}{x^2 - 2x - 3} = \frac{6}{x^2 - 2x - 3} \Rightarrow 3x^2 - 4x + 5 = 6 \Rightarrow 3x^2 - 4x - 1 = 0$$

گام سوم: مجموع ریشه‌های معادله برابر است با:

$$3x^2 - 4x - 1 = 0 \xrightarrow{\text{مجموع ریشه‌ها}} -\frac{B}{A} = \frac{4}{3}$$

تذکر: (۱) دقت کنید که $\Delta = B^2 - 4AC = 16 + 12 = 28$ ، یعنی دلتا مثبت است و معادله ریشه دارد (بنابراین می‌توانستیم در مورد مجموع ریشه‌های معادله صحبت کنیم).

(۲) بعد از حل معادله گویا، باید حواسمان باشد که ریشه‌های به‌دست‌آمده مخرج‌ها را صفر نکنند. در این سؤال ریشه‌های مخرج کسرهای $x = -1$ و $x = 3$ هستند؛ پس هیچ‌کدام از جواب‌های نهایی نباید برابر -1 یا 3 باشند:

$$3x^2 - 4x - 1 = 0 \xrightarrow{\Delta=28} \begin{cases} x_1 = \frac{4 + \sqrt{28}}{6} \\ x_2 = \frac{4 - \sqrt{28}}{6} \end{cases}$$

واضح است که هیچ‌کدام از جواب‌های به‌دست‌آمده برابر -1 یا 3 نیستند؛ پس هر دو جواب قابل قبول‌اند.

ریاضی - و آمار

گلدانی نقره‌ای داریم که نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص آن، برابر با ۷ است. استاد قلمکار آن را ذوب و ۱۵۰ گرم مس به آن اضافه کرد و گلدان جدیدی ساخت. می‌دانیم نصف وزن گلدان جدید نقره است. در گلدان اولیه، چند گرم نقره وجود داشته است؟

۱۷۵ (۴) ۱۵۰ (۳) ۱۲۵ (۲) ۲۵ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: وزن مس در گلدان اولیه را X می‌گیریم. نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص برابر ۷ است:

$$\frac{\text{وزن نقره}}{\text{وزن مس}} = 7 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} \text{وزن نقره} = 7X$$

گام دوم: استاد قلمکار گلدان را ذوب و ۱۵۰ گرم مس به آن اضافه می‌کند، پس وزن مس جدید برابر $X + 150$ است. وزن گلدان جدید برابر است با:

$$8X + 150 = \frac{\text{وزن مس جدید}}{x} + \text{وزن نقره} = \frac{7X}{x} + 7X$$

گام سوم: نصف وزن گلدان جدید نقره است:

$$\frac{\text{وزن نقره}}{\text{وزن گلدان جدید}} = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{7X}{8X + 150} = \frac{1}{2}$$

گام چهارم: طرفین وسطین می‌کنیم:

$$\frac{7X}{8X + 150} = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{2 \times 7X}{14X} = \frac{8X + 150}{14X} \Rightarrow 14X - 8X = 150 \Rightarrow 6X = 150 \Rightarrow X = \frac{150}{6} = 25$$

گام پنجم: بنابراین در گلدان اولیه وزن نقره برابر $7X = 7 \times 25 = 175$ گرم بوده است.

۹

یک کیک را بین چند نفر تقسیم کردیم و به هر یک مقدار مساوی رسید. سپس دو نفر دیگر به جمع اضافه شد و دوباره همان کیک را بین آن‌ها تقسیم کردیم. در این مرحله به هر یک به اندازه $\frac{1}{24}$ کیک کم‌تر رسید. اگر به جمع اولیه سه نفر اضافه می‌شد، به هر نفر چه قدر کیک کم‌تر می‌رسید؟

$\frac{1}{20}$ (۴)

$\frac{1}{18}$ (۳)

$\frac{1}{12}$ (۲)

$\frac{1}{9}$ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

Hint

اگر تعداد نفرات اولیه را n بگیریم، در حالت اول به هر کدام $\frac{1}{n}$ کیک و در حالت دوم (که ۲ نفر به آن‌ها اضافه شد) به هر کدام

$$\frac{1}{n+2} \text{ کیک می‌رسد. حالا با حل معادله } \frac{1}{n} - \frac{1}{24} = \frac{1}{n+2}, n \text{ را محاسبه کنید.}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: تعداد نفرات اولیه را n می‌گیریم. اگر یک کیک را به طور مساوی بین این n نفر تقسیم کنیم، به هر نفر $\frac{1}{n}$ کیک می‌رسد.

گام دوم: اگر دو نفر به نفرات قبلی اضافه شود، تعداد نفرات $n+2$ شده که اگر همان کیک قبلی را بین $n+2$ نفر تقسیم کنیم، به هر نفر $\frac{1}{n+2}$ کیک می‌رسد.

گام سوم: طبق گفته سؤال، وقتی تعداد نفرات دوتا بیشتر شد، به هر نفر $\frac{1}{24}$ کیک کم‌تر رسید، یعنی:

$$\frac{1}{n+2} = \frac{1}{n} - \frac{1}{24}$$

گام چهارم: در سمت راست مخرج مشترک می‌گیریم:

$$\frac{1}{n+2} = \frac{1}{n} - \frac{1}{24} \Rightarrow \frac{1}{n+2} = \frac{24-n}{24n}$$

طرفین وسطین می‌کنیم:

$$\Rightarrow 24n = (n+2)(24-n) \Rightarrow 24n = 24n + 48 - n^2 - 2n \Rightarrow n^2 + 2n - 48 = 0$$

گام پنجم: معادله را تجزیه می‌کنیم:

$$n^2 + 2n - 48 = 0 \Rightarrow (n+8)(n-6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n+8=0 \Rightarrow n=-8 \\ n-6=0 \Rightarrow n=6 \end{cases}$$

پس تعداد نفرات اولیه ۶ تا بوده است.

گام ششم: تعداد نفرات اولیه ۶ تا بوده، پس در حالت اول به هر کدام $\frac{1}{6}$ کیک رسید. اگر سه نفر به آن‌ها اضافه شود، تعداد نفرات

$9 = 6 + 3$ تا شده و به هر کدام $\frac{1}{9}$ کیک می‌رسد. حالا $\frac{1}{6} - \frac{1}{9} = \frac{3-2}{18} = \frac{1}{18}$ است؛ پس در این حالت به هر نفر $\frac{1}{18}$ کیک کم‌تر می‌رسد.

۱۰ به ازای چند مقدار a ، معادله $\frac{a}{x-1} + \frac{2x}{x-2} = 1$ فقط یک ریشه دارد؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: اول در سمت چپ تساوی مخرج مشترک می گیریم:

$$\frac{a}{x-1} + \frac{2x}{x-2} = 1 \Rightarrow \frac{a(x-2) + 2x(x-1)}{(x-1)(x-2)} = 1 \Rightarrow \frac{ax - 2a + 2x^2 - 2x}{x^2 - 3x + 2} = 1 \Rightarrow \frac{2x^2 + ax - 2x - 2a}{x^2 - 3x + 2} = 1$$

گام دوم: طرفین وسطین می کنیم:

$$\frac{2x^2 + ax - 2x - 2a}{x^2 - 3x + 2} = 1 \Rightarrow 2x^2 + ax - 2x - 2a = x^2 - 3x + 2 \Rightarrow x^2 + (a+1)x - 2a - 2 = 0 \quad (*)$$

گام سوم: حالا برای این که معادله فقط یک ریشه داشته باشد، چند حالت داریم:

حالت اول: معادله (*) ریشه مضاعف داشته باشد:

$$x^2 + (a+1)x - 2a - 2 = 0 \Rightarrow \Delta = 0 \Rightarrow \underbrace{(a+1)^2 - 4 \times 1 \times (-2a-2)}_{a^2 + 2a + 1 - 4a - 8} = 0 \Rightarrow \underbrace{a^2 + 1}_A + \underbrace{1 \cdot a}_B + \underbrace{9}_C = 0$$

$$\xrightarrow{A+C=B} \begin{cases} a = -1 \\ a = -\frac{C}{A} = -9 \end{cases}$$

اگر $a = -1$ باشد، معادله (*) به صورت $x^2 = 0$ شده که تنها ریشه آن $x = 0$ است.اگر $a = -9$ باشد، معادله (*) به صورت $x^2 - 8x + 16 = 0$ شده که تنها ریشه آن $x = 4$ است.در هر دو حالت بالا، معادله فقط یک ریشه دارد، پس تا این جا a می تواند برابر -1 یا -9 باشد.

حالت دوم: حالت دوم این است که معادله (*) دو ریشه داشته باشد، ولی یکی از آن ها غیر قابل قبول باشد، یعنی معادله دو ریشه

داشته باشد، ولی یکی از ریشه های آن $x = 1$ یا $x = 2$ باشد (که به ازای آن ها مخرج کسر صفر می شود) که غیر قابل قبول اند:الف) اگر $x = 1$ ریشه معادله (*) باشد، داریم:

$$x^2 + (a+1)x - 2a - 2 = 0 \xrightarrow{x=1} 1 + a + 1 - 2a - 2 = 0 \Rightarrow -a = 0 \Rightarrow a = 0$$

به ازای $a = 0$ معادله (*) به شکل $x^2 + x - 2 = 0$ شد که یکی از ریشه های آن $x = 1$ و ریشه دیگر آن $x = -2$ است کهریشه $x = 1$ غیر قابل قبول بوده و تنها ریشه معادله $x = -2$ می شود.ب) اگر $x = 2$ ریشه معادله (*) باشد، داریم:

$$x^2 + (a+1)x - 2a - 2 = 0 \xrightarrow{x=2} 4 + (a+1) \times 2 - 2a - 2 = 0 \Rightarrow 4 + 2a + 2 - 2a - 2 = 0 \Rightarrow 4 = 0$$

گام چهارم: بنابراین به ازای $a = -1$ ، $a = -9$ و $a = 0$ ، معادله فقط یک ریشه دارد.

علوم و فنون ادبی

۱۱ کدام گزینه آگاهی درستی درباره موضوعات مختلف علوم و فنون ادبی می‌دهد؟

۱۱

(۱) بیشتر کتاب‌های مقدس از کشش و جاذبه آهنگ و کلام موزون، بهره گرفته‌اند.

۱۱

(۲) دو آرایه واج‌آرایی و واژه‌آرایی متعلق به مبحث بدیع معنوی هستند.

(۳) توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف وزن می‌شود.

(۴) در مرحله خوانش لازم است اثر قطعه‌قطعه و گسسته خوانده شود تا جزئیات هر بخش به خوبی درک شود.

زیرمبحث: درس‌های ۱، ۲ و ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓ یکی از اشارات کتاب درسی درباره اهمیت وزن، این است که بیشتر کتاب‌های مقدس از کشش و جاذبه آهنگ و کلام موزون،

بهره گرفته‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): دو آرایه واج‌آرایی و واژه‌آرایی متعلق به مبحث بدیع لفظی هستند.

گزینه (۳): توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف لحن می‌شود.

گزینه (۴): در مرحله خوانش لازم است اثر یکباره و بی‌گسست خوانده شود تا درک ارتباطی طولی و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.

تیزپازی ۵۳ درباره تعریف و نظریه‌ها و به طور کلی حفظیات کتاب درسی، عین عبارت‌ها می‌تواند مورد سؤال باشد. دقت کن که دستکاری جزئی

در عبارات کتاب درسی، نباید هدف و منظور گوینده را تغییر دهد.

علوم و فنون ادبی

۱۲

در چند مورد ویژگی به کاررفته در ابیات، یا قلمرو نسبت داده شده به آن‌ها، درست است؟

«دو عاقل را نباشد کین و پیکار / نه دانایی ستیزد با سبکسار
 اگر نادان به وحشت سخت گوید / خردمندش به نرمی دل بجوید
 دو صاحب‌دل ننگه دارند مویی / همیدون سرکشی و آزرم‌جویی
 و گر بر هر دو جانب جاهلان‌اند / اگر زنجیر باشد بگسلانند»

تضاد میان دانا و سبکسار (ادبی) / کاربرد «را» در معنی حرف اضافه (زبانی) / جناس میان «گوید» و «بجوید» (ادبی) / مفهوم ناسازگاری افراد نادان (فکری) / تعبیر کنایی «مویی ننگه داشتن» (ادبی) / کاربرد واژه کهن (زبانی)

(۴) سه

(۳) چهار

(۲) پنج

(۱) شش

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی آرایه جناس مربوط به قلمرو ادبی است، ولی میان «گوید» و «بجوید» جناس وجود ندارد؛ در واقع، اختلاف این دو واژه بیش از میزان اختلاف مجاز در شکل‌گیری آرایه جناس است.

بررسی سایر موارد:

تضاد میان دانا و سبکسار (ادبی): این دو واژه با توجه به نوع کاربردشان در بیت اول، تضاد دارند و تضاد، ویژگی ادبی است.

کاربرد «را» در معنی حرف اضافه (زبانی): دو عاقل را (برای دو عاقل)

مفهوم ناسازگاری افراد نادان (فکری): این موضوع در بیت چهارم دیده می‌شود.

تعبیر کنایی «مویی ننگه داشتن» (ادبی): این تعبیر در بیت سوم، کنایه است و در قلمرو ادبی جای دارد.

کاربرد واژه کهن (زبانی): «همیدون» به معنی «هم‌چنین» در بیت سوم

موضوع سؤال، «ویژگی به کاررفته در ابیات، یا قلمرو نسبت داده شده به آن‌ها» است؛ در بررسی جناس میان «گوید» و «بجوید» (ادبی) بخشی از عبارت درست و بخش دیگر آن نادرست است. دقت کن که درستی یک بخش، تو را در تشخیص خطای بخش دیگر به اشتباه نیندازد.

عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر، در کدام گزینه «متفاوت» است؟

۱۳

و آن دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود	۱) ای ساریبان آهسته رو کارام جانم می‌رود
وان گه که بینم روی او از کف عنانم می‌رود	۲) دوش از خیال موی او افتادم اندر کوی او
گویی که نیشی دور از او در استخوانم می‌رود	۳) من مانده‌ام مهجور از او بیچاره و رنجور از او
دیگر می‌رس از من نشان کز دل نشانم می‌رود	۴) او می‌رود دامن‌کشان من زهر تنهایی چشان

مشاوره در چنین سؤالاتی علاوه بر توجه به وزن، ضرورت تناسب آن با محتوا را هم باید مورد توجه قرار بدهی. همه ابیات بر یک وزن و قافیه سروده شده‌اند تا تفاوت وزن نتواند به تو در تشخیص پاسخ کمک کند. با عبور از این مرحله (بررسی وزن) و پرداختن به حال و هوا و مضمون بیت‌ها، می‌توانی گزینه متفاوت را تشخیص بدهی.

زیرمبسط: درس ۲

در این گزینه، فضای بیت، فضای دل‌دادگی و بی‌قراری است. در سایر گزینه‌ها عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر، اندوه‌بار و بیانگر غم فراق است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

اطلاعات کدام گزینه درباره جنبه‌های مختلف تحلیل ابیات نادرست است؟

«چون به پایان برد کار آن سرا	آمدند از ره رفیق و آشنا
چون توانی زیستن در این قفس؟	این قفس نبود مقام چون تو کس
در شبستان تو چون آییم جمع	همچو پروانه به گرد روی شمع؟
حجره خود گر بدین سان ساختم	خانه‌ای در خورد یاران ساختم
در حقیقت یار یکدل، کیمیاست	چون صدف، کیمیاب و چون در پربهاست»

(۱) در قلمرو زبانی، معنی «چون» در بیت اول با معنی این واژه در بیت‌های دوم و پنجم متفاوت است.

(۲) در قلمرو ادبی، در میان ابیات آرایه جناس به چشم می‌خورد.

(۳) در قلمرو فکری، مفهوم بیت چهارم بهره‌مندی اندک گوینده از یاران حقیقی است.

(۴) تنها در یک بیت، ردیف شعری دیده می‌شود.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در دو بیت (ابیات ۴ و ۵) ردیف شعری دیده می‌شود:

ردیف در بیت چهارم: ساختم

ردیف در بیت پنجم: [ا] است

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): واژه «چون» در بیت اول به معنی «هنگامی که»، در مصراع اول بیت دوم به معنی «چگونه» و در مصراع دوم این بیت و در بیت پنجم (دو بار) به معنی «مانند» به کار رفته است.

گزینه (۲): واژه‌های قافیه در بیت سوم (جمع و شمع) و در بیت چهارم (خود و خورد) و بیت پنجم (دَر و دُر) با هم جناس ناقص دارند.

گزینه (۳): در بیت چهارم شاعر می‌گوید اگر خانه خود را این‌گونه (این‌قدر کوچک) ساختم، در حقیقت خانه‌ای متناسب با تعداد یارانم ساختم (یاران حقیقی زیادی ندارم که خانه بزرگی برای گردآمدن آن‌ها بسازم)؛ بنابراین مفهوم بیت را می‌توان به صورت «بهره‌مندی اندک گوینده از یاران حقیقی» بیان کرد.

علوم و فنون ادبی

۱۵ در کدام گزینه واژه آرایی به چشم می خورد؟

تا ابد بی رخصت سلطان اعظم بر مکن	۱) در ازل بر جان خاقانی نهادی مهر مهر
گاه میا گاه مرو خیز و به یک بار بیا	۲) ای علم عالم نو پیش تو هر عقل گرو
بنمود جفا و من فرو پوشیدم	۳) کوشیدم و درد درد او نوشیدم
جهان جهان را به بد نسیریم	۴) بیا تا همه دست نیکی بریم

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این بیت، دو واژه «گاه» به یک معنی (زمانی) تکرار شده‌اند و این مصداق آرایهٔ واژه‌آرایی است. در سایر گزینه‌ها واژه‌های مشابه، تلفظ یا معنایی متفاوت با یکدیگر دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): مُهر مهر: عشق به مُهر و نشانه‌ای تشبیه شده است.

گزینهٔ (۳): دُرد درد: رنج به تفالهٔ شراب تشبیه شده است.

گزینهٔ (۴): جهان جهان: دنیای جهنده و گذرا

در سؤال از آرایهٔ واژه‌آرایی (تکرار)، ممکن است گزینه‌ها دارای واژه‌هایی با ظاهر یکسان باشند که در حقیقت کلمات متفاوتی هستند و معانی متفاوت و گاهی تلفظ متفاوتی دارند. این موارد را با تکرار کلمات که واژه‌آرایی پدید می‌آورد اشتباه نگیری!

گول نخوری ✗

۱۶ واج آرایی در کدام بیت برجستگی بیشتری دارد؟

- ۱) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
 ۲) لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست
 ۳) سال وفال و مال و حال و اصل و نسل و تخت و بخت
 ۴) پس هستی من ز هستی اوست
- که هر چه بر سر ما می‌رود، ارادت اوست
 لختی بخند، خنده گل زیباست
 بادت اندر زندگانی برقرار و بردوام
 تا هستم و هست، دارمش دوست

زیرمبحث: درس ۳

واج آرایی تکرار صامت‌ها یا مصوت‌ها در کلام است. شکل شاعرانه آن این است که واج آرایی را تکرار واج‌هایی بدانیم که تکرارشان گوش‌نواز باشد.

قصور عقل کجا و قیاس قامت عشق / تو هر قبا که بدوزی به قد ادراک است (تکرار مصوت «ا» و صامت «ق»)
 در تشخیص آرایه واج آرایی به دو نکته مهم توجه کن:

الف) برای طراح، فقط و فقط «تعداد» واج اهمیت دارد، نه زیبایی و گوش‌نوازی آن‌ها.

ب) مقایسه گزینه‌ها: تشخیص آشکاری و برجستگی واج آرایی، به دنبال آن، تشخیص گزینه درست، فقط با مقایسه گزینه‌ها به دست می‌آید. چه بسا بیتی که به عنوان یک نمونه زیبا از واج آرایی معروف است، در سؤال کنار گذاشته شود و بیت دیگری دارای واج آرایی برجسته معرفی شود، چنان‌که در کنکور، نمونه داشته است.

در گزینه (۳)، این واج‌ها تکرار شده‌اند: «ت» (۸ بار)، «ا» (۸ بار)، «ل» (۶ بار)، «ت» (۴ بار)، «ر» (۵ بار)، «ب» (۴ بار) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تکرار صامت «ر» (۸ بار)، «س» (۵ بار)، «ت» (۶ بار) و مصوت «ا» (۶ بار)

گزینه (۲): تکرار صامت «خ» (۶ بار)

گزینه (۴): تکرار صامت «س» (۷ بار) و «ت» (۶ بار)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

علوم و فنون ادبی

۱۷

در همهٔ گزینه‌ها تناسب و همسویی وزن و عاطفه، بر فضای نشاط آور بیت، افزوده است؛ به جز

(۱) آب زیند راه را، هین که نگار می‌رسد	مژده دهید باغ را، بوی بهار می‌رسد
(۲) راه دهید یار را، آن مه ده چهار را	کز رخ نوربخش او، نور نثار می‌رسد
(۳) رونق باغ می‌رسد، چشم و چراغ می‌رسد	غم به کنار می‌رود، مه به کنار می‌رسد
(۴) تادل ماسپند نیست گرد نفس بلند نیست	بعد شکست ساز ما زخمه به تار می‌رسد

زیرمبحث: درس ۲

درست است که وزن و قافیه و ردیف در گزینهٔ (۴) مانند سایر گزینه‌هاست، اما این وزن، در خدمت نشاط آور بودن فضای بیت نیست، بلکه برعکس، توصیف بی‌قراری و شکستگی است.

در سه گزینهٔ دیگر، وزن و آهنگ بیت، کاملاً در خدمت فضای نشاط آور شعر قرار دارد و آن را تقویت می‌کند.

دقت کن که یکسانی وزن چهار گزینه تو را به اشتباه نیندازد. وزن به تنهایی مضمون آفرین نیست، بلکه به شرط وجود فضا و مضمون نشاط آور، وزن هم می‌تواند در خدمت آن قرار بگیرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

علوم و فنون ادبی

۱۸

معنی و کاربرد «هم» در کدام گزینه با معنی و کاربرد این واژه در بیت زیر همانند است؟

بر قلب من نشست ز مرهم هزار هم»	«زین نظم، شد گشوده به رویم در آلم
ز هم و غم مرگش آزاد کرد	(۱) بدادش بسی پند و دل شاد کرد
تویی مرهم تو هم مرهم نداری	(۲) بدیدم گرچه درد انوری را
هم دل به هزار جان خریدار تو است	(۳) هم جان به هزار دل گرفتار تو است
من آن چنان که تو بودی هزار هم چندان	(۴) نزار بودم دائم ز درد فرقت تو

زیرمبسط: درس ۲

واژه «هم» در بیت سؤال و گزینه (۱) به معنی «غم و اندوه» به کار رفته است. در سایر گزینه‌ها «هم» معنی «نیز و همچنین» دارد. برای تشخیص معنی متناسب با بیت، در کلمات چندمعنایی، لازم است به سایر کلمات بیت و نیز مضمون آن توجه کنی. در بسیاری موارد شباهت‌های فریبنده‌ای میان واژه‌ها دیده می‌شود که باید مراقب باشی تو را به اشتباه نیندازد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

تلفظ دو واژه «زهره» در هر گزینه با یکدیگر متفاوت است. به جز

ای ماه و زهره زهره و مه را گوا کنم	۱) بر ناله و گریستن زارزار خویش
زهره زهره بسوز زان رخ چون مشتری	۲) پرده خوبی بساز امشب و بیرون خرام
زهره زهره آب گشته از او	۳) خانه می خراب گشته از او
زهره زهره شده ز آتش تیغ تو آب	۴) ای به صفا برده گوی سایه تو ز آفتاب

مشاوره یکی از مباحث مهم در درک معنی و مفهوم بیت و عبارت، مهارت خواندن است. مهارت خواندن کمک می‌کند تا بیش از هر چیز، خوانش درست واژه‌ها را بدانی تا در ادامه بتوانی مفهوم درست متن را استخراج کنی. بسیاری از کلمات در زبان، ظاهراً به هم شبیه‌اند و به یک صورت نوشته می‌شوند، اما تلفظ و معنای متفاوتی دارند. این تفاوت را در شعر و نثر، از طریق رابطهٔ همنشینی، یعنی واژه‌های دور و بر آن‌ها تشخیص می‌دهیم.

زیرمبحث: درس ۲

هر دو واژه «زهره» در بیت اول، با تلفظ «زهره» خوانده می‌شوند و به معنی سیارهٔ معروف هستند. در هر سه گزینهٔ دیگر، واژهٔ اول «زهره» است به معنی «کیسهٔ صفر» و مجازاً «دلبری و شهادت» و واژهٔ دوم «زهره» است، به معنی همان سیارهٔ معروف در منظومهٔ شمس.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

علوم و فنون ادبی

۲۰ چند مورد از موارد زیر، یک «متن» به شمار می‌آیند؟

«گوشه‌شهنواز از دستگاه شور در یک قطعه موسیقی سنتی ایرانی / صحنه گفت‌وگو با رئیس فرهنگ در داستان «مدیر مدرسه» جلال آل احمد / بوی ته‌دیگ کاهو که کم‌کم دارد می‌سوزد. / منظره بلندشدن دختر بچه‌ای که به زمین افتاده است. / طعم گس سنجید کال / گونه‌چپ نوزاد دوازده که با پشت انگشت اشاره آن را لمس می‌کنیم.»

(۱) یک (۲) سه (۳) پنج (۴) شش

زیرمبحث: درس ۱

درس‌نویس Box

هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، «متن» است. به بیان دیگر، هنگامی که از متن سخن می‌گوییم، خواست ما فقط نوشته‌های روی کاغذ و کتاب نیست؛ صدایی که می‌شنویم، بویی که حس می‌کنیم، رویدادی که می‌بینیم، مزه‌ای که می‌چشیم و چیزی که لمس می‌کنیم، هر کدام متن به شمار می‌آیند؛ بنابراین، متن‌ها می‌توانند شنیداری، بویایی، دیداری و ... باشند.

دقت کنید که همه موارد نام‌برده در درس باکس متن هستند و چیزی که ما امروز به نام متن می‌شناسیم، تنها یکی از انواع متن است که نوشتاری و مکتوب است.

گول‌نخوری

علوم و فنون ادبی

بیت زیر با کدام گزینه تناسب معنایی کم‌تری دارد؟ **۲۱**

«که در عالم، حدیثش در گرفته است»	«حدیث دل حدیثی بس شگفت است»
کعبهٔ جان در حرم دل نهاد	۱) آن که اساس تو بر این گل نهاد
خواجۀ عقل و ملک جان شوی	۲) بندهٔ دل باش که سلطان شوی
گرد گلیم سیه تن مگیر	۳) نقش قبول از دل روشن پذیر
دل ز کف و هوش ز سر درر بود	۴) ماه پری‌چهره چو برقع گشود

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ مفهوم گزینه (۴): تقابل عشق و عقل / جلوه‌گری معشوق موجب بی‌قراری عاشق است.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ارزشمندی دل

برای تشخیص درست و مطمئن پاسخ به سؤالات قرابت معنایی، نشانه‌های مشترک میان بیت سؤال و گزینهٔ درست رو پیدا کن. **گول نخوری** واژه‌های کلیدی و شباهت‌ها، یک راهنمای بسیار مهم و مؤثرند، اما گاهی همین شباهت‌ها فریبنده‌اند. مراقب باش فریب غلط‌اندازها را نخوری!

در گزینه (۴)، صرف اشاره به دل، دلیل کافی برای هم‌مفهوم‌بودن آن با بیت سؤال نیست. **نکته**

علوم و فنون ادبی

کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟ **۲۲**

- «چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود»
- (۱) از آن پس کاین جهان را آزمودی گر خردمندی
چون نخواهی تو ز من پند مرا پند مده
(۲) انگشت مکن رنجه به در کوفتن کس
از قند تو می‌نوشم با پند تو می‌کوشم
(۳) انگار مرا با تو بدین کار حساب
تا کس نکند رنجه به در کوفتن مشت
(۴) من صید جگرخسته تو شیر جگرخوارم
دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلید»
در این پرگرد و ناخوش جای دل خیره‌چرا بندی

زیرمبسط: درس ۲

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳) هر کس نتیجه عمل خود را می‌بیند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نکوهش دنیا و دل‌بستن به آن

گزینه (۲): پندناپذیری مخاطب / هر چه برای خود نمی‌پسندی برای دیگران هم می‌پسند.

گزینه (۴): لذت رنج عاشقی و جفاکاری معشوق

مراقب باش که واژه‌های کلیدی و مفید در تشخیص مفهوم را با غلط‌اندازها اشتباه‌گیری! گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) کلمات و ترکیبات مشترکی با بیت سؤال دارند، اما مفهومشان با بیت سؤال، بی‌ارتباط است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

علوم و فنون ادبی

۲۳ مفهوم بیت «برو شادی کن ای یار دل افروز / غم فردا نشاید خورد امروز» از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

غمخوار خویش باش غم روزگار چیست	(۱) پیوند عمر بسته به مویی است هوش دار
جز غم که هزار آفرین بر غم باد	(۲) دیدی که مرا هیچ کسی یاد نکرد؟
این شادی کسی که در این دور خرم است	(۳) غم شربتی ز خون دلم نوش کرد و گفت
شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد	(۴) فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید

زیرمبمش، کارگاه تحلیل فصل اول

پاسخ خیلی تشریحی ✓ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): نکوهش غم دنیا را خوردن

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): تنهایی شاعر و خو گرفتن با غم

گزینه (۳): رنج دیدن افراد خوشنود در روزگار

گزینه (۴): بی‌بهرگی و شرمساری افراد دور از حقیقت

دقت کن که موضوع مشترک میان بیت سؤال و گزینه (۱) «غم‌نخوردن» است و شباهت‌های ظاهری میان بیت سؤال و سایر گزینه‌ها کمکی به قرابت معنایی میان آن‌ها نمی‌کند.

گول نخوری

علوم و فنون ادبی

۲۴ کدام رباعی با ابیات زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

«جامی است که عقل آفرین می‌زندش این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف (۱) چون عهده نمی‌شود کسی فردا را می‌نوش به ماهتاب ای ماه که ماه (۲) ماییم و می و مطرب و این کنج خراب فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب (۳) آن قصر که جمشید در او جام گرفت بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر (۴) ابر آمد و باز بر سر سبزه گریست این سبزه که امروز تماشاگاه ماست	صد بوسه ز مهر بر جبین می‌زندش می‌سازد و باز بر زمین می‌زندش» حالی خوش کن تو این دل شیدا را بسیار بتابد و نیابد ما را جان و دل و جام و جامه در رهن شراب آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب آهو بچه کرد و روبه آرام گرفت دیدی که چگونه گور بهرام گرفت بی باده ارغوان نمی‌باید زیست تا سبزه خاک ما تماشاگاه کیست
--	--

زیرمبث، کارگاه تحلیل فصل اول

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم گزینه (۲): خوش‌باشی و آزادگی شاعر

مفهوم مشترک رباعی سؤال و سایر گزینه‌ها: ناپایداری دنیا

تیزبازی

در تشخیص مفهوم، لازم است به «مضمون کلی» هر بیت و عبارت توجه کنیم و از جزئیات چشم‌پوشیم. نگاه کلی به مفهوم بیت، باعث می‌شود تفاوت‌های ناچیز بیت‌های هم‌مفهوم را به غلط، تفاوت مفهومی تصور نکنی و بتوانی ارتباط میان بیت‌های متناسب را به درستی تشخیص بدهی.

علوم و فنون ادبی

۲۵ موضوع «رمیدگی عاشق از معشوق» درون‌مایه کدام یک از ابیات زیر است؟

در بند کمند بود داد دل ما	(۱) در زلف تو بند بود داد دل ما
گوشه چشمت بالای گوشه‌نشین است	(۲) گوشه گرفتم ز خلق و فایده‌ای نیست
امید ز هر کس که بریدیم بریدیم	(۳) ما چون ز دری پای کشیدیم کشیدیم
و اندر نهران، سرشک همی باری	(۴) ای آن که غمگنی و سزاواری

زیرمبحث: درس ۳

مفهوم گزینه (۳) رمیدگی عاشق از معشوق است که به آن اصطلاحاً واسوخت می‌گوییم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): گرفتاری عاشق در دام زلف معشوق

گزینه (۲): گوشه‌نشینی عاشق و دل‌ربایی و جفاکاری معشوق

گزینه (۴): توصیف غم و اندوه و گریستن پنهانی مخاطب

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه به ترتیب در مورد «آثار و پیامدهای کنش»، «هنجار اجتماعی» و «کنش اجتماعی» نادرست، درست و نادرست است؟

- (۱) پیامدهای کنش نیز مانند خود کنش، وابسته به آگاهی و اراده انسان‌هاست. - شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار می‌گیرد. - اگر هنجار اجتماعی نباشد، هیچ کنش اجتماعی شکل نمی‌گیرد.
- (۲) بعضی از پیامدهای کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش‌اند. - آرام مطالعه کردن در حضور دیگری یک هنجار اجتماعی است. - در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.
- (۳) در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای غیرارادی آن انجام می‌دهند. - هنجارها آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند. - کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند کنش اجتماعی هستند.
- (۴) پیامدهای طبیعی کنش، قطعی است، یعنی حتماً انجام می‌شود، اما پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است احتمالی است. - به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر نباشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم. - نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود.

مشاوره به صورت و ترتیب موارد خواسته شده سؤال دقت کنید!

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

- پیامدهای کنش خودشان کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد.
- شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول دیگران باشد هنجار اجتماعی است.

دروس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): نادرست: بعضی پیامدهای کنش وابسته به آگاهی و اراده انسان‌هاست - درست - نادرست: اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری محقق نمی‌شود.
- گزینه (۲): درست - درست - درست
- گزینه (۳): نادرست: در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند - نادرست: این عبارت تعریف ارزش اجتماعی است - نادرست: کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند کنش اجتماعی نیستند.
- گزینه (۴): درست - نادرست: این عبارت مربوط به پدیده‌های اجتماعی است - درست
- پیامدهای غیرارادی، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش هستند. با در نظر گرفتن دیگران، کنش فردی به یک کنش اجتماعی تبدیل می‌شود.

نکته

به ترتیب «علت»، «پیامد» و «معنا و مفهوم» هر یک از موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- زودرنج و آسیب‌پذیر بودن کودک در خانواده‌های تک‌فرزند
- همانندپنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی
- کنش

۱) عدم حمایت و پشتیبانی خانواده از کودک - مستقل شدن پدیده‌های اجتماعی از انسان - فعالیتی که مخلوقات انجام می‌دهند.

۲) انتظار بالای والدین از کودک - ایجاد فرصت‌ها و محدودیت‌ها برای زندگی انسان - انجام‌دهنده کار و فعالیت

۳) انتظار بالای والدین از فرزند خود و حمایت و پشتیبانی زیاد از او - نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی - فعالیتی که انسان انجام می‌دهد.

۴) حمایت و پشتیبانی والدین از کودک بدون انتظار بالا از او - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم اجتماعی - فعالیت ارادی انسان

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

درس‌Box

پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند، ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دار هستند.

پاسخ خیلی تشریحی

در اغلب خانواده‌های تک‌فرزند، والدین هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم حمایت و پشتیبانی زیادی از او به عمل می‌آورند (علت) ← نتیجه این وضعیت می‌تواند کودک را زودرنج و آسیب‌پذیر کند. (معلول)

همانندپنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی (علت) ← نتیجه نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی (معلول)

کنش ← در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد کنش و به انجام‌دهنده آن کنشگر می‌گویند.

دقت کنید که کنش فقط مخصوص انسان است، بنابراین فعالیتی که مخلوقات انجام می‌دهند کنش محسوب نمی‌شود.

تیزبازی

نکته

۱) کنش اجتماعی، نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود، در کنش اجتماعی آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.

۲) انجام‌دهنده کنش را «کنشگر» می‌گوییم.

۲۸ در جایگاه‌های «الف، ج، ب و د» به ترتیب کدام موارد قرار می‌گیرند؟

علاوه بر آگاهی، این ویژگی نیز برای انجام کنش لازم است.	«الف»
رفوع نیازها و تأمین سعادت خود	«ب»
یکی از زمینه‌های پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» به «ما»	«ج»
مشترک و عمومی	«د»

- (۱) ارادی بودن - هدف انسان از پدیدآوردن پدیده‌های اجتماعی - ازدواج و فرزندآوری - نظم جهان اجتماعی
- (۲) ارادی بودن - ازدواج و تشکیل خانواده - هدف انسان از پدیدآوردن پدیده‌های اجتماعی - آگاهی و شناخت جهان اجتماعی
- (۳) معنادار بودن - فرزندآوری و افزایش جمعیت - هدف انسان از انجام کنش‌های اجتماعی - آگاهی و نظم جهان اجتماعی
- (۴) معنادار بودن - هدف انسان از انجام کنش‌های اجتماعی - انتقال فرهنگ به نسل بعد - عضویت اعضا در بازی گروهی

زیرمبحث: درس‌های ۱، ۲ و ۳

برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، اراده انسان ضروری است، زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد، ولی تصمیم به انجام آن نگیرد. هدف هر فرد برای ازدواج و تشکیل خانواده و تصمیم هر خانواده برای داشتن فرزند، در شیوه زندگی خودشان و دیگران موثر است.

الف) علاوه بر آگاهی، اراده نیز برای انجام کنش لازم است.

ج) ازدواج و تشکیل خانواده یکی از زمینه‌های پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» به «ما» است.

ب) انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی را برای رفع نیازها و تأمین سعادت خود پدید می‌آورند.

د) آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

به مجموعه آگاهی‌های مشترک فرهنگ می‌گویند.

فرهنگ شیوه زندگی گروهی از انسان‌هاست که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند. مانند نوع خوراکی، پوشش یا آداب و رسوم.

مشاوره برای اولین بار، این مدل ترتیب و چیدمان و نامرتب کردن حروف «الف، ب، ج و د» را در کنکور دی‌ماه ۱۴۰۱ دیدیم. بنابراین از این به بعد با حل این مدل سوالات، ذهن خود را برای کنکور آماده کنید. این مدل را می‌توانیم در سوالات نموداری و جدولی ببینیم!

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

پاسخ درست سؤالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف) ابزارهای «کنترل اجتماعی» و «جامعه‌پذیری» برای انتقال ارزش‌ها و هنجارها به افراد به ترتیب چیست؟
 ب) «تصور رودخانه‌ای خروشان در کلاس درس» چه نوع کنشی است؟
 ج) «آسیب‌رسیدن به ریه دیگران در کنش سیگار کشیدن» چه نوع پیامدی است؟
 د) ویژگی‌های موجود زنده از چه طریقی به نسل بعد منتقل می‌شود؟
- ۱) تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه - اجتماعی و بیرونی - پیامد ارادی وابسته به دیگران - زاد و ولد
 ۲) تشویق و اقناع، تنبیه و مجازات - فردی و بیرونی - پیامد غیرارادی - وراثت
 ۳) تنبیه و مجازات، تبلیغ و اقناع - اجتماعی و درونی - پیامد ارادی وابسته به کنشگر - زاد و ولد
 ۴) تشویق و تنبیه، تعلیم و تربیت - فردی و درونی - پیامد طبیعی - وراثت

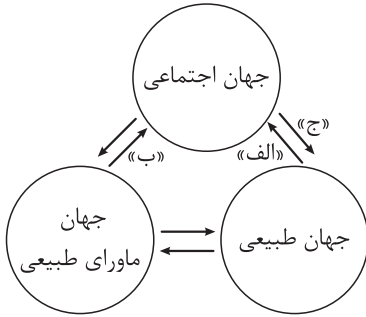
زیرمبحث: درس‌های ۲، ۱ و ۳

دکترسی Box

- ۲ ابزار جهان اجتماعی برای تداوم و بازتولید خود ← جامعه‌پذیری
- ابزار کنترل اجتماعی ← تشویق و پاداش
- ابزار کنترل اجتماعی ← تنبیه و مجازات
- ابزار کنترل اجتماعی ← تبلیغ و اقناع
- ابزار جامعه‌پذیری ← تعلیم و تربیت (آموزش)

- پاسخ خیلی تشریحی ✓**
- جامعه‌پذیری از طریق **تعلیم و تربیت و کنترل اجتماعی** از طریق **تشویق و تنبیه**، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کنند.
 - کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند کنش اجتماعی نیستند. فردی که در کلاس درس، بدون توجه به اطرافیان، رودخانه‌ای خروشان را تصور می‌کند کنش **فردی و درونی** انجام داده است.
 - آسیب‌رسیدن به ریه خود یا دیگران **پیامد غیرارادی و طبیعی** کنش سیگار کشیدن است.
 - ویژگی‌های موجود زنده از طریق **وراثت** از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند.
- جریان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد. فرهنگ از طریق **وراثت** از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.

تیزبازی

۳۰ به ترتیب مصادیق «الف»، «ب» و «ج» در کدام گزینه آمده است؟

۱) انسان‌ها برای مقابله با خشکسالی، اقداماتی انجام می‌دهند. - شناخت خداوند و فرشتگان آرمان‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد. - آلودگی طبیعت و محیط زیست نتیجه کنش‌های نابخردانه انسان‌هاست.

۲) اقدامات عجولانه انسان در مقابل طبیعت، در نهایت به نابودی طبیعت می‌انجامد. - شناخت فلزات و ستارگان زندگی اجتماعی انسان را ساده‌تر می‌کند. -

یک انسان باتقوا جهانی را تغییر می‌دهد.

۳) آلودگی طبیعت نتیجه کنش‌های نابخردانه انسان‌هاست. - هنگام وقوع مشکلات، به خدا توکل می‌کنیم. - انسان‌ها برای مقابله با زلزله خانه‌هایی مقاوم می‌سازند.

۴) ایجاد رصدخانه برای گسترش دانش ستاره‌شناسی - تغییر ارزش‌های زندگی انسان در نتیجه نزدیک شدن به طبیعت - پیداکردن مسیر کشتی از روی ستارگان

زیرمبحث: درس ۳

به جهت قرارگیری فلش‌ها دقت کنید. بر این اساس فلش «الف» تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی، فلش «ب» تأثیر جهان ماوراءالطبیعی بر جهان اجتماعی و فلش «ج» تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی را نشان می‌دهد.

انسان برای مقابله با زلزله و خشکسالی قواعد خاصی وضع می‌کند و کنش‌های مناسبی را انجام می‌دهد، مثلاً خانه خود را در مقابل زلزله مقاوم می‌سازد.

ساخت قنات یا تخریب جنگل نتیجه کارهای مثبت و منفی انسان در طبیعت و محیط زیست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): جهان اجتماعی ← جهان طبیعی - جهان طبیعی ← جهان اجتماعی - جهان نفسانی ← جهان اجتماعی

گزینه (۳): جهان اجتماعی ← جهان طبیعی - جهان اجتماعی ← جهان ماوراءالطبیعی - جهان طبیعی ← جهان اجتماعی

گزینه (۴): جهان طبیعی ← جهان اجتماعی - جهان طبیعی ← جهان اجتماعی - جهان اجتماعی ← جهان اجتماعی

در مورد جهان نفسانی که بخشی از جهان فردی است و ویژگی‌های اخلاقی و روانی انسان را شامل می‌شود در درس ۸ بیشتر می‌خوانید.

جهان هر فرد به اندازه وسعت فکر او است.

نکته

دروس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

نکته

کدام گزینه در مورد «فرهنگ» نادرست ولی در مورد پدیده‌های تکوینی درست است؟

- (۱) شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند. - به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند.
- (۲) مجموعه آگاهی‌های مشترک بین یک قوم، قشر، صنف یا گروه فرهنگ عمومی نامیده می‌شود. - انسان‌ها آن‌ها را ایجاد نمی‌کنند.
- (۳) خرده‌فرهنگ‌هایی که درون فرهنگ عمومی قرار دارند همواره با فرهنگ عمومی سازگارند. - به جهان اجتماعی تعلق ندارند و نمی‌توانند وارد جهان اجتماعی شوند.
- (۴) خرده‌فرهنگ تبهکاران، سارقان و ... را ضدفرهنگ می‌نامند. - همان پدیده‌های طبیعی است که قبل از انسان وجود داشته و انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند.

زیرمبحث: درس ۳

درس‌Box

- فرهنگ ← مجموعه آگاهی‌های مشترک
← شیوه زندگی گروهی از انسان‌ها که سالیان متمادی با هم زندگی می‌کنند.
- فرهنگ عمومی ← بخشی از فرهنگ که همه اعضای جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند.
- خرده‌فرهنگ ← فرهنگ مربوط به قوم، قشر، صنف یا گروهی خاص
- انواع ← خرده‌فرهنگ موافق ← سازگار با فرهنگ عمومی
← ضدفرهنگ ← مخالف با فرهنگ عمومی

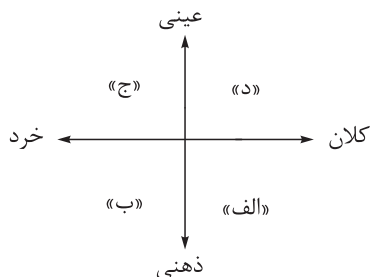
پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): درست - درست
گزینه (۲): نادرست: فرهنگ یک قشر، صنف و گروه خاص «خرده‌فرهنگ» نامیده می‌شود. - درست
گزینه (۳): نادرست: خرده‌فرهنگ‌های درون یک فرهنگ عمومی اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند. - نادرست: پدیده‌های تکوینی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، می‌توانند وارد جهان اجتماعی شوند.
گزینه (۴): درست - نادرست: پدیده‌های تکوینی شامل پدیده‌های طبیعی و ماوراءالطبیعی است.

تیزبازی عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است، یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند.

۳۲

هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت از نمودار قرار می‌گیرند؟

(۲) «ب» - «د» - «ج» - «الف»

(۴) «د» - «الف» - «الف» - «ج»

- بورس اوراق بهادار ایران
- ادبیات فارسی
- اهداف سازمان ملل
- رفتن به جشن تولد یک دوست

(۱) «الف» - «ج» - «د» - «ب»

(۳) «د» - «الف» - «ب» - «ج»

زیرمبحث: درس ۴

درس‌Box

پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی هستند و می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه (خرد و کلان) از یکدیگر تفکیک کرد. تمام پدیده‌های اجتماعی هویتی معنایی و ذهنی هم دارند، از این رو هیچ‌یک از اجزای جهان اجتماعی فاقد معنا نیستند، اما همه پدیده‌های اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند. پدیده‌های اجتماعی را از جهت عینی و محسوس بودن یا ذهنی و نامحسوس بودن می‌توان در یک طیف قرار داد.

- پاسخ خیلی تشریحی ✓
- بورس اوراق بهادار ایران یک ساختمان و مرکز قابل مشاهده است و از آن‌جایی که با فرهنگ و جامعه ایران در ارتباط است
 - پدیده‌ای کلان است ← عینی و کلان (د)
 - ادبیات فارسی ← ذهنی و کلان (الف)
 - اگر می‌گفت کتاب ادبیات فارسی، می‌شد عینی و خرد!
 - اهداف سازمان ملل ← ذهنی و کلان (الف)
 - اگر می‌گفت مقر سازمان ملل، می‌شد عینی و کلان!
 - رفتن به جشن تولد یک دوست ← عینی و خرد (ج)
 - اگر می‌گفت تصور ما از جشن تولد، می‌شد ذهنی و خرد!

۳۳ هر یک از موارد زیر به چه مفهومی اشاره دارند؟

- از جنس هدف و مقصود است.
- برگزاری مراسم تحویل سال در کنار مزار شهدا
- اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد.
- مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نهادهایی که برای رفع نیازهای معینی از افراد اختصاص پیدا می‌کند.

۱) هنجار اجتماعی - ارزش اجتماعی - هنجارها و نهادها - کنش اجتماعی

۲) جامعه‌پذیری - هنجار اجتماعی - لایه‌های سطحی جهان اجتماعی - جهان اجتماعی

۳) ارزش اجتماعی - کنش اجتماعی - لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - نهاد اجتماعی

۴) فرهنگ - جامعه‌پذیری - عقاید و ارزش‌ها - پدیده اجتماعی

مشاوره

است از چند سؤال امتحان نهایی امسال! بله! می‌شه سؤال تشریحی رو به تست تبدیل کرد و بله می‌شه تشریحی خوند، برای امتحان آماده شد و نکات تستی هم یاد گرفت و تست هم جواب داد! چراکه نه! برعکسش هم هست البته! یعنی شما از تست هم می‌تونن نکات تشریحی برای امتحانت دربیاری.

زیرمبحث: درس ۲ و ۴

بخش‌هایی از جهان اجتماعی که به آسانی تغییر می‌کنند و تغییر آن‌ها تحول مهمی در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد و نقش حیاتی و اساسی ندارند، **لایه‌های سطحی جهان اجتماعی** و به بخش‌هایی که تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند و به آسانی تغییر نمی‌کنند و اگر حذف شوند جهان اجتماعی فرو می‌ریزد **لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی** می‌باشند.

- ارزش‌های اجتماعی از جنس هدف و مقصود هستند.
- برگزاری مراسم تحویل سال در کنار مزار شهدا، **کنش اجتماعی** و بیرونی یا هنجار اجتماعی است.
- **لایه‌های عمیق جهان اجتماعی** (عقاید و ارزش‌ها) اگر حذف شود یا تغییر کنند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد.
- **نهاد اجتماعی** مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد اختصاص پیدا می‌کند.

ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن ارزش‌ها هستند.

کارت‌های آموزشی

پاسخ خیلی تشریحی

تیزپای

۳۴ به ترتیب «مهم‌ترین نهادهای اجتماعی»، «عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی» و «هویتی که تمامی پدیده‌های اجتماعی دارند» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) خانواده و تعلیم و تربیت - عقاید کلانی که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند - معنایی و ذهنی
- (۲) اقتصاد و سیاست - ارزش‌های کلانی که بر عقاید جهان اجتماعی تأثیر می‌گذارند - درونی و فردی
- (۳) خانواده و فرهنگ - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان - عینی و محسوس
- (۴) تعلیم و تربیت و سیاست - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به جایگاه خود در جهان - ذهنی و درونی

زیرمبحث: درس ۴

هر نهاد اجتماعی شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیر قابل قبول را طرد می‌کند.

- مهم‌ترین نهادهای اجتماعی: خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد (رد گزینه (۳))
- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی: عقاید کلانی که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
- هویت تمام پدیده‌های اجتماعی: معنایی و ذهنی

عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی را با عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی اشتباه نگیرید!

- عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی ← باور انسان نسبت به
 - ← اصل جهان
 - ← جایگاه انسان در آن
 - ← تفسیر انسان نسبت به مرگ و زندگی خود

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

۳۵

درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با هم به وجود می‌آورند و از آن‌جا که افراد با آگاهی و خلاقیت عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.
- جهان اجتماعی مانند یک موجود زنده اعضای مختلفی دارد و این اعضا در ارتباط با هم از نوعی نظم برخوردارند.
- خانواده، امنیت و صلح حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.
- هنجارها و نهادها بر حسب شرایط در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند، ولی تغییر آن‌ها هیچ‌گاه موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

(۲) ن - ن - د - د

(۱) ن - د - د - ن

(۴) د - د - ن - ن

(۳) د - ن - ن - د

زیرمبحث: درس ۲، ۳ و ۴

دروس Box

- پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند.
- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است. یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند، ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.

بررسی عبارت‌های نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- عبارت اول: پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با هم به وجود می‌آورند و از آن‌جایی که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.
- عبارت چهارم: هنجارها و نهادها بر حسب شرایط در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند و تغییر برخی از آن‌ها، تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

• عَيِّنِ الْأَنْسَبَ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٤٢ - ٣٦):

﴿ وَ اَعْمَلُوا صَالِحاً اِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴾:

- ١) و کار نیکو انجام دادید، من قطعاً به چیزهایی که انجام می‌دهید آگاه هستم!
- ٢) و کارهای شایسته بکنید، که من به آن‌چه می‌کنید دانایم!
- ٣) و کار نیکو انجام دهید، زیرا من به آن‌چه انجام می‌دهید آگاهم!
- ٤) عمل صالح انجام دهید، بی‌گمان من به انجام این اعمال آگاهی دارم!

٣٦

مشاوره نوی آزمون‌های تستی اولین سؤال آیه است، پس باید ترجمه آیه‌های فصل یا فصل‌های مشخص شده از کتاب درسی رو بخونی؛ برای پاسخ به تست‌های ترجمه، به نوع فعل (ماضی، مضارع، آینده، امر، نهی و ...) و صیغه‌ش (غایب، مخاطب و متکلم)، اسم مفرد و جمع به‌ویژه جمع مکتسر، ضمیر به‌ویژه ضمیرهای متصل دقت کن.

زیرمبحث: درس ۱

ترجمه فعل‌های آیه را بررسی کن! بعد هم برو سراغ اسم‌ها، ببین مفردن یا جمع!

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

إِعْمَلُوا (فعل امر، جمع مذکر مخاطب): انجام دهید، بکنید (رد گزینه ١) - صَالِحاً (اسم مفرد): کار نیکو، عمل صالح (رد گزینه ٢) - ما (موصول): آن‌چه، چیزی که (رد گزینه ٤) - تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید، می‌کنید (رد گزینه ٤) - عَلِيمٌ: آگاهم، آگاه هستم (رد گزینه ٤).

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه ١): ترجمه «انجام دادید» برای «إِعْمَلُوا» خطاست.

گزینه ٢): ترجمه «کارهای» برای «صَالِحاً» خطاست.

گزینه ٤): ترجمه «به انجام این اعمال آگاهی دارم» برای «بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ» خطاست. در ضمن «ما» ی موصول ترجمه نشده است.

«أولئك الطلاب قبلوا إقتراحات المدير الجيدة فسيتعاونون جميعاً لمحافظة على المرافق العامة!»:

- (۱) آن‌ها دانش‌آموزانی هستند که پیشنهادهای خوب مدیر را قبول کردند، پس همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی همکاری خواهند کرد!
- (۲) آن دانش‌آموزان پیشنهادهای خوب مدیر را پذیرفتند و همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی همکاری خواهند کرد!
- (۳) آن دانش‌آموزان پیشنهادات مدیر خوبشان را پذیرفتند و با همکاری از تأسیسات عمومی محافظت خواهند کرد!
- (۴) با پیشنهادهای خوب مدیر، این دانش‌آموزان پذیرفتند که همگی برای محافظت از تأسیسات عمومی یکدیگر را یاری کنند!

مشاوره ترجمه اسم اشاره رو با توجه به اسم بعد از آن یاد بگیر. یکی از روش‌های معمول طراحان جابه‌جایی ترجمه کلماته. حواست باشه اگه توی عبارتی ترکیب وصفی - اضافی وجود داشته باشه، توی ترجمه تعیین‌کننده است.

زیرمبحث: درس ۲

اسم اشاره را بررسی کن. هم‌چنین به ترکیب وصفی - اضافی و جابه‌جایی کلمات توجه کن.

اگر بعد از اسم اشاره جمع اسم «ال» دار بیاید، یک ترکیب است و اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود، ولی اگر بعد از اسم اشاره جمع اسم بدون «ال» بیاید، یک جمله است و اسم اشاره به صورت جمع ترجمه می‌شود و آخر جمله از مشتقات فعل ربط «است» می‌آید.

مثال: هؤلاء الطلاب مُجِدَاتٌ. این دانش‌آموزان، کوشا هستند.

هؤلاء طالباتٌ مُجِدَاتٌ. این‌ها، دانش‌آموزانی کوشا هستند.

أولئك الطلاب (اسم اشاره جمع + اسم «ال» دار): آن دانش‌آموزان (ردگزینه‌های (۱) و (۴)) - إقتراحات المدير الجيدة (ترکیب وصفی - اضافی): پیشنهادهای خوب مدیر (ردگزینه (۳)) - ف (حرف عطف): پس، و (ردگزینه (۴)) - سيتعاونون (مستقبل): همکاری خواهند کرد، همکاری خواهند کرد (ردگزینه‌های (۳) و (۴)) - لمحافظة على المرافق العامة: برای محافظت از تأسیسات عمومی (ردگزینه (۳)). خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): ترجمه «آن‌ها دانش‌آموزانی هستند» برای «أولئك الطلاب» خطاست.

گزینه (۳): ترجمه «پیشنهادات مدیر خوبشان» برای «إقتراحات المدير الجيدة» - «با همکاری ... محافظت خواهند کرد» برای «سيتعاونون جميعاً لمحافظة ...» خطاست.

گزینه (۴): ترجمه و جابه‌جایی «با پیشنهادهای خوب مدیر، این دانش‌آموزان ...» برای «أولئك الطلاب ... إقتراحات المدير الجيدة» - «که» برای «و»، «یکدیگر را یاری کنند» برای «سيتعاونون» خطاست.

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«يَسْتَفِيدُ سِتَّةَ عَشَرَ طَالِباً لِصَفْنَا مِنَ الْمَكْتَبَةِ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ فِي الْأُسْبُوعِ، وَ هَذَا يَشْمَلُ تِسْعَةَ بِالْمِئَةِ مِنْ طُلَّابِ الْمَدْرَسَةِ!»:

- ۱) چهار روز در هفته شانزده نفر از دانش آموزان کلاسبان از کتابخانه استفاده می کنند و این نه درصد جمعیت از مدرسه را شامل می شود!
- ۲) شانزده دانش آموز کلاس ما چهار روز در هفته از کتابخانه استفاده می کنند و این شامل نه درصد از دانش آموزان مدرسه می شود!
- ۳) نوزده دانش آموز کلاس چهارمین روز هفته از کتابخانه مدرسه استفاده می کنند و این نه درصد از دانش آموزهای مدرسه است!
- ۴) شانزده دانش آموز کلاس ما چهار روز در هفته از کتابخانه استفاده کردند و این دانش آموزان شش درصد مدرسه را شامل می شود!

مشاوره در تست های ترجمه ای که عدد آمده، شناخت اعداد اصلی و معدودشان و اعداد ترتیبی تعیین کننده است. پس اعداد اصلی «واحد (یک) تا مئة (صد)» و اعداد ترتیبی «الأول (یکم) تا المئة (صدم)» را یاد بگیر. نوع و صیغه فعل، و ضمائر متصل به هر سه نوع کلمه (فعل، اسم، حرف) دو تا از موارد مهم در ترجمه عبارات است.

زیرمبحث: درس ۲

به نوع فعل توجه کن، عدد اصلی و معدودش رو ببین. حواست به ضمیر متصل هم باشه.

• معدود اعداد اصلی ۳ به بالا، بعدشان می آید و در هر صورت، مفرد ترجمه می شود.

مثال: ثلاث تلميذات: سه دانش آموز / خمسة عشر تلميذاً: پانزده دانش آموز / مئة تلميذ: صد دانش آموز

• درصد در عربی با «في المئة» یا «بالمئة» می آید.

مثال: خمسون في المئة / خمسون بالمئة: پنجاه درصد

يَسْتَفِيدُ: استفاده می کنند (رد گزینه (۴) - سِتَّةَ عَشَرَ طَالِباً: شانزده دانش آموز (رد گزینه های (۱) و (۳) - أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ: چهار روز (رد گزینه (۳) - يَشْمَلُ (مضارع): شامل می شود (رد گزینه (۳) - تِسْعَةَ بِالْمِئَةِ: نه درصد (رد گزینه (۴) - مِنْ طُلَّابِ الْمَدْرَسَةِ: از دانش آموزان مدرسه، از دانش آموزهای مدرسه (رد گزینه های (۱) و (۴)).

خطاهای سایر گزینه ها:

گزینه (۱): ترجمه «از دانش آموزان» برای «طالِباً» - «جمعیت از مدرسه» برای «مِنْ طُلَّابِ الْمَدْرَسَةِ» خطاست.

گزینه (۳): ترجمه «نوزده» برای «سِتَّةَ عَشَرَ» - «چهارمین روز هفته» برای «أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ فِي الْأُسْبُوعِ» - «کتابخانه مدرسه» برای «الْمَكْتَبَةِ» - «است» برای «يَشْمَلُ» خطاست.

گزینه (۴): ترجمه «استفاده کردند» برای «يَسْتَفِيدُ» - «دانش آموزان» «شش درصد مدرسه» برای «تِسْعَةَ بِالْمِئَةِ مِنْ طُلَّابِ الْمَدْرَسَةِ» خطاست.

Hint

دروس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«من صفات الإنسان القوي أنه إذا قدر على عدوه عفا عنه شكراً للقدرة عليه!»:

- ۱) از خصوصیات انسان قوی این است که اگر بر دشمنش توانا شد به شکرانه توانایی بر او می‌بخشدش!
- ۲) این از ویژگی‌های شخص قوی است که وقتی بر دشمن قادر می‌شود به شکرانه این‌که بر او قدرت یافته عفو می‌کند!
- ۳) از خصوصیات انسان قوی این است که هرگاه بر دشمن خود قادر شد به خاطر این قدرت شکر کرد و از او درگذشت!
- ۴) اگر انسان نیرومند بر دشمن خویش توانا شود او را عفو می‌کند و برای توانایی بر او شکرگزار است و این از ویژگی‌های انسان قوی است!

مشاوره در محتوای درس ۱ چند عبارت شرطی با «من: هر کس/ إذا: هرگاه، اگر» آمده هر چند قواعد شرطی را در پایه یازدهم می‌خوانیم؛ در هر صورت توجه به ترجمه فعل همیشه تعیین‌کننده است. اسم‌های جمع، ضمیر و مصدرها از موارد مورد توجه طراح است.

زیرمبحث: درس ۱

به فعل بعد از «إذا» توجه کن. اسم جمع رو بررسی کن. بین ضمیر متصل ترجمه شده؟ حواست به ترجمه مصدر هم باشه!

بعد از «إذا» به معنای «هرگاه، اگر» و «من» به معنای «هر کس، هر که» دو فعل ماضی بیاید، فعل ماضی اول به صورت ماضی ساده یا مضارع التزامی (ب + بن مضارع + شناسه) ترجمه می‌شود، و فعل ماضی دوم به صورت ماضی ساده یا مضارع اخباری (می + بن مضارع + شناسه) ترجمه می‌شود.

مثال: مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ: هر کس دشمنی کاشت، زبان درو کرد. / هر کس دشمنی بکارد، زبان درو می‌کند.

إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ: هرگاه فرومایگان به فرمانروایی رسیدند، شایستگان هلاک شدند. / هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند، شایستگان هلاک می‌شوند.

من صفات الإنسان القوي أنه: از خصوصیات انسان قوی این است که [او] (رد گزینه‌های (۲) و (۴)) - إذا قَدَرَ (إذا + فعل ماضی): اگر توانا شود، اگر قادر شد، اگر توانا شد (رد گزینه (۲)) - عَدُوهُ: دشمنش، دشمن خود، دشمن خویش (رد گزینه (۲) و (۳)) - شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ: به شکرانه توانایی بر او (رد سایر گزینه‌ها).

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): ترجمه «این» اول عبارت اضافه آمده. ترجمه «وقتی قادر می‌شود» برای «إذا قَدَرَ» - «دشمن» برای «عَدُوهُ» - «این‌که بر او قدرت یافته» برای «لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ» خطاست.

گزینه (۳): ترجمه «شکر کرد» برای «شُكْرًا» خطاست. کلمه «این» و «و» اضافه آمده. - «عَلَيْهِ» ترجمه نشده.

گزینه (۴): «انسان نیرومند» اول اضافه آمده و «و این از ویژگی‌های انسان قوی است» آخر اشتباه و نابه‌جا آمده. ترجمه «شکرگزار است» برای «شُكْرًا» خطاست.

Hint

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عین الصّحیح: ۴۰

- (۱) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، چرا چیزی را که گفتید انجام ندادید!
- (۲) الْجَبْرَانُ أَخْبَرُونَا بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ: همسایه‌ها از آن چه در خیابان‌ها اتفاق افتاد ما را خبر کردند!
- (۳) قَرَأْتُ حَدِيثًا عَنْ إِمَامِنَا أَنَّ قَوْلَ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ: حدیثی از امامان خواندم که گفتن «نمی‌دانم» نیمی از دانش است!
- (۴) أَغْلَقَ التَّلْمِيزُ حَنْفِيَّةَ الْمَاءِ الَّتِي كَانَتْ مَفْتُوحَةً: دانش آموز شیر آبی را که کمی باز بود بست!

مشاوره تست‌های چهار به چهار
 به خورده زمانبره ولی خوبی‌ش اینه
 که برای هر عبارت یه ترجمه اومده، یا
 درسته یا غلط! اگر تمرین و تکرار کنی
 می‌شه نقطه قوتت.

زیرمبحث: درس‌های ۱ و ۲

Hint به نوع و ترجمه فعل‌ها دقت کن! به اسم هم توجه کن!

فعل مضارع، به صورت مضارع اخباری (می + بن مضارع + شناسه) ترجمه می‌شود.

شکل درست ترجمه در سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تَقُولُونَ (مضارع): می‌گویید - لَا تَفْعَلُونَ (مضارع منفی): انجام نمی‌دهید - ترجمه عبارت: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، چرا چیزی را می‌گویید که انجام نمی‌دهید!»
- گزینه (۲): الشَّارِع (اسم مفرد): خیابان
- گزینه (۴): کلمه «کمی» اضافه آمده.

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عربی، زبان قرآن

۴۱ عین الخطأ:

- (۱) ظَنَنْتُ أَنْ طَالِبَاتٍ صَفَّ آخَرَ يُمَارِسْنَ نَشَاطاً حُرّاً،: گمان کرد که دانش‌آموزان کلاسی دیگر فعالیت‌های آزاد انجام می‌دهند،
 (۲) وَعِنْدَمَا نَظَرْتُ بِدَقَّةٍ، وَجَدْتُ الْحُجْرَتَيْنِ الْإِثْنَتَيْنِ فَارِعْتَيْنِ،: و هنگامی که با دقت نگاه کرد، دو اتاق را خالی یافت،
 (۳) وَفِي الْعُرْفَةِ الْأُولَى كَانَتْ ثَلَاثَةُ مُصَابِيحٍ مَضَاءً،: و در اتاق اول سه چراغ روشن بود،
 (۴) وَفِي الْعُرْفَةِ الثَّانِيَةِ الْمُكَيَّفُ لَا يَعْمَلُ!،: و در اتاق دوم کولر کار نمی‌کند!

مشاوره توی تست‌های چهار عبارتی یا چهاربهره‌چهار، آخر عبارت‌ها ویرگول و واو (، و) داشته باشد فعل گزینه اول از نظر ساختاری روی فعل‌های گزینه‌های بعدی تأثیر می‌گذارد.

زیرمبحث: درس ۲

ترجمه فعل‌ها را در ساختار جمله بررسی کن!

اگر ساختار عبارت با فعل ماضی «كَانَ» شروع شود و با ویرگول (، و) به هم مرتبط باشند، فعل مضارع در عبارت بعدی، ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

مثال: كَانَ الطَّالِبُ فِي الْمَكْتَبَةِ، وَ يَقْرَأُ كِتَابَهُ. دانش‌آموز در کتابخانه بود، و کتابش را می‌خواند.

شکل درست ترجمه: با توجه به فعل ماضی «كَانَتْ» در گزینه قبل و ارتباط گزینه‌ها در قالب یک عبارت، فعل «لَا يَعْمَلُ» در اصل «[كان] لا يعمل» است و معادل ماضی استمراری منفی «کار نمی‌کرد» ترجمه می‌شود.

۴۲ «در صف صبحگاهی دانش‌آموزان مدرسه ما در ده صف می‌ایستند!»:

- ۱) يَتَقَفُ طُلَّابٌ مَدْرَسَتِنَا فِي عَاشِرَةِ صُفُوفٍ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ!
- ۲) فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ تَقِفُ طَالِبَاتٌ مَدْرَسَتِنَا فِي عَشْرَةِ صُفُوفٍ!
- ۳) تَلَامِيذٌ مَدْرَسَتِنَا يَتَقَفُ فِي عَشْرَةِ صُفُوفٍ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ!
- ۴) فِي إِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ تَقِفُ تَلْمِيذَاتٌ مَدْرَسَتِنَا فِي عَشْرَةِ صَفًّا!

مشاوره ممکن است یک واژه فارسی دو یا چند معادل عربی داشته باشد و طراح در تست‌های فارسی به عربی در هر گزینه یکی از این معادل‌ها را به کار ببرد. شناخت اعداد اصلی و ترتیبی، هم‌چنین یادگیری قواعد عدد و معدود در پاسخ به تست‌های مرتبط با عدد بسیار کمک می‌کند.

زیرمبحث: درس ۲

تناسب فعل با اسم، تناسب عدد و معدود، و تناسب موصوف و صفت را بررسی کن.

۱) اعداد اصلی برای خود معدود دارند. معدود اعداد ۳ تا ۱۰، جمع و مجرور، و از نظر جنس برعکس عدد است.

مثال: ثلاثٌ مَجَالٍ: سه مجله

۲) فعل در ابتدای عبارت مفرد غایب می‌آید حتی اگر فاعل (انجام‌دهنده) جمع باشد و فقط از نظر جنس از فاعل پیروی می‌کند، ولی اگر اول جمله اسم باشد، فعل غایب از نظر جنس و عدد از اسم پیروی می‌کند.

مثال: ذَهَبَ الْمُعَلِّمُونَ. الْمُعَلِّمُونَ ذَهَبُوا. تَذَهَّبُ الْمُعَلِّمَاتُ. الْمُعَلِّمَاتُ يَذْهَبْنَ.

۳) در ترکیب وصفی، صفت از نظر جنس، تعداد، داشتن «ال» یا «تنوین ـ» و اعراب شبیه موصوف است.

مثال: كِتَابٌ مُفِيدٌ الْكِتَابُ الْمُفِيدُ

✓ پاسخ خیلی تشریحی

«صف صبحگاهی: الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ (رد گزینه ۴)» - دانش‌آموزان ... می‌ایستند: يَتَقَفُ طُلَّابٌ / تَقِفُ طَالِبَاتٌ / تَلَامِيذٌ ... يَتَقَفُونَ /

تَقِفُ تَلْمِيذَاتٌ (رد گزینه ۳) - ده صف: عَشْرَةَ صُفُوفٍ (رد گزینه‌های ۱) و (۴).

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «عاشرة (عدد ترتیبی): دهم» برای «ده (عدد اصلی)» خطاست.

گزینه ۳: «يَقِفُ» بعد از جمع مکسر «تَلَامِيذٌ» خطاست.

گزینه ۴: «الاصطفايف الصباحي» برای ترکیب وصفی «صف صبحگاهی» - «صَفًّا» به عنوان معدود بعد از عدد اصلی «عَشْرَةَ» خطاست.

إقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٤٥-٤٣) بما يُناسب النَّصَّ:

«تبدأ حياة النملة من البيضة. يحتوي رأس النملة على أعضاء حسية عديدة، وغيونها جيدة للكشف عن الحركة الحادة (تيز)، ولكنها لا تقدم صورة عالية الدقة، وترتبط كل من أرجل (پاها) النملة وأجنحتها (بالها) بوسط الجسم. العلامات ليست لديهن أجنحة، و يسافر النمل باحثاً عن الطعام لمسافات تصل إلى مئتي متر من عشه. و يأكل اللحوم والنباتات، وهذا يعني أنه يتناول جميع الأشياء القابلة للهضم. إن النملة تقدر على حمل شيء يفوق وزنها خمسين مرة. إن النمل حشرات اجتماعية، ولها أنواع مختلفة: بعضها مهندسة معمارية تبني القلاع والغرف بمهارة. هناك نوع من النمل يقوم بزراعة نباتات ثم يحصدها ويخزنها في مخازنه.»

ترجمة متن:

زندگی مورچه از تخم شروع می‌شود. سر مورچه حاوی اندام‌های حسی بسیاری است و چشم‌هایش برای تشخیص حرکت تیز خوب هستند، اما تصویری با وضوح بالا ارائه نمی‌دهند و هر یک از پاها و بال‌های مورچه به مرکز بدن (سینه) متصل هستند. کارگران بال ندارند و مورچه‌ها در جست‌وجوی غذا در فاصله دویست متری از لانه خود سفر می‌کنند و گوشت و گیاهان را می‌خورند، یعنی همه چیزهای قابل هضم را می‌خورند. مورچه می‌تواند چیزی که وزنش پنجاه برابر وزن خود است را حمل کند. مورچه‌ها حشرات اجتماعی هستند و انواع مختلفی دارند: برخی معمارانی هستند که به طرز ماهرانه‌ای قلعه و اتاق می‌سازند. نوعی مورچه وجود دارد که گیاهان را پرورش می‌دهد، سپس آن‌ها را برداشت و در انبارهای خود ذخیره می‌کند.

مشاوره یک بار درک مطلب را بخوان و مفهوم کلی متن را درک کن تا بتوانی به سؤالاتی که کل بیینی دارند پاسخ دهی. هم‌چنین زیر جزئیات مثل آمار و اعداد، جملاتی که در آن کلمات «قبل، بعد، کل، بعض، غالباً، دائماً، قلیل، کثیر، إلا و فعل منفی و ...» آمده خط بکش تا بتوانی به سؤالاتی که جزء بیینی دارند، پاسخ دهی.

٤٣ عین الصَّحیح عَنِ النَّمْلَةِ حَسَبَ النَّصِّ:

- (١) تری الصُّور بوضوح شديداً!
- (٢) تقوم بعضها بالزراعة!
- (٣) تحمل خمسة أضعاف وزنها!
- (٤) تعيش في الغالب وحيدة!

زیرمبش: درس ٢

تذکر: صورت سؤال را با دقت بخوان. تمام گزینه‌ها را بررسی کن و در صورت نیاز به متن مراجعه کن تا مناسب‌ترین گزینه را انتخاب کنی!

براساس متن، درست را درباره مورچه مشخص کن:

- گزینه (١): مورچه تصویرها را بسیار واضح می‌بیند! (خطا)
- گزینه (٢): برخی از آن‌ها کشاورزی می‌کنند! (درست)
- گزینه (٣): پنج برابر وزن خود را حمل می‌کند! (خطا)
- گزینه (٤): غالباً تنها زندگی می‌کند! (خطا)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَبِّنِ الْخَطَأَ حَسَبَ النَّصِّ:

۴۴

(۱) يُمَكِّنُ لِلتَّمَلِّ أَنْ يَأْكَلَ كُلَّ شَيْءٍ!

(۲) لَا يَتَبَعِدُ التَّمَلُّ أَكْثَرَ مِنْ مِئَتَيْ مِثْرٍ مِنَ الْعُشِّ!

(۳) يَحْتَوِي رَأْسُ التَّمَلَّةِ عَلَى الْعَدِيدِ مِنَ الْأَعْضَاءِ الْحَسِّيَّةِ!

(۴) أَرْجُلُ التَّمَلَّةِ وَأَجْنِحَتُهَا مُتَّصِلَةٌ بِجَدْعِهَا!

زیرمبحث: درس ۲

ترجمه گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): مورچه‌ها هر چیزی را می‌توانند بخورند! (خطا)

گزینه (۲): مورچه‌ها بیشتر از دویست متر از لانه دور نمی‌شوند! (درست)

گزینه (۳): سر مورچه حاوی اندام‌های حسی بسیاری است! (درست)

گزینه (۴): پاها و بال مورچه به تنه‌اش چسبیده‌اند! (درست)

عَبِّنِ الْخَطَأَ لِلْكَلِمَاتِ الْمَعْيِنَةِ فِي النَّصِّ:

۴۵

(۱) يَتَنَاوَلُ: فعلٌ مضارع (مصدره: تَنَاوَلَ) - مفردٌ مذكَّرٌ غائب

(۲) تَبَدُّأُ: فعلٌ مضارعٌ (ماضيه: بَدَأَ) - مفردٌ مؤنَّثٌ غائب

(۳) مِترٌ: اسم - مفردٌ (جمعه: أَمْتَارٌ) - معدود، و صِفَةٌ

(۴) إجْتِمَاعِيَّةٌ: اسم على وزن «أَفْتِعَالٌ» - مفرد - مؤنَّث - صفة و موصوفه «حَشْرَاتٌ»

مشاوره خصوصیات فردی کلمات (اسم و فعل) را از عربی پایه هفتم تا الآن یاد گرفتید؛ در این درس علاوه بر مباحث قبلی مبحث مجزء یا مزید بودن فعل‌ها نیز آورده شده؛ بنابراین یادگیری فعل‌های ثلاثی مزید و مصدر یا باب آن‌ها نیز مورد توجه طراح قرار می‌گیرد. برای اسم به‌جز تحلیل، نقش مضاف‌الیه و صفت نیز خواسته می‌شود که باید به متن مراجعه شود و کلمه قبلشان بررسی شود.

زیرمبحث: درس ۲

معدود عدد ۳ تا ۱۰، ۱۰۰ و ۱۰۰۰ نقش مضاف‌الیه دارد.

مثال: اِشْتَرَيْتُ خَمْسَةَ كُتُبٍ / مِئَةَ كِتَابٍ / أَلْفَ كِتَابٍ.

شکل درست خطا: «صِفَةٌ ← مضافٌ إليه»

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٥٠ - ٤٦):

عین المناسب للمفهوم: **٤٦**

- (١) اطلبوا العلم ولو بالطين: گر همه علم عالمت باشد / بی عمل مدعی و کذابی
- (٢) ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾: گر تو نیکی کنی جزا یابی / در جهان جاودان بقا یابی
- (٣) إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْبِقَاعِ وَ الْبُهَائِمِ: آن که هفت اقلیم عالم را نهاد / هر کسی را آن چه لایق بود داد
- (٤) مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ: خصم در ماست پی دشمن جعلی نرویم / همت ای دوست به تصحیح معایب باشیم

زیرمبحث: درس‌های ١ و ٢

آیه و احادیث رو ترجمه کن، ببین با مفهوم شعر مقابل جوره؟!

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

با توجه به ترجمه آیه «هر کس کار نیک بیاورد، ده برابر آن پاداش دارد!» از نظر مفهوم، با بیت شعری گزینه (٢) مناسب است.

ترجمه احادیث در سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): دانش را بجوید اگرچه در چین باشد!

گزینه (٣): قطعاً شما مسئول هستید حتی در مورد زمین‌ها و چهارپایان!

گزینه (٤): هر کس دشمنی کاشت (بکارد) زیان درو کرد (درو می‌کند)!

عین «لا» ناهیه:

۴۷

- (۱) لا أشاهد حَجْرَةَ فَارِعَةَ فِي الْفُنْدُقِ!
 (۲) لا يَنْقَطِعُ تِيَارُ الْكَهْرِبَاءِ فِي رُقَاتِنَا!
 (۳) الفائزة الثانية لا تأخذ جائزة ذهبية!
 (۴) لا تبحث في الإنترنت عن هذه المقالة!

مشاوره وقتی سؤال می‌گه «لا» ی نهی رو مشخص کن و آخر فعل مفرد علامت ساکن نیومده، باید با توجه به معنای جمله «لا» ی نهی از نفی تشخیص داده بشه.

زیرمبحث: درس ۱

Hint فعلی رو پیدا کن که انجام‌دهنده‌ش رو نبینی!

درسی Box طبق قواعد پایه دهم:

- (۱) «لا» بر سر فعل مضارعی که صیغه غایب و متکلم است، **لای نفی** است.
 لا يذهب الطالب إلى المدرسة. دانش‌آموز به مدرسه نمی‌رود.
 لا أترك هذا المكان. این مکان را ترک نمی‌کنم.
- (۲) «لا» بر سر فعل مضارعی که انجام‌دهنده آن (فاعل آن) به صورت اسم عام یا خاص، اسم اشاره و اسم موصول باشد، **لای نفی**، و آن فعل صیغه غایب است.
 لا تكتبُ الطالبةُ / فاطمةُ تمارينها. دانش‌آموز / فاطمه تمرین‌هایش را نمی‌نویسد.
- (۳) «لا» بر سر فعل مضارعی که وسط جمله و بعد از اسم عام و خاص، اسم اشاره، اسم موصول آمده، **لای نفی**، و آن فعل صیغه غایب است.
 الطالبةُ / مريمٌ لا تكتبُ تمارينها. دانش‌آموز / مريم تمرین‌هایش را نمی‌نویسد.
- (۴) «لا» بر سر فعلی بیاید که بعد از کلمه پرسشی آمده، **لای نفی**، و آن فعل صیغه مخاطب است.
 لماذا لا تذهبُ إلى المكتبة؟ چرا به کتابخانه نمی‌روی؟
- (۵) «لا» بر سر فعل مضارعی بیاید که بعد از منادی آمده، **لای نهی**، و آن فعل صیغه مخاطب است.
 يا طالبُ، لا تجلس على الأرض. ای دانش‌آموز، روی زمین ننشین.
- (۶) «لا» بر سر فعل مضارعی بیاید که بعد از «رَجَاءٌ، مِنْ فَضْلِكَ» آمده، **لای نهی**، و آن فعل صیغه مخاطب است.
 رَجَاءٌ لا تكتبُ شيئاً على الجدار. لطفاً روی دیوار چیزی ننویس.
- (۷) «لا» بر سر فعل مضارعی که صیغه مخاطب است بیاید، **لای نهی** است.
 لا تذهب إلى الملعب. به ورزشگاه نرو.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ با توجه به معنای جمله، «لا» در فعل مخاطب «لا تبحث» لای نهی است: «در اینترنت دنبال این مقاله نگرد!»

«لا» در سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): «لا» بر فعل متکلم وحده «لا أشاهد» = نفی: «یک اتاق خالی در هتل نمی‌بینم!»
 گزینه (۲): «لا» بر فعل غایب «لا يقطع» = نفی: «جریان برق در کوچه ما قطع نمی‌شود!»
 گزینه (۳): «لا» بر فعل «لا تأخذ» بعد از اسم «الفائزة الثانية» = نفی: «برنده دوم جایزه طلایی نمی‌گیرد!»

۴۸

عَيْنَ الْعَدَدِ الَّذِي لَا يَبْصُرُ غِيَابَهُ بِمَعْنَى الْجُمْلَةِ:

- (۱) الشَّهْرُ الْأَوَّلُ فِي السَّنَةِ الْإِيرَانِيَّةِ، فِروردِين!
- (۲) تَيَّار الْكَهْرَبَاءِ فِي قَرِيَّتَيْنِ اثْنَتَيْنِ مَقْطُوع!
- (۳) يَلْعَبُ أَحَدُ عَشْرٍ لَاعِبًا فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَم!
- (۴) خَمْسَةُ جُنُودٍ وَاقْفُونَ أَمَامَ بَابِ الْمُنْظَمَةِ!

مشاوره از اعداد اصلی و ترتیبی در تیپ‌های مختلفی سؤال طرح می‌شود. یادگیری قواعد اعداد در فهم و پاسخ به سؤالات خلاقانه بسیار کمک می‌کند.

زیرمبحث: درس ۲

عبارت رو بدون عدد در نظر بگیر!

Hint

درتس Box

عدد (۱) بعد از معدود مفرد و عدد (۲) بعد از معدود مثنی می‌آید، بنابراین آوردن این دو عدد بعد از معدود جهت تأکید است و بود و نبودشان فرقی ندارد.

بعد از معدود مثنی «قَرِيَّتَيْنِ: دو روستا» عدد «إِثْنَتَيْنِ: دو» آمده که اگر نباشد هم تأثیری در تعداد معدود ندارد. در سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «الأول: اول» عدد ترتیبی است و رتبه «الشهر: ماه» را نشان می‌دهد.

گزینه (۳): «أحد عشر: یازده» تعداد «لاعباً: بازیکن» را بیان می‌کند.

گزینه (۴): «خمسة: تعداد» «جنود» را بیان می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۹

عین اسم إشارة یختلف فی المعنی:

- (۱) هؤلاء اللّاعبات فائزات فی المسابقة!
- (۲) هذه البطارية تفرغ بعد ساعتین!
- (۳) هذه أحجار جميلة غالية!
- (۴) هؤلاء المعلمون صالحون!

مشاوره از پایه هفتم با مبحث اسم اشاره آشنا شدیم. از اسم اشاره هم در بخش ترجمه و هم در بخش قواعد سؤال طرح می‌شود!

زیرمبحث: درس ۱

اسم اشاره و اسم بعدش رو با هم ببین!

Hint

درس Box

- (۱) اگر بعد از اسم اشاره، اسم «آله» دار بیاید، اسم اشاره مفرد ترجمه می‌شود؛ ولی اگر اسم بدون «آله» بیاید، اسم اشاره طبق صیغه خودش ترجمه می‌شود.
مثال: أولئك الطالبات مُجِدَّاتٌ. آن دانش‌آموزان، کوشا هستند.
أولئك طالباتٌ مُجِدَّاتٌ. آنان، دانش‌آموزانی کوشا هستند.
- (۲) اگر بعد از اسم اشاره مفرد مؤنث اسم جمع غیرعاقل بدون «آله» بیاید، اسم اشاره مفرد، جمع ترجمه می‌شود.
تلك أشجارٌ باسقةٌ. آن‌ها، درختان بلندی هستند.

اسم اشاره‌ای را مشخص کن که در معنا متفاوت است: اسم اشاره «هذه» با توجه به اسم بعدش در عبارت «هذه أحجارٌ جميلةٌ غالية!»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به صورت جمع ترجمه می‌شود: «این‌ها، سنگ‌هایی زیبا و گرانبها هستند!»

اسم اشاره در سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): هؤلاء اللّاعبات (اسم اشاره جمع + اسم «آله» دار): این بازیکنان
- گزینه (۲): هذه البطارية (اسم اشاره مفرد مؤنث + اسم «آله» دار): این باتری
- گزینه (۴): هؤلاء المعلمون (اسم اشاره جمع + اسم «آله» دار): این معلمان

عربی، زبان قرآن

عین الصَّحیح: ۵۰

«كَانَ فِي الْقِطَارِ سَبْعُونَ رَاكِبًا. نَزَلَ خَمْسَةٌ وَعِشْرُونَ رَاكِبًا وَرَكِبَ تِسْعَةٌ رُكَّابًا! كَمْ رَاكِبًا فِي الْقِطَارِ الْآنَ؟»

(۱) خَمْسَةٌ وَأَرْبَعُونَ!

(۲) أَرْبَعَةٌ وَخَمْسُونَ!

(۳) تِسْعَةٌ وَخَمْسُونَ!

(۴) خَمْسُونَ وَأَرْبَعَةٌ!

مشاوره از اعداد به چند صورت سؤال طرح می‌شود. یک شکل آن، به این صورت است که در یک متن کوتاه داستانی اعداد و ارقام آورده می‌شود و در پایان آن مسئله داده می‌شود. توجه داشته باش در این نوع سؤال علاوه بر محاسبه، اندکی هوش دانش آموز نیز به چالش کشیده می‌شود؛ از این رو بهتر است چند نمونه از این نوع مسئله را کار کنی تا در دام طراح نیفتی!

زیرمبسط: درس ۲

حروف را به اعداد تبدیل کن و اعداد مرتبط را با توجه به متن از هم کم یا به هم اضافه کن تا نتیجه به دست بیاید.

در نوشتن اعداد معطوف، ابتدا عدد یکان و بعد از «و» عدد دهگان می‌آید.

مثال: ثلاثة و ستون: شصت و سه (۶۳)

سبعة و عشرين: بیست و هفت (۲۷)

ترجمه عبارت به همراه پاسخ و محاسبه عملیات ریاضی:

در قطار هفتاد مسافر بود. بیست و پنج مسافر پیاده شدند و نه مسافر سوار شدند! اکنون چند مسافر در قطار هستند؟ أربعة و خمسون

$$70 - 25 + 9 = 54$$

(پنجاه و چهار)

Hint

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تاریخ چگونه علمی است؟ **۵۱**

- ۱) مجموعه حوادث و رویدادهایی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.
- ۲) به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.
- ۳) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک، مطالعه و تحلیل می‌شوند.
- ۴) شناخت و آگاهی از زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی و ... می‌شود.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تاریخ، علمی است که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.
 بررسی گزینه‌های نادرست:
 گزینه (۱) و (۳): از معانی واژه تاریخ است.
 گزینه (۴): بیانگر هدف علم تاریخ است.

۵۲ در کدام مورد «وجه مشترک» گاه‌شماری مصری و گاه‌شماری اوستایی ساسانی به درستی بیان شده است؟

- (۱) در هر دو گاه‌شماری هر ۱۲۰ سال، یک ماه به آخر سال اضافه می‌کردند.
- (۲) هر چهار سال، یک روز به هر دو گاه‌شماری می‌افزودند و به قولی کیسه می‌گرفتند.
- (۳) در هر دو گاه‌شماری، پنج روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.
- (۴) مبدأ هر دو گاه‌شماری، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

مشاوره این شکل از سؤال در کنکور ۱۴۰۳ اومده اما اون‌جا بین دو درس متفاوت بوده و این امکان در این آزمون وجود نداشت. کافیه شما ویژگی‌های هر دو تقویم رو در ذهن داشته باشین تا به راحتی بتونین وجه‌مشترک یا وجه‌تمایز و اختلاف رو پیدا کنین.

زیرمبحث: درس ۲

در گاه‌شماری مصری و اوستایی، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱) و (۴): مربوط به گاه‌شماری اوستایی ساسانی است.

گزینه (۲): مربوط به گاه‌شماری مصری است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه در مورد «جغرافیای تاریخی» درست است؟

- الف) علم مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته
 ب) علم مطالعه رویدادهای تاریخی در سرزمین‌های مختلف در گذشته
 ج) علم مطالعه تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی
 د) علم مطالعه نقشه‌های جغرافیایی در مطالعات تاریخی

۲) «ب» - «ج»

۱) «الف» - «د»

۴) «ب» - «د»

۳) «الف» - «ج»

زیرمبحث: درس ۲

درس‌Box

به طور کلی همه وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. نقش و تأثیر عوامل و پدیده‌های طبیعی و اقلیمی (آب‌وهوا) در شکل‌دادن به رویدادها و تحولات تاریخی، از دیرباز مورد توجه مورخان بوده است.

جغرافیای تاریخی به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونتگاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت‌ها در مورد «مکان باستانی» درست است؟

- الف) جاهایی که باستان‌شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه می‌کنند.
 ب) جاهایی که به کار گردآوری، نگهداری، مرمت، مطالعه و نمایش آثار باستانی می‌پردازند.
 ج) مکان‌های باستانی از نظر شکل و وسعت متفاوت هستند.
 د) به تمامی اشیاء، ابزارها و بناها گفته می‌شود که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند.

- (۱) «الف» - «د»
 (۲) «ب» - «ج»
 (۳) «ب» - «د»
 (۴) «الف» - «ج»

زیرمبحث: درس ۳

درس‌Box

تعریف باستان‌شناسی: علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، مطالعه و بررسی می‌کند.

باستان‌شناس، کسی است که براساس آثار باقی‌مانده از بشر، گذشته انسان‌ها و جوامع انسانی و به‌ویژه تغییرات فرهنگی، آن‌ها را در طول زمان، بررسی و تحلیل می‌کند.

هدف علم باستان‌شناسی، شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ اوست.

به جاهایی که باستان‌شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه و در مواردی کشف می‌کنند، مکان باستانی گفته می‌شود. مکان‌های باستانی و تاریخی از نظر شکل و وسعت متفاوت‌اند.

بررسی موارد نادرست:

ب) تعریف موزه است.

د) تعریف آثار باستانی و تاریخی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پایه گذار نخستین سند قانون گذاری جهان چه کسی است و کدام مورد از پیامدهای مهم ابداع کشاورزی برای بشر است؟

۵۵

(۱) سارگن - آغاز دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک، در نتیجه تولید مازاد بر نیاز

(۲) حمورابی - شکل گیری نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه‌های دائمی

(۳) سارگن - روی آوردن عده‌ای به فعالیت دیگر به غیر از تولید خوراک و مهارت و تخصص کسب کردن در تولید این محصولات

(۴) حمورابی - فراهم شدن زمینه آشنایی مردم مناطق مختلف با آداب و رسوم یکدیگر، در نتیجه تخصصی شدن کارها

زیرمبحث: درس ۴

مهم ترین پیامدهای کشاورزی

درس Box

(۱) کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائمی، ایجاد کردند.

(۲) به دلیل تولید مازاد بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.

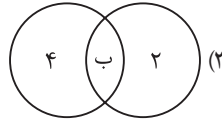
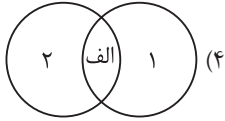
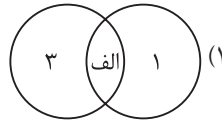
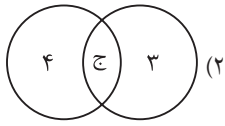
(۳) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد.

شهرت حمورابی در تاریخ، به خاطر قانون‌نامه‌ای است که از او بر جای مانده و به عنوان نخستین سند قانون‌گذاری جهان به شمار می‌رود و یکی از پیامدهای ابداع کشاورزی این بود که کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائمی ایجاد کردند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۵۶ با توجه به موارد داده شده، کدام شکل در مورد خاستگاه اقوام سومر (۱)، آكد (۲)، آشور (۳) و أمور (۴) در منطقه بین‌النهرین درست است؟

الف) جنوب ب) مرکز ج) شمال

مشاوره این شکل از تست در آزمون اردیبهشت ۱۴۰۳ اومده و ساده هم هست، به شرطی که دقت داشته باشی و با استفاده از دانسته‌ها و ایجاد رابطه منطقی، به جواب برسی.

زیرمبحث: درس ۴

اقوام آكد و أمور هر دو از منطقه مرکز بین‌النهرین برخاسته بودند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): سومر (۱) در جنوب و آشور (۳) در شمال بین‌النهرین قرار داشتند.

گزینه (۲): آشور (۳) در شمال و أمور (۴) در مرکز بین‌النهرین بودند.

گزینه (۴): سومر (۱) در جنوب و آكد (۲) در مرکز بین‌النهرین بودند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

کدام عبارت‌ها در مورد دوره «امپراتوری قدیم» مصر درست است؟

الف) حضرت یوسف (ع) و حضرت موسی (ع) در این دوره زندگی می‌کردند.

ب) در این دوره قدرت فرعون‌ها در اوج بود.

ج) اهرام سه‌گانه به عنوان یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان به دستور فرعون‌های این زمان ساخته شد.

د) یکی از فرعون‌های این دوره کوشید که یگانه‌پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج نماید.

۲) «ب» - «د»

۱) «ب» - «ج»

۴) «الف» - «د»

۳) «الف» - «ج»

زیرمبحث: درس ۴

مورخان، تاریخ مصر باستان را به سه دوره امپراتوری قدیم، میانه و جدید تقسیم می‌کنند.

در دوره امپراتوری قدیم، قدرت فرعون‌ها در اوج بود و اهرام سه‌گانه به عنوان یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان به دستور آنان ساخته شد.

بررسی موارد نادرست:

الف و د) در مورد دوره امپراتوری جدید مصر باستان درست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به موارد زیر، کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

الف) استفاده از پشم برای تولید پارچه

ب) توانایی بشر برای سخن گفتن

ج) تولید ظروف گلی

د) افروختن آتش و به کارگیری آن

۱) موارد «الف» و «د» هر دو مربوط به دوره تولید خوراک است.

۲) موارد «ب» و «ج» مربوط به یک دوره بوده ولی «ب» مربوط به اوایل و «ج» مربوط به اواخر دوره بوده است.

۳) موارد «الف» و «ج» هر دو مربوط به دوره تولید خوراک است.

۴) موارد «ب» و «د» مربوط به دو دوره متفاوت بوده؛ «د» مربوط به دوره گردآوری خوراک و «ب» مربوط به دوره تولید خوراک است.

مشاوره این سبک تست در اردیبهشت ۱۴۰۳ در درس جغرافیا داده شده، برای همین طراحی این مدل در تاریخ هم مد نظر قرار گرفته، فقط کافیست شما اطلاعات و داده‌های مطالعه‌شده خودتون رو کنار هم بذارین تا بتونین به راحتی به سؤال جواب بدین.

زیرمبحث: درس ۴

استفاده از پشم برای تولید پارچه (الف) و تولید ظروف گلی (ج) مربوط به عصر نوسنگی در دوره تولید خوراک و توانایی بشر برای سخن گفتن (ب) و افروختن آتش و به کارگیری آن (د) مربوط به دوره گردآوری خوراک هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام موارد، دربارهٔ «تمدن آمو» درست است؟

۵۹

- الف) معروف‌ترین پادشاه این تمدن، مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌پنداشت.
 ب) مردمان و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد کرد.
 ج) پایتخت آنان به واسطهٔ داشتن موقعیت مناسب سیاسی و جغرافیایی، به یکی از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان تبدیل شد.
 د) نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است و لوح‌های گلی فراوانی به خط میخی و زبان آنان در بقایای شهرهایشان کشف شده است.
- ۱) «الف» - «د»
 ۲) «ب» - «ج»
 ۳) «ب» - «د»
 ۴) «الف» - «ج»

مشاوره توی این چند آزمون اخیر، تست‌های چندقسمتی زیاد شده و بخش زیادی از تست‌ها به این صورت طراحی می‌شن، توی این شکل از تست‌ها، شما جواب هر عبارت رو جلوش بنویسین، اون‌وقته که دوتا عبارت مشابه که مربوط به پاسخ سؤاله از توش درمیاد.

زیرمبحث: درس ۴

حمورابی معروف‌ترین پادشاه آمو، مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌پنداشت (الف) و شهر بابل، پایتخت آموری‌ها به واسطهٔ داشتن موقعیت مناسب سیاسی و جغرافیایی، به یکی از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان تبدیل شد. (ج)

بررسی موارد نادرست:
 ب) مربوط به تمدن آکد است.
 د) مربوط به تمدن سومر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱) در کدام عبارت‌های زیر در مورد تمدن مصر، به تمدن سومر اشاره کرده‌اند؟
 الف) مدتی پس از آن که سومریان زندگی در شهرها را آغاز کردند، در مصر نیز تمدن شروع به جوانه‌زدن کرد.
 ب) فرعون‌ها برای اداره کشور، همانند سومریان از وزیر یا شخصی با عنوان «کارگزار کل کشور» استفاده می‌کردند.
 ج) مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.
 د) آموزه‌های دینی مصریان و سومریان، آنان را به اطاعت بی‌چون و چرا از فرعون‌ها و کاهنان سومری و مأموران آنان فرامی‌خواندند.

۲) «الف» - «ج»

۱) «الف» - «ب»

۴) «ج» - «د»

۳) «ب» - «د»

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مدتی پس از آن که سومریان زندگی در شهرها را آغاز کردند، در مصر نیز تمدن شروع به جوانه‌زدن کرد (الف) و مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند. (ج)
 بررسی موارد نادرست:
 ب و د) فقط در کتاب برای تمدن مصر آورده شده است.

با توجه به موارد زیر، کدام عبارت با شاخه‌های اصلی و فرعی جغرافیا و علوم وابسته به آن‌ها مطابقت دارد؟

- (الف) هندسه
- (ب) کارتوگرافی
- (ج) سنجش از دور
- (د) ژئومورفولوژی
- (ه) علوم فضایی
- (و) زمین‌شناسی

۱) موارد «الف» و «ه» از علوم مورد استفاده در فنون جغرافیایی و «ب» و «ج» از شاخه‌های آن است.

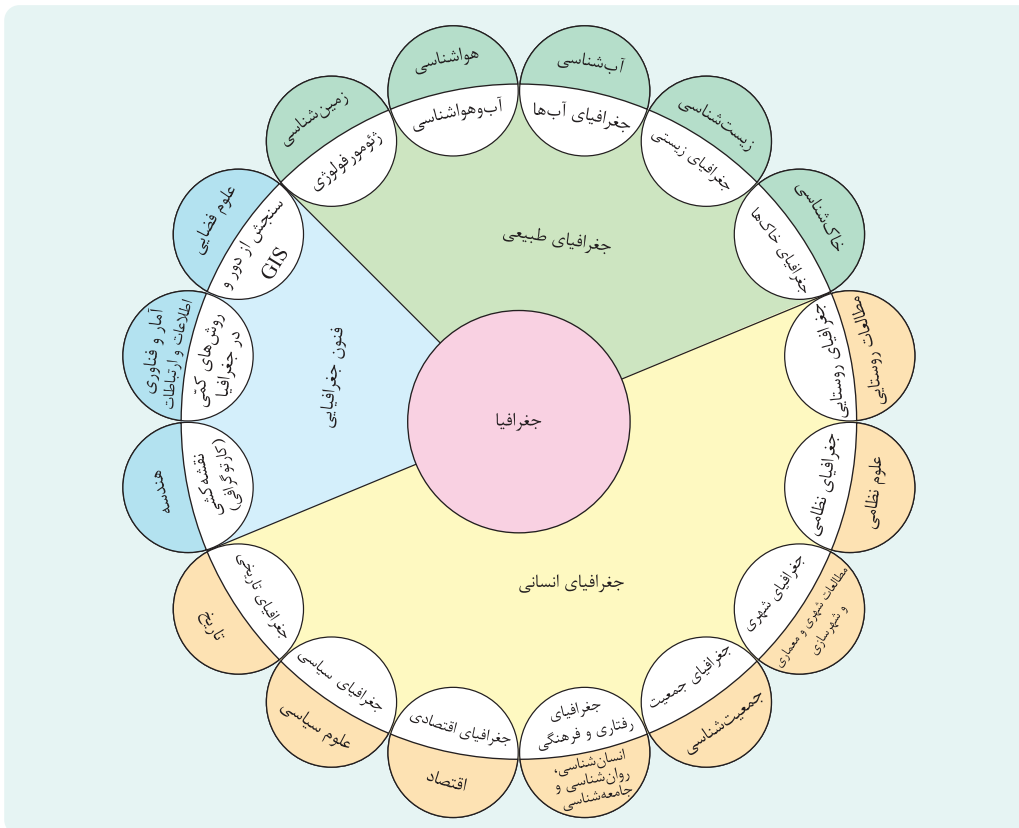
۲) «د» و «و» از شاخه‌های جغرافیای طبیعی و از داده‌های یکدیگر بهره می‌گیرند.

۳) «الف» و «ب» به ترتیب از شاخه‌ها و علوم وابسته در فنون جغرافیایی هستند که از داده‌های «ج» و «ه» استفاده می‌کنند.

۴) «ب» و «ج» از شاخه‌های فنون جغرافیایی هستند که به ترتیب از علوم «ه» و «الف» استفاده می‌کنند.

زیرمبحث: درس ۱

کرتی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هندسه (الف) و علوم فضایی (ه) از علوم مورد استفاده در فنون جغرافیایی هستند و کارتوگرافی (ب) و سنجش از دور (ج) از شاخه‌های فنون جغرافیایی محسوب می‌شوند.

گول نخوری ✗ درسته که «ه» یعنی علوم فضایی و «الف» یعنی هندسه از علوم مورد استفاده در فنون جغرافیایی هست، اما هندسه در کارتوگرافی و علوم فضایی در سنجش از دور استفاده می‌شه.

کدام گزینه جای خالی عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«با توجه به مبحث کل‌نگری در جغرافیا، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی موضوعات را مطالعه و بررسی کند.»

- ۱) چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است
- ۲) مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان
- ۳) جداگانه عمل کردن اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر
- ۴) شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیط جغرافیایی که مجموعه‌ای متعادل است

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط زیست است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲): تعریف کل‌نگری است.

گزینه ۳): اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

گزینه ۴): محیط طبیعی مجموعه‌ای متعادل است.

۶۳ «تجزیه و تحلیل تغییرات جمعیت شاغل یک سکونتگاه» در کدام مرحله پژوهش جغرافیایی صورت می‌گیرد و کدام سؤال در جغرافیا به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده‌ها می‌پردازد؟

- (۱) پردازش اطلاعات - چه طور
- (۲) جمع‌آوری اطلاعات - چه چیز
- (۳) پردازش اطلاعات - چه چیز
- (۴) جمع‌آوری اطلاعات - چه طور

زیرمبحث: درس ۲

درس‌ی Box

- مراحل پژوهش در جغرافیا
- ← طرح سؤال و بیان مسئله
 - ← تدوین فرضیه
 - ← جمع‌آوری اطلاعات
 - ← پردازش اطلاعات
 - ← نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها
- سوالات کلیدی جغرافیا
- ← (۱) کجا: رکن اساسی جغرافیا
 - ← (۲) چه چیز: دلالت بر ماهیت هر پدیده یا مسئله
 - ← (۳) چرا: پرداختن به علت وقوع پدیده
 - ← (۴) چه موقع: پرداختن به روند زمانی موضوعات
 - ← (۵) چه کسی یا چه کسانی: مورد توجه قراردادن روابط متقابل انسان و محیط
 - ← (۶) چه طور: پرداختن به سیر تکوین و تحول پدیده

پاسخ خیلی تشریحی ✓ تجزیه و تحلیل تغییرات جمعیت شاغل یک سکونتگاه در مرحله چهارم یعنی «پردازش اطلاعات» صورت می‌گیرد و سؤال «چه طور» به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.

۶۴ در پژوهشی تحت عنوان «دلایل ایجاد پدیده وارونگی دما در شهرهای بزرگ» کدام موارد به ترتیب قبل و بعد از جمع‌آوری اطلاعات قرار می‌گیرد؟

- ۱) بررسی پژوهش دیگران توسط پژوهشگر - پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق
- ۲) ارائه پیشنهادها و خبرهای اولیه در چارچوب مسئله پژوهش - حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش
- ۳) مراجعه پژوهشگر به مکان مورد تحقیق - یافتن پاسخ مسئله مورد پژوهش
- ۴) بردن ابزار سنجش و اطلاعاتی خود به مکان تحقیق - بررسی مطالعه سابقه و پیشینه مسئله

مشاوره بچه‌ها توی این‌جور سؤالات باید ترتیب هر یک از مراحل را به همراه ویژگی‌های هر مرحله بدونین و بعد روی هر گزینه شماره هر کدوم رو یادداشت کنین تا بتونین سریع به جواب برسین.

زیرمبحث: درس ۲

ارائه پیشنهادها و خبرهای اولیه در چارچوب مسئله پژوهش مربوط به مرحله دوم است که قبل از جمع‌آوری اطلاعات که مربوط به مرحله سوم است قرار دارد و حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش مربوط به بعد از مرحله سوم یعنی مرحله چهارم است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: مرحله اول - مرحله دوم

گزینه ۳: مرحله سوم - مرحله پنجم

گزینه ۴: مرحله سوم - مرحله اول

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۶۵ کدام گزینه بیانگر دلایل حساس بودن فرضیه‌سازی، از مراحل پژوهش در جغرافیا است؟

الف) فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارد.

ب) به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس پژوهشگر بستگی دارد.

ج) پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است.

د) به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود جهت می‌دهد.

۲) «الف» و «د»

۱) «الف» و «ج»

۴) «ب» و «د»

۳) «ب» و «ج»

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است؛ زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارند (الف) و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود جهت می‌دهند. (د)

نکته! فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادهای و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند. فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد.

۶۶ با توجه به موقعیت مطلق ایران، کدام گزینه اطلاعات درستی ارائه می‌دهد؟

- (۱) ایران در عرض جغرافیایی، ۴ درجه بیشتر از طول جغرافیایی گسترده شده است.
- (۲) ایران در طول جغرافیایی، ۶ درجه بیشتر از عرض جغرافیایی گسترده شده است.
- (۳) ایران در طول جغرافیایی، ۴ درجه بیشتر از عرض جغرافیایی گسترده شده است.
- (۴) ایران در عرض جغرافیایی، ۶ درجه بیشتر از عرض جغرافیایی گسترده شده است.

مشاوره توی این تست کافیه شما موقعیت ریاضی (موقعیت مطلق) که همان طول و عرض جغرافیاییه رو بلد باشی تا با انجام یک تفریق ساده جواب رو پیدا کنی.

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از آن جایی که ایران بین ۲۵ تا ۴۰ درجه عرض جغرافیایی واقع شده است، بنابراین:

$$\text{گسترده‌گی در عرض جغرافیایی } 40 - 25 = 15$$

و از آن جایی که ایران بین ۴۴ تا ۶۳ درجه طول جغرافیایی واقع شده است، بنابراین:

$$\text{گسترده‌گی در طول جغرافیایی } 63 - 44 = 19$$

$$\text{اختلاف گسترده‌گی ایران در طول و عرض جغرافیایی } 19 - 15 = 4$$

موارد کدام گزینه به دلایل اهمیت خلیج فارس اشاره می‌کند؟

- الف) داشتن ۲۸ درصد ذخایر نفت جهان و حدود ۶۶ درصد ذخایر گاز طبیعی
 ب) داشتن نقش ارتباطی سه قاره اروپا، آفریقا و آسیا
 ج) داشتن سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب از نظر نظامی
 د) قرار داشتن در مرکز ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

زیرمبحث: درس ۳

درس‌ی Box

دلایل اهمیت خلیج فارس

- ← ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا
- ← بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان (۶۶ درصد منابع نفت و ۲۸ درصد منابع گاز)
- ← بازار مصرف بزرگ و از کانون‌های ثروتمند جهان
- ← قرار گرفتن در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی عبارت‌ها:

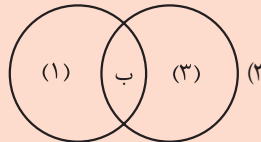
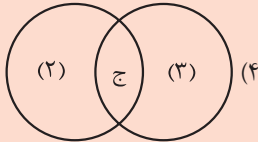
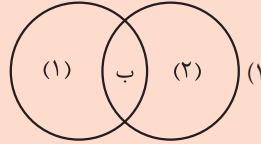
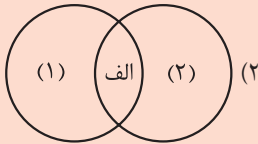
- الف) نادرست؛ این ویژگی مربوط به خلیج فارس است اما اعداد جابه‌جا آمده است. خلیج فارس حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را داراست.
 ب) درست.
 ج) نادرست؛ این ویژگی مربوط به دریای عمان است.
 د) درست.

اگر خلیج فارس (۱)، دریای عمان (۲) و دریای خزر (۳) باشد، کدام شکل درست است؟

الف) مجاورت با آب‌های آزاد

ب) داشتن منابع نفت و گاز

ج) تأمین بخش زیادی از خاویار جهان

مشاوره این شکل از سؤال هم امسال در کنکور مرسوم شده. در نگاه اول شاید سخت به نظر بیاید اما خیلی راحت! به این صورت که شما جلوی هر حرف داده‌شده که ویژگی و قابلیت دریاهاست رو می‌نویسی بعد می‌بینی کدام دریاها و در چه موردی با هم وجه اشتراک دارن.

زیرمبحث: درس ۳

خلیج فارس (۱) و دریای خزر (۳) هر دو منابع نفت و گاز دارند. (ب) ✓ پاسخ خیلی تشریحی

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): دریای عمان (۲) فاقد نفت و گاز است.

گزینه (۲): در خلیج فارس بحث قابلیت دفاعی مطرح نشده است.

گزینه (۴): دریای خزر ۹۰٪ از خاویار جهان را تأمین می‌کند. این ویژگی در مورد دریای عمان ذکر نشده است.

جغرافیا

۶۹

کشور ما به چه دلایلی از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است؟

(۱) داشتن ۸۷۵۵ کیلومتر مرز مشترک سیاسی با ۱۵ کشور

(۲) واقع شدن در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی

(۳) گستردگی زیاد در طول و عرض جغرافیایی

(۴) قرار گرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و دریای خزر

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است.

ایران به دلیل قرار گرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و نیز دریای خزر از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

همه پدیده‌ها موقعیت نسبی دارند. منظور از موقعیت نسبی هر کشور، محل قرارگیری آن نسبت به سایر کشورها، دریاها، تنگه‌ها، کانال‌ها، خلیج‌ها، منابع اقتصادی و ... است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

جغرافیا

۷۰. اگر E شرق، W غرب، N شمال و S را جنوب در نظر بگیریم، کدام گزینه بیانگر موقعیت ریاضی ایران است؟

(۱) ۲۵N تا ۴۴N عرض جغرافیایی و ۴۰W تا ۶۳E طول جغرافیایی

(۲) ۲۵N تا ۴۰N عرض جغرافیایی و ۴۴E تا ۶۳E طول جغرافیایی

(۳) ۲۵S تا ۴۴N عرض جغرافیایی و ۴۰E تا ۶۳W طول جغرافیایی

(۴) ۲۵S تا ۴۰S عرض جغرافیایی و ۴۴W تا ۶۳W طول جغرافیایی

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد را نمی‌توان دلیل مناسبی برای تقسیم‌بندی منطق به دو بخش کلی دانست؟

- ۱) منطق در کنار بیان روش درست‌اندیشیدن، برخی خطاهای ذهن را نیز برمی‌شمارد.
- ۲) هدف از فرایند تفکر را می‌توان ذیل دو عنوان کلی دسته‌بندی کرد.
- ۳) برخی آگاهی‌های ذهن حکم و قضاوت دارند و برخی ندارند.
- ۴) منطق در پی جلوگیری از خطای اندیشه است.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

منطق در پی جلوگیری از خطای اندیشه است و از آن‌جا که فکر و اندیشه به دو قسم «تعریف» و «استدلال» تقسیم می‌شود، منطق نیز دارای دو بخش اصلی تعریف و استدلال است. تقسیم فکر نیز بر اساس این است که چه نوع مجهولی را معلوم می‌نماید؛ اگر یک تصور (یعنی دانش فاقد حکم و قضاوت) را معلوم کند، تعریف است و اگر یک تصدیق (یعنی دانش دارای حکم و قضاوت) را معلوم کند، استدلال است. در هر صورت تقسیم اصلی منطق ارتباطی به قواعد درست‌اندیشیدن یا بیان خطاهای ذهن ندارد.

تیزبازی

در سؤالات منطق هم توجه دقیق به متن کتاب درسی لازم است و هم اکتفا کردن به کلیدواژه‌های کتاب درسی و توجه به مفهوم و معنای کلی جملات. همیشه باید این دو را با هم در نظر داشته باشید. مثلاً در این سؤال، می‌دانیم که دانش بشری به دو حیطة تصور و تصدیق قابل تقسیم است و برای رسیدن به مجهولات، از فرایند تفکر استفاده می‌کنیم که آن هم به دو بخش تعریف و استدلال تقسیم می‌شود؛ از آن‌جا که خود تفکر/اندیشیدن به دو حیطة کلی تقسیم می‌شود، پس ناگزیر علم منطق که علم جلوگیری از خطای اندیشه است نیز به دو حیطة تقسیم می‌شود.

۷۲ برای معلوم کردن کدام مورد باید از استدلال کمک گرفت؟

(۱) برادر کوچک ناصر که با پدرش به شهرستان رفته است.

(۲) گفتمش احوال عمر ما چه باشد، عمر چیست؟

(۳) صید بگرفتن به قهر از پنجه غضبان پلنگ.

(۴) آه از آن رفتگان بی برگشت.

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

تمام فعالیت‌های ذهن انسان را در ساحت فکر و اندیشه می‌توان به دو فعالیت تقسیم نمود:

الف) **تعریف:** ذهن در این فعالیت به کمک تصوره‌های معلوم تصویری مجهول را معلوم می‌کند. یعنی ما یک تصور مجهول داریم (که نمی‌دانیم چیست) و یک مجموعه از تصورات معلوم (که از چیستی آن‌ها آگاهیم)، در تعریف چیستی آن تصور مجهول را روشن می‌کنیم. ب) **استدلال:** ذهن در استدلال به کمک تصدیق‌هایی که برای آن معلوم است (از آن‌ها شناخت دارد) به شناخت تصدیقی مجهول می‌رسد. بنابراین برای معلوم کردن تصدیق‌ها استدلال می‌کنیم و برای معلوم کردن تصورها تعریف می‌کنیم.

استدلال، برای معلوم کردن یک تصدیق مجهول کاربرد دارد؛ پس باید دید کدام گزینه تصدیق است، یعنی دارای حکم و قضاوت است. از میان گزینه‌ها فقط گزینه (۲) حامل یک تصدیق است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): جمله‌ای ناقص است و بنابراین تصور است.

گزینه (۲): گفتمش... (== به او گفتم...) دارای حکم است و تصدیق است؛ یعنی این عبارت را می‌توان این‌گونه بازنویسی کرد: به او گفتم: «احوال عمر ما چه باشد، عمر چیست؟» پس در این عبارت با یک جمله خبری طرف هستیم، نه یک جمله سؤالی.

گزینه (۳): یک عبارت اسمی است و جمله کامل نیست.

گزینه (۴): بیان احساس است و حکم ندارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۳ در کدام عبارت احتمال برداشت معانی مختلف وجود ندارد؟

- (۱) پسران وزیر ناقص عقل / به گدایی به روستا رفتند
- (۲) این فرشی که من می‌بینم، واقعاً قیمت ندارد.
- (۳) تن آدمی شریف است به جان آدمیت.
- (۴) بی پیر مرو تو در خرابات.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت گزینه (۴) یک معنا بیشتر ندارد، اما عبارات گزینه‌های دیگر همگی دو معنا را افاده می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): از مصراع اول می‌توان دو معنا برداشت کرد: پسران وزیری که خودش ناقص عقل بوده، یا پسران ناقص عقل وزیر. گزینه (۲): «قیمت‌نداشتن» دو معنا می‌تواند داشته باشد: بی‌ارزش بودن یا ارزش فوق‌العاده داشتن و قابل قیمت‌گذاری نبودن. گزینه (۳): «به» دو معنا می‌تواند داشته باشد که معنای عبارت را به کلی دگرگون می‌کند: یکی به معنای «به واسطه» (یعنی تن آدمی به واسطه جان آدمی شریف است)، و دیگری به معنای «قسم» (یعنی قسم به جان آدمیت که تن آدمی شریف است).

دقت کنید که کلمه «بی‌پیر» (اگر با نیم‌فاصله نوشته شود) به عنوان دشنام به کار می‌رود، اما در عبارت گزینه (۴) این کلمه با فاصله به صورت «بی پیر» نوشته شده است. بنابراین در این عبارت معنای دشنام کلمه را نمی‌توان برداشت کرد و فقط معنای «بدون پیر و راهنما» از آن افاده می‌شود. به طور کلی، «بی» در نقش پیشوند نفی همیشه با نیم‌فاصله از کلمه پس از خود نوشته می‌شود (مگر در این استثنائات: بیجا، بیچاره، بیخود، بیداد، بیدل، بیراه، بیزار، بیعار، بیکار، بینوا و بیهوش). اما در نقش حرف اضافه چنان که این‌جا می‌بینیم، همیشه با فاصله کامل از کلمه پس از خود نوشته می‌شود: «بی پیر مرو تو در خرابات»

۷۴ نوع مغالطه احتمالی در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- (۱) - سرت رو بالا بگیر و از کسی نترس! - نه، قبلاً همین جواری گردن درد گرفتم. (توسل به معنای ظاهری)
- (۲) - نادر با مجید نسبت فامیلی دارد؟ - بله، شوهر خواهرش است. (نگارشی کلمات)
- (۳) چرا این قدر عجله داری؟ هنوز ده روز از صفر باقی مانده است! (اشتراک لفظ)
- (۴) او و همسرش پنج سال اختلاف داشتند. (ابهام در مرجع ضمیر)

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

زمانی مغالطه توسل به معنای ظاهری داریم که کلمه (یا عبارت) یک معنای اصلی (مطابقی) داشته باشد، اما در زبان روزمره و عرف، یا کاربردهای دیگر زبان، این کلمه معانی دیگری هم داشته باشد؛ به مثال زیر توجه کنید:

پدر گفته بود اگر جیبم پر شود عید نوروز به مسافرت می‌رویم. من هم یک مشت آجیل ریختم داخل جیبم!

در این جمله، گوینده معنای اصلی (مطابقی) عبارت «جیبم پر شود» را برداشت کرده است، در صورتی که این عبارت به صورت کنایی به معنای «پول داشتن» است که به آن دلالت التزامی می‌گوییم.

گاهی نیز کلمه به کل معنای اصلی خود دلالت ندارد؛ مثلاً:

- دیشب ماشینم را دزد زد. - پس چرا امروز با ماشینت به اداره آمدی؟

منظور گوینده از کلمه «ماشین» در جمله اول کل معنای ماشین نیست، بلکه او به بخشی از معنای ماشین اشاره دارد، مثلاً شاید دزد سیستم صوتی ماشین را برده باشد (این کاربرد را دلالت تضمینی می‌گویند)، اما مخاطب معنای کامل «ماشین» را برداشت کرده است.

«بالا گرفتن سر» به معنای «اعتماد به نفس داشتن» دلالت التزامی دارد، اما معنای مطابقی آن در نظر گرفته شده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): ابهام در مرجع ضمیر «ش» دارد. معلوم نیست ضمیر «ش» به «نادر» برمی‌گردد یا به «مجید».

گزینه (۳): مغالطه نگارشی کلمات در «صفر». این کلمه با «ص» به معنای یکی از ماه‌های قمری و با «س» به معنای مسافرت است.

گزینه (۴): مغالطه اشتراک لفظ در کلمه «اختلاف» (تفاوت سن یا نزاع).

۷۵ در کدام مورد هر سه نوع دلالت به کار رفته است؟

- (۱) ناصر، ریگی به کفشش نیست، اما کمی آب زیرکاه است؛ اگر نبود، دوستان بیشتری داشت.
- (۲) به سلمانی که می‌رفتم، سرم سالم بود، ولی وقتی برگشتم، هم سرم زخم شده بود و هم صورتم.
- (۳) وقتی از مغازه بیرون رفت، دستش را شست، میوه‌ها را واری کرد و دید که همه جعبه سالم است.
- (۴) تا برادرش را دید، از این که کتاب او را پاره کرده بود، عذرخواهی کرد و کتاب جدیدی به او هدیه داد.

مشاوره همواره دلالت‌های مختلف یک کلمه یا عبارت را با توجه به جمله‌ای که آن کلمه یا عبارت در آن به کار رفته است بسنجید. مثلاً «ریگی به کفش داشتن» در عبارت «گزینه (۱) دلالت التزامی دارد، اما در جمله‌ای مانند جمله زیر دلالتش مطابقی است:

ناصر موقع راه رفتن دردی احساس می‌کرد. کفشش را درآورد و دید ریگی به کفش دارد.

زیرمبحث: درس ۲

در گزینه (۳) «مغازه» به کل معنای اصلی خود دلالت دارد (شخص از کل مغازه بیرون می‌رود). منظور از «دستش» بخشی از دست است، نه تمام آن از نوک انگشتان تا کتف، بنابراین دلالت این کلمه تضمینی است. منظور از «جعبه» هم میوه‌های درون جعبه است، پس این کلمه به چیزی بیرون از معنای اصلی خود دلالت دارد و دلالتش التزامی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): التزامی (به معنای کلکی در کار داشتن) - التزامی (به معنای کسی که عقاید پنهانی خود را آشکار نمی‌کند) - مطابقی
- گزینه (۲): مطابقی - تضمینی (به معنای بخشی از پوست سر) - تضمینی (به معنای بخشی از پوست صورت)
- گزینه (۴): مطابقی - تضمینی (به معنای بخشی از کتاب) - مطابقی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۶ هر دو مفهوم مطرح شده در کدام گزینه کلی هستند؟

- (۱) کیمیا - دریاچه خزر
- (۲) حضرت نوح - لباس‌های فروشگاه زیبا
- (۳) فردا - کوه دماوند
- (۴) بلندترین قله جهان - دانش‌آموزان مؤدب کلاس ما

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«بلندترین قله جهان» امکان دارد چند مصداق داشته باشد (هرچند در واقعیت فقط قله اورست بلندترین قله جهان است)، بنابراین مفهومی کلی است.

«دانش‌آموزان مؤدب کلاس ما» نیز ممکن است مصداق‌های متعددی داشته باشد. مثلاً هر دو نفر از دانش‌آموزان کلاس می‌توانند مؤدب باشند و مصداق این مفهوم قرار گیرند. بنابراین این مفهوم نیز کلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «کیمیا» اگر به معنای اسم شخص باشد، جزئی است و اگر به معنای علم کیمیا باشد مفهومی کلی است. «دریاچه خزر» نیز نام یک دریاچه مشخص است و مفهومی جزئی است.

گزینه (۲): «لباس‌های فروشگاه زیبا» می‌تواند مصداق متعدد داشته باشد، بنابراین کلی است. «حضرت نوح» نام یک شخص خاص است و مفهومی جزئی است.

گزینه (۳): «کوه دماوند» اسم خاص یک کوه مشخص است، بنابراین جزئی است. «فردا» به معنای «روز پس از امروز» کلی است، اما «امروز» به معنای «این روزی که در آن هستیم» مفهومی جزئی است.

صفت‌ها اغلب کلی‌اند؛ اسامی خاص جزئی هستند. مفاهیم مرکب اغلب کلی‌اند به‌جز مفاهیم مرکبی که بخش اول آن با واژگانی همچون کوه، رود، دریاچه، کوچه، شهر، کشور، حضرت، امام، برج تشکیل شود و بخش دوم آن اسم خاص بیاید مثل کوه دماوند، دریاچه خزر، شهر تهران و ...

منطق

۷۷ کدام گزینه در مورد مفهوم کلی درست نیست؟

- ۱) می‌تواند با هر مفهوم دیگری یکی از نسبت‌های چهارگانه را داشته باشد.
- ۲) مصداق‌هایش می‌توانند همگی ذهنی باشند و در جهان خارج یک مصداق هم نداشته باشد.
- ۳) نمی‌توان گفت هر مفهوم کلی با مصداقش نسبت یک‌به‌یک دارد.
- ۴) اگر یک مجموعه مشخص با تعداد اعضای بسیار مد نظر داشته باشیم، نمی‌توانیم آن را کلی بدانیم.

زیرمبحث: درس ۳

درس‌Box

مفهوم جزئی، مفهومی است که مصداق آن کاملاً مشخص است و قابلیت انطباق بر بیش از یک مصداق را ندارد. مفهوم کلی، مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مصداق را دارد، خواه این مصداق واقعی باشد و در جهان خارج موجود باشد و خواه فرضی و ذهنی باشد.

نکته

تنها اسم‌های خاص، ضمائر، کلماتی که با صفات اشاره (این، آن، همین، همان) همراه باشند و نیز واژه‌ها و عبارات (وقتی خود واژه و عبارت فارغ از معنای آن مد نظر باشد) جزئی هستند، جز این‌ها تمامی کلمات و مفاهیم دیگر کلی به شمار می‌آیند.

نسبت‌های چهارگانه فقط بین مفاهیم کلی برقرار می‌شوند، بنابراین مفاهیم کلی فقط با مفاهیم کلی نسبت‌های چهارگانه می‌سازند و با مفاهیم جزئی نمی‌توانند هیچ نسبتی از نسبت‌های چهارگانه را داشته باشند. بنابراین گزینه (۱) نادرست است و پاسخ سؤال خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): مصداق مفاهیم کلی می‌توانند همگی عینی یا همگی ذهنی یا برخی ذهنی و برخی عینی باشند.

گزینه (۳): نسبت یک‌به‌یک با مصداق مخصوص مفاهیم جزئی است. مفاهیم کلی مصداق متعدد دارند و بنابراین نسبتشان با مصداقشان یک‌به‌چند است.

گزینه (۴): مجموعه‌های مشخص حتی اگر اعضای متعدد داشته باشند باز هم جزئی هستند؛ مانند «این مدرسه‌ها». تعداد «مدرسه‌ها» در این مثال مفهوم را کلی نمی‌کند، چون همه آن‌ها به عنوان یک مجموعه مد نظر هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به ترتیب چند مورد از ترکیب‌های زیر جزئی و چند مورد کلی است؟
«رهبر کبیر انقلاب - پدر من - شریک خداوند - کتاب منطق محسن - امروز»

- (۱) سه - دو
(۲) دو - سه
(۳) یک - چهار
(۴) چهار - یک

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«امروز» به معنای «این روز» است و مفهومی جزئی است که تنها یک مصداق مشخص دارد و مصداق دیگری نمی‌توان برایش تصور کرد. دیگر مفاهیم همگی کلی هستند و می‌توانند مصداق متعددی هرچند ذهنی داشته باشند. مثلاً هرچند بگوییم خدا شریکی ندارد، اما به طور ذهنی می‌توان برای مفهوم «شریک خداوند» مصداق متعددی فرض کرد. یا عبارت «رهبر کبیر انقلاب» اگرچه در واقع برای شخص خاصی به کار می‌رود (امام خمینی (ره))، اما می‌توان مصداق متعددی برایش فرض کرد.

وقتی شما می‌گویید «پدر من»، برای شما فردی کاملاً مشخص یعنی «این پدر» به ذهن می‌آید، ولی برای شنونده پدر شما می‌تواند پولدار باشد، فقیر باشد، بلندقد باشد، کوتاه‌قد باشد و... بنابراین این کلمات کلی هستند، مگر این‌که با قرینه‌ای در عبارت بفهمیم دقیقاً یک شخص خاص مد نظر است.

به طور کلی در ترکیب‌ها (مضاف و مضاف‌الیه یا صفت و موصوف) همواره به کلمه اول توجه می‌کنیم و براساس آن کلی یا جزئی بودن کل ترکیب را مشخص می‌کنیم.

تیزبازی

در مورد مفاهیم «میدان آزادی» و «مشهد» کدام گزینه کاملاً درست است؟ آیا میان این دو مفهوم می‌توان نسبتی از نسبت‌های چهارگانه برقرار کرد؟

- (۱) مفهوم اول همواره جزئی است. - بله
- (۲) هر دو مفهوم همواره جزئی‌اند. - خیر
- (۳) مفهوم دوم می‌تواند جزئی یا کلی باشد. - خیر
- (۴) مفهوم اول همواره جزئی نیست. - بله

زیرمبحث: درس ۳

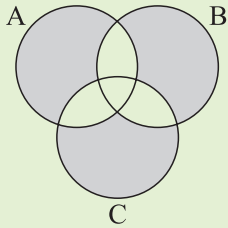
بخش اول سؤال: مفهوم «میدان آزادی» اسم خاص است و همواره یک مصداق مشخص دارد، بنابراین جزئی است. (رد گزینه (۴)).
مفهوم «مشهد» می‌تواند دو معنا داشته باشد: (۱) محل شهادت (کلی) (۲) نام شهری در خراسان رضوی (جزئی). (رد گزینه (۲))
بخش دوم سؤال: از آن جا که مفهوم «میدان آزادی» همواره جزئی است و میان مفاهیم جزئی با مفاهیم دیگر هیچ‌یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار نمی‌شود، بنابراین پاسخ این سؤال خیر است (رد گزینه‌های (۱) و (۴)).

اسامی خاص را جزئی می‌دانیم، زیرا وضع آن‌ها در هر مورد به صورت خاص و جزئی است. مثلاً اگر همه شهرهای دنیا هم «میدان آزادی» داشته باشند، باز «میدان آزادی» مفهومی جزئی است، زیرا برای این مفهوم در هر بار وضع جداگانه‌ای صورت گرفته است، زیرا در هر بار کاربرد آن دقیقاً یک میدان آزادی مشخص (مثلاً میدان آزادی تهران) را در نظر داریم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

۸۰ طبق شکل مقابل مفاهیم کدام گزینه صحیح هستند؟

(۱) A: اروپا - B: آسیا - C: ایران

(۲) A: اروپایی - B: آسیایی - C: کشور

(۳) A: آفریقایی - B: سیاه‌پوست - C: قذبلند

(۴) A: آسیایی - B: چینی - C: قدکوتاه

زیرمبحث: درس ۳

درس‌Box

در رابطه عموم و خصوص من وجه بین دو مفهوم «الف» و «ب» می‌توان چهار حالت در نظر گرفت که همگی درست هستند:

(۲) بعضی «ب»، «الف» است.

(۱) بعضی «الف»، «ب» است.

(۴) بعضی «ب»، «الف» نیست.

(۳) بعضی «الف»، «ب» نیست.

اگر به نمودار صورت سؤال دقت کنید هر دایره با دایره‌های دیگر هم مصادیق مشترک دارد و هم مصادیق غیرمشترک. بنابراین باید به دنبال مفاهیمی باشیم که دوه‌دو با یکدیگر رابطه عموم و خصوص من وجه داشته باشند. در گزینه (۳) هر سه مفهوم با یکدیگر رابطه عموم و خصوص من وجه دارند:

رابطه A و B: برخی آفریقایی‌ها سیاه‌پوستند و برخی نه، برخی سیاه‌پوست‌ها آفریقایی‌اند و برخی نه.

رابطه A و C: برخی آفریقایی‌ها قذبلند هستند و برخی نه، برخی قذبلندها آفریقایی‌اند و برخی نه.

رابطه B و C: برخی سیاه‌پوست‌ها قذبلند هستند و برخی نه، برخی قذبلندها سیاه‌پوست هستند و برخی نه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): هر سه مفهوم این گزینه مفاهیمی جزئی (اسم خاص) هستند، بنابراین هیچ نسبتی از نسبت‌های چهارگانه بین آن‌ها برقرار نیست.

گزینه (۲): بین مفاهیم «اروپایی» و «آسیایی» نسبت تباین برقرار است.

گزینه (۴): بین مفاهیم «چینی» و «آسیایی» نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است. (هر چینی، آسیایی است، اما برخی آسیایی‌ها چینی‌اند و برخی نه.)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پاسخ صحیح عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- (الف) مقایسهٔ هزینه‌ها و منافع براساس چه موردی انجام می‌گیرد؟
 (ب) مریم دیروز دوستانش را برای نهار به یک رستوران دعوت کرده بود. هزینه‌ای که مریم در رستوران برای خود و دوستانش صرف کرد، چه نام دارد؟
 (ج) مرز امکانات تولید، مرزی است بین آن‌چه یک کسب‌وکار با استفاده از منابع موجود و در دسترس
 (د) در خصوص الگوی مرز امکانات تولید، کشورها باید تصمیم بگیرند که

مشاوره به کلمات کتاب درسی دقت زیادی داشته باشید. خیلی از تست‌ها در کنکور، با تغییر یکی از کلمات در جملات کتاب، دانش‌آموزان را دچار چالش می‌کنند.

- (۱) الف) براساس سود و منفعتی که به دست می‌آوریم. / ب) هزینهٔ فرصت / ج) می‌تواند تولید کند، نه آن‌چه نمی‌تواند تولید کند / د) منابع کمیاب خود را برای تولید کالاها اختصاص دهند
 (۲) الف) براساس اطلاعاتی که از هزینه‌ها و منافع داریم. / ب) هزینه‌های آشکار / ج) می‌تواند تولید کند و آن‌چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند
 (۳) الف) براساس درآمدی که می‌توانیم از کسب‌وکارمان به دست آوریم. / ب) هزینه‌های مستقیم / ج) می‌تواند تولید کند و آن‌چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را برای تولید کالاهای مهم اختصاص دهند
 (۴) الف) براساس منابعی که برای شروع یک کسب‌وکار در اختیار داریم. / ب) هزینهٔ پنهان / ج) می‌تواند تولید کند نه آن‌چه نمی‌تواند / د) منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند

زیرمبحث: درس‌های ۳ و ۴

الف) مقایسهٔ هزینه‌ها و منافع براساس **اطلاعاتی** که از آن‌ها داریم، انجام می‌گیرد. به عنوان یک کارآفرین، مقایسهٔ میان منافع و هزینه‌های کسب‌وکارتان، از مهم‌ترین مراحل راه‌اندازی یا استمرار آن است.
 ب) مثال سینما رفتن را در درس ۳ به خاطر بیاورید. در این مثال، نشان می‌دهد بلیت سینمایی که خریداری می‌شود و مبلغی را هزینه می‌کنید، آن را به عنوان هزینهٔ آشکار می‌نامیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

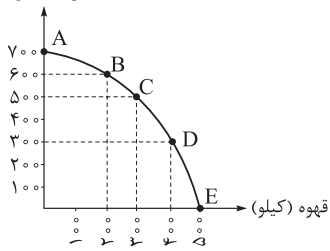
هزینه‌های مستقیم، همان هزینه‌های آشکار می‌باشد.

ج) مرز امکانات تولید، مرزی است بین آن‌چه یک کسب‌وکار با استفاده از منابع و امکانات موجود و در دسترس می‌تواند تولید کند و آن‌چه نمی‌تواند.
 د) کشورها باید تصمیم بگیرند که منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند.
 همان‌طور که افراد برای تولید کالاها با منابع کمیاب مواجه هستند، کشورها هم با منابع کمیاب مواجه هستند و در نتیجه در مواقعی با کشورهای دیگر دست به مبادله می‌زنند.

با توجه به نمودار «مرز امکانات تولید» که مربوط به یک شرکت فرضی است و براساس اطلاعات ارائه شده، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟ (هزینه تولید دو محصول یکسان است. / قیمت هر کیلو قهوه، ۱۰ درصد گران‌تر از ذرت است و قیمت هر کیلو ذرت ۵۰ تومان است.)

- (الف) در کدام نقطه، ارزش تولید قهوه بیشتر از سایر نقاط است؟
 (ب) بهترین تصمیم، براساس کدام اصل گرفته می‌شود؟
 (ج) هزینه فرصت حرکت از نقطه (D) به نقطه (B)، کدام است؟

مشاوره همانند کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳، به واحد اندازه‌گیری پول که در صورت سؤال و گزینه‌ها می‌آید، حساس باشید. می‌تواند تمام هزینه‌ها در صورت تست به «تومان» ذکر شده باشد، اما در گزینه‌ها «ریال» به کار برده شود و بالعکس.

- (۱) E - براساس مقایسه هزینه‌ها که باید کم‌ترین هزینه را داشته باشد. - ۱۵۰ هزار ریال
 (۲) E - براساس هزینه فرصت که باید ارزش دومین انتخاب، پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده باشد. - ۱۱۰ هزار ریال
 (۳) B - براساس مقایسه هزینه‌ها که باید کم‌ترین هزینه را داشته باشد. - ۱۵۰ هزار ریال
 (۴) B - براساس هزینه فرصت که باید ارزش دومین انتخاب، پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده باشد. - ۱۰۰ هزار ریال

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) هزینه تولید هر دو محصول یکسان است. در قسمت «الف» با توجه به گزینه‌ها باید بررسی کنیم ارزش تولید قهوه در نقطه E بیشتر است یا نقطه B، در نقطه E ۵۰۰ کیلو و در نقطه B ۲۰۰ کیلو قهوه تولید می‌شود.

قیمت هر کیلو قهوه، ۱۰ درصد گران‌تر از ذرت است و قیمت هر کیلو ذرت ۵۰ تومان است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{تومان} = 50 + \left(50 \times \frac{10}{100}\right) = 55 \quad \text{قیمت یک کیلو قهوه}$$

$$\text{تومان} = 500 \times 55 = 27,500 \quad \text{ارزش تولید قهوه در نقطه E}$$

$$\text{تومان} = 200 \times 55 = 11,000 \quad \text{ارزش تولید قهوه در نقطه B}$$

در نقطه‌ای که در آن میزان تولید قهوه بیشتر از سایر نقاط است، ارزش تولید قهوه نیز بیشتر از سایر نقاط می‌باشد. در نقطه (E) میزان تولید قهوه ۵۰۰ کیلو و بیشتر از سایر نقاط است.

نکته

(ب) بهترین تصمیم با در نظر گرفتن **هزینه فرصت** اتخاذ می‌شود که براساس آن باید ارزش دومین انتخاب، پایین‌تر از منافع گزینه انتخاب شده، باشد.

محدودیت منابع، مفهوم «هزینه فرصت» را به همراه دارد. هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که فرد آن را هنگام انتخاب از دست داده است. پس از اولویت‌بندی گزینه‌ها، وقتی اولین اولویت را انتخاب کردیم، بهترین اولویت بعدی، هزینه فرصت انتخاب ما خواهد بود.

(ج) در نقطه (D) ۳۰۰ کیلو ذرت و ۴۰۰ کیلو قهوه و در نقطه (B) ۶۰۰ کیلو ذرت و ۲۰۰ کیلو قهوه تولید می‌شود.

با حرکت از نقطه (D) به (B)، با صرف نظر کردن از تولید ۲۰۰ کیلو قهوه می‌توانیم ۳۰۰ کیلو ذرت بیشتری تولید کنیم.

$$\text{هزار ریال} = 110 = 11,000 \text{ تومان} = 200 \times 55 = \text{ارزش قهوه صرف نظر شده}$$

برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر به عدد اضافه می‌کنیم) و برعکس

برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم (به بیان ساده‌تر، یک صفر از عددمان کم می‌کنیم).

پاسخ صحیح عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

الف) یک شرکت تولید نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای تکمیل کادر فنی خود، دو مهندس کامپیوتر را به شرح زیر استخدام می‌کند: آقای محمدی دارای تجربه کافی در ساخت نرم‌افزارهای حسابداری است و آقای رضایی دارای تجربه کافی در ساخت نرم‌افزارهای آموزشی. با توجه به تجربیات دو مهندس فوق، نتیجه کدام انتخاب در مقابل آن به درستی نوشته شده است؟
 ب) مقایسه منافع و هزینه‌ها وابسته به چه مواردی است؟
 ج) مدیرعامل یک شرکت سهامی، سه پیشنهاد از مدیر اجرایی آن شرکت برای تولید سه نوع محصول «الف»، «ب» و «پ» دریافت کرده است. از طرفی، مدیر مالی این شرکت برآورد کرده است که انتخاب محصول «ب» برای تولید، بازده سرمایه‌گذاری و بودجه موردنیاز به نفع شرکت است. مدیرعامل این شرکت پیشنهادات فوق را بررسی کرده و به این نتیجه رسید که بهتر است در ابتدای امر ۱۰,۰۰۰ واحد از محصول «ب» تولید شود. استفاده از کدام یک از قوانین تصمیم‌گیری در انتخاب تولید محصول «ب» مؤثر بوده است؟

۱) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای آموزشی و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای حسابداری ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و آقای رضایی می‌توان به نقاط بالاتر از مرز امکانات تولید دست یافت. / ب) وابسته به هزینه فرصتی است که برای به دست آوردن سود باید آن را لحاظ کرد. / ج) قانون دوم
 ۲) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول بازاریابی و انتخاب آقای رضایی به عنوان مدیر مالی ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و رضایی می‌توان بر روی مرز امکانات تولید قرار گرفت. / ب) وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های اقتصادی و اجتماعی است. / ج) قانون دوم

۳) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای حسابداری و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای آموزشی ← با جابه‌جایی مسئولیت‌های آقای محمدی و آقای رضایی می‌توان به نقاط بالاتر از مرز و امکانات تولید دست یافت. / ب) وابسته به درآمدی است که از کسب و کارتان به دست می‌آید. / ج) قانون سوم
 ۴) الف) انتخاب آقای محمدی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای حسابداری و انتخاب آقای رضایی به عنوان مسئول ساخت نرم‌افزارهای آموزشی ← می‌توان روی مرز امکانات تولید قرار گرفت. / ب) وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی است. / ج) قانون پنجم

زیرمبحث: درس‌های ۳ و ۴

دربین Box

«قانون پنجم: مقایسه منافع و هزینه‌ها» بخشی از تصمیم‌گیری منطقی است، اما بهترین تصمیم به نوع رویکرد شما بستگی دارد. دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد: اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند. مثلاً گاهی اوقات گزینه‌های تصمیم، این است که مطالعه کنیم یا به گردش برویم و گاهی نیز درباره میزان مطالعه یا مدت‌زمان گردش در حال تصمیم‌گیری هستیم.

الف) دقت کنید به دلیل آن که آقای محمدی دارای تجربه کافی در ساخت نرم‌افزارهای حسابداری است و آقای رضایی دارای تجربه کافی در ساخت نرم‌افزارهای آموزشی، با انتخاب صحیح این دو نفر می‌توان به کارایی دست یافت، یعنی بر روی مرز امکانات تولید قرار گرفت. گزینه (۱): برای انتخاب به نقاط بالاتر از مرز امکانات تولید، نیازمند افزایش منابع تولید هر دو کالا می‌باشیم؛ بنابراین با جابه‌جایی تخصص این دو نفر نمی‌توان به نقاط بالاتر دست یافت.
 گزینه (۲): به دلیل آن که آقای محمدی تخصصی در مورد بازاریابی و هم‌چنین آقای رضایی تجربه کافی به عنوان مدیر مالی ندارند، با جابه‌جایی مسئولیت‌های ذکر شده نیز نمی‌توان روی مرز امکانات تولید قرار گرفت.

دقت کنید چون مسئولیت‌های این دو نفر با تخصص آن‌ها هم‌خوانی ندارد، در صورت این انتخاب (دادن مسئولیت بازاریابی و مالی به این دو نفر) در زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار خواهیم گرفت و تولید ناکاراست.

گزینه (۳): مجدداً می‌توانیم توضیح گزینه (۱) را برای گزینه (۳) مطرح کنیم. در صورتی می‌توان به نقاط بالاتر از مرز امکانات برسیم که بتوانیم منابع تولید هر دو کالا را افزایش دهیم.
 ب) مقایسه منافع و هزینه‌ها وابسته به موقعیت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی است.

نکته

اقتصاد

نکته

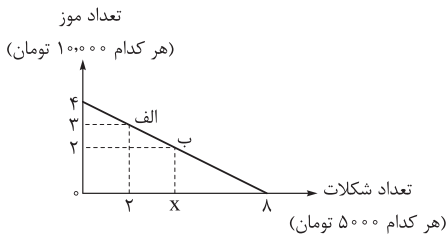
ممکن است آلودگی زیست‌محیطی یک کارخانه تولید مواد شیمیایی برای صاحب آن کارخانه به عنوان هزینه محسوب نشود، اما برای ساکنان آن منطقه هزینه محسوب می‌شود؛ در نتیجه این مثال به ما نشان می‌دهد که در مقایسه منافع و هزینه‌ها باید موقعیت‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی را در نظر داشته باشیم.

نکته

در درس ۳، ترتیب قوانین و اصول انتخاب درست حائز اهمیت است. (ج) قانون پنجم که مربوط به مقایسه منافع و هزینه‌ها است، در این تصمیم‌گیری مؤثر بوده و به انتخاب یکی از بین گزینه‌های مختلف اشاره دارد.

فردی با میزانی از بودجه مشخص، برای خرید دو محصول موز و شکلات به بازار می‌رود و نمودار قید بودجه او نیز به صورت زیر ترسیم شده است. با توجه به این نمودار:

(الف) بودجه فرد چند هزار تومان است؟

(ب) هزینه فرصت انتقال از نقطه (ب) به نقطه (الف)، چند هزار تومان است؟

(ج) با خرید ۳۰ هزار تومان شکلات، فرد توانایی خرید چه تعداد موز را دارد؟

(۱) الف) ۵۰ هزار تومان / ب) ۱۰ هزار تومان / ج) ۲

(۲) الف) ۴۰ هزار تومان / ب) ۲۰ هزار تومان / ج) ۱

(۳) الف) ۴۰ هزار تومان / ب) ۱۰ هزار تومان / ج) ۱

(۴) الف) ۵۰ هزار تومان / ب) ۲۰ هزار تومان / ج) ۲

مشاوره این سؤال نیز، مانند مسئله کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ طرح شده است.

زیرمبحث: درس ۳

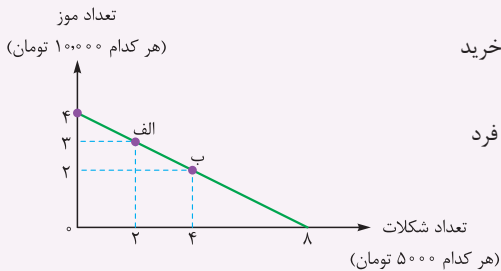
پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای موز و شکلات است که فرد می‌تواند بخرد.

در نقطه «الف» می‌توان ۳ عدد موز و ۲ بسته شکلات خرید؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{تومان } ۴۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰ = ۳ \times ۱۰,۰۰۰ + ۲ \times ۵,۰۰۰ = ۳۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰ \text{ تومان} = \text{میزان بودجه فرد}$$

در این نوع از سؤال‌ها برای یافتن بودجه فرد از نقطه ابتدایی یا انتهایی (منظور نقاط برخورد با محورهای افقی یا عمودی استفاده کنید، چراکه در این نقاط، میزان خرید از یک کالا حداکثر است و میزان خرید از کالای دیگر صفر است در نتیجه محاسبات با سرعت بیشتری انجام می‌شود.

در این نقطه می‌توان حداکثر ۴ عدد موز خرید و دیگر پولی برای خرید شکلات باقی نمی‌ماند؛ در نتیجه بودجه فرد برابر است با:

$$\text{تومان } ۴۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰ = (۴ \times ۱۰,۰۰۰) + (۰ \times ۵,۰۰۰) = ۴۰,۰۰۰ \text{ تومان} = \text{میزان بودجه فرد}$$

در این نقطه می‌توان حداکثر ۸ عدد شکلات خرید و دیگر پولی برای خرید موز باقی نمی‌ماند؛ در نتیجه بودجه فرد برابر است با:

$$\text{تومان } ۴۰,۰۰۰ = ۴۰,۰۰۰ = (۸ \times ۵,۰۰۰) + (۰ \times ۱۰,۰۰۰) = ۴۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

ب) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای شکلات و موزی است که فرد می‌تواند با بودجه مشخص ۴۰,۰۰۰ تومان بخرد؛ در نتیجه با توجه به نقطه (ب) خواهیم داشت:

$$۴۰,۰۰۰ = (۲ \times ۱۰,۰۰۰) + (X \times ۵,۰۰۰) \Rightarrow ۴۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰ + (X \times ۵,۰۰۰) \Rightarrow X = \frac{۲۰,۰۰۰}{۵,۰۰۰} = ۴$$

در نتیجه در نقطه (ب) می‌توان ۴ عدد شکلات خریداری کرد.

در نقطه (الف) فرد می‌تواند ۳ عدد موز و ۲ عدد شکلات بخرد. در نقطه (ب) فرد می‌تواند ۲ عدد موز و ۴ عدد شکلات بخرد.

در نتیجه برای حرکت از نقطه (ب) به (الف) باید از خرید ۲ عدد شکلات صرف نظر کنیم تا بتوانیم ۱ عدد موز بیشتر خریداری کنیم. در صورت سؤال ارزش هزینه فرصت به ریال خواسته شده است و نه براساس واحد یا تعداد کالایی که از خرید آن صرف نظر کرده‌ایم؛

در نتیجه خواهیم داشت: ارزش هر واحد از کالایی که از تعداد (واحد) کالایی که از خرید آن صرف نظر شده است \times تعداد (واحد) کالایی که از خرید آن صرف نظر کرده‌ایم = ارزش هزینه فرصت

$$\text{تومان } ۱۰,۰۰۰ = ۲ \times ۵,۰۰۰$$

(ج) با توجه به بودجه فرد که برابر با ۴۰ هزار تومان است، اگر ۳۰ هزار تومان به شکلات اختصاص یابد، قطعاً ۱۰ هزار تومان برای

خرید موز باقی می‌ماند. $(۴۰ - ۳۰ = ۱۰)$

با توجه به این که قیمت هر عدد موز ۱۰,۰۰۰ تومان است؛ در نتیجه با خرید ۱۰,۰۰۰ تومان از موز، یعنی فرد ۱ عدد از این کالا

را می‌تواند بخرد:

$$\text{عدد } ۱ = \frac{\text{میزان پرداختی برای خرید موز}}{\text{قیمت هر عدد موز}} = \frac{۱۰,۰۰۰}{۱۰,۰۰۰} = ۱ \text{ عدد}$$

صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

- (الف) تصمیمات عاقلانه از مقایسه هزینه‌ها در هر انتخاب به وجود می‌آید.
 (ب) امکان جذب افراد توانمندتر و پیچیدگی در رابطه مدیریت و مالکیت از معایب کسب و کار شرکت است.
 (ج) افرادی که در پی کسب درآمد غیرحلال هستند، از طریق فعالیت‌های غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می‌کنند.
 (د) رضا که کارمند یک شرکت مواد غذایی است به عنوان سرمایه انسانی در این شرکت فعالیت می‌کند.
 (ه) چیزی به عنوان ناهار رایگان وجود ندارد، به این معنی است که تولید غذا به منابع نیاز دارد و از این منابع می‌توان برای تولید چیزهای دیگر استفاده کرد.

۱) (الف) درست / (ب) درست / (ج) نادرست / (د) درست / (ه) نادرست

۲) (الف) درست / (ب) نادرست / (ج) درست / (د) درست / (ه) درست

۳) (الف) نادرست / (ب) نادرست / (ج) درست / (د) نادرست / (ه) درست

۴) (الف) نادرست / (ب) درست / (ج) درست / (د) درست / (ه) نادرست

زیرمبحث: درس‌های ۱ تا ۴

(الف) تصمیمات عاقلانه از مقایسه هزینه‌ها و منافع در هر انتخاب به وجود می‌آید.

ما در یک تصمیم عاقلانه و منطقی فقط هزینه‌ها را با یکدیگر مقایسه نمی‌کنیم، بلکه باید هزینه و منافع را مقایسه کنیم و اگر منافع بیشتر از هزینه‌ها شد، آن گزینه را انتخاب کنیم.

(ب) از جدول زیر مزایا و معایب ایجاد شرکت را بررسی می‌کنیم:

مزایای ایجاد شرکت (سهامی)	معایب ایجاد شرکت (سهامی)
مسئولیت محدود برای سهامداران (ضرر و بدهی سهامداران محدود به میزان سهام)	هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر
امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهامداران یا افزایش سرمایه آن‌ها و نیز وام‌های بانکی)	تأخیر در تصمیم‌گیری
امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)	پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی
تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه)	تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
-	قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

دقت کنید که امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی از سه طریق در کسب و کار شرکت سهامی می‌تواند انجام گیرد:

۱) افزایش سهامداران

۲) افزایش سرمایه آن‌ها

۳) وام‌های بانکی

(ج) افرادی که در پی کسب درآمد غیرحلال هستند، از طریق فعالیت‌های غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می‌کنند و اقتصاد خود و جامعه را به سراشیبی می‌کشانند.

نمونه‌هایی از کسب و کارهای حرام:

۱) اهل رشوه‌دادن و رشوه‌گرفتن

۲) استفاده از رانت یا موقعیت‌های برآمده از ظاهرسازی و فریب

۳) ایجاد انحصار، ارزان خریدن و گران فروختن و از عرصه خارج کردن رقبا با انواع شگردها

۴) احتکار کالاهای مورد نیاز مردم

۵) تولید و انتشار کتاب‌ها یا فیلم‌های مبتذل و غیراخلاقی

۶) فریب مشتریان در مورد ویژگی‌های کالاها (مثال: دروغ‌گفتن دربارهٔ ملیت کالا)

۷) رباخواری

د) تولیدکنندگان برای به دست آوردن سود و کسب درآمد و عایدی، به عوامل و منابع تولید احتیاج دارند که این عوامل تولید را به سه دسته کلی می‌توانیم دسته‌بندی کنیم:

۱) منابع طبیعی (زمین): هر چیزی که در طبیعت موجود است و در تولید استفاده می‌شود.

۲) منابع انسانی (عوامل انسانی) = نیروی کار

۳) سرمایه: سرمایه فیزیکی (کالاهای سرمایه‌ای، ابزارآلات) + سرمایه انسانی (دانش و مهارت نیروی کار)

به این تفاوت توجه کنید:

منابع انسانی ← نیروی کار

سرمایه انسانی ← دانش و مهارت نیروی کار

ه) هزینه فرصت اجتماع: چیزی به عنوان ناهار رایگان وجود ندارد. در اقتصاد از این جمله برای اشاره به بعضی از مدرسه‌ها که در گذشته ناهار رایگان به دانش‌آموزان می‌دادند، استفاده می‌شود. ناهاری که حتی اگر برای دانش‌آموزان رایگان باشد، برای جامعه رایگان نیست. تولید غذا به منابع نیاز دارد. از این منابع می‌توان برای تولید چیزهای دیگری استفاده کرد؛ بنابراین برای داشتن (ناهار رایگان) باید بپذیریم که از بعضی از کالا و خدمات دیگر کم‌تر داشته باشیم. حتی کالاهایی که برای افراد (رایگان) است، برای تولیدشان زمان صرف می‌شود و هزینه فرصتی برای جامعه دارد.

در این قسمت از تست، هزینه فرصت را یادآوری می‌کند که زمانی که منابع خود را به تولید یک کالا اختصاص دهیم، برای تولید کالاهای دیگر با کمبود منابع مواجه می‌شویم.

کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) ارزش هر برگ از سهام یک شرکت برابر با ۵,۵۰۰ تومان است. فرد A مقداری سهام به ارزش ۱۱۰ هزار تومان خریداری کرده است.

این فرد صاحب چند سهم از سهام شرکت است؟

ب) اگر کل سهام و کل سود شرکت به ترتیب برابر با ۲۵۰ واحد سهم ۲۱۰ میلیون تومان باشد، آن‌گاه سود دریافتی فرد A کدام است؟

(۱) الف) ۱۵ عدد / ب) ۱۷ / ۵ میلیون تومان

(۲) الف) ۲۰ عدد / ب) ۱۶ / ۸ میلیون تومان

(۳) الف) ۱۵ عدد / ب) ۱۶ / ۸ میلیون تومان

(۴) الف) ۲۰ عدد / ب) ۱۷ / ۵ میلیون تومان

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) اگر ارزش کل سهام خریداری شده توسط فرد را بر قیمت هر سهم تقسیم کنیم، تعداد سهام خریداری شده توسط فرد، به دست می‌آید:

$$\text{عدد} = ۲۰ = \frac{۱۱۰,۰۰۰}{۵,۵۰۰} = \frac{\text{ارزش کل سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{قیمت هر سهم}} = \text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}$$

ب)

$$\text{درصد} = ۸ = \frac{۲۰}{۲۵۰} \times ۱۰۰ = \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} \times ۱۰۰ = \text{میزان مالکیت فرد از دارایی شرکت (به درصد)}$$

سود شرکت \times درصد مالکیت فرد از دارایی شرکت = سود تعلق گرفته به هر فرد

$$\text{میلیون تومان} = ۱۶ / ۸ = \frac{۸}{۱۰۰} \times ۲۱۰ = \text{سود تعلق گرفته به فرد}$$

خانم افتخاری به تازگی یک تولیدی مانو راه‌اندازی کرده است. ایشان بعد از گذشت مدتی از شروع فعالیت خود، متوجه وضعیت رکود اقتصادی در بازار می‌شود و تلاش می‌کند که خود را با شرایط فعلی وفق دهد. عملکرد خانم افتخاری در این شرایط مربوط به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان است؟

(۲) یادگیرنده

(۱) سازمان‌دهنده

(۴) ریسک‌پذیر

(۳) خوش‌بین

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ در این تست از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق، می‌توان به یادگیرنده اشاره کرد. طبق جدول کتاب درسی، کارآفرین از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزد خود را با شرایط بازار وفق دهد.

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق	
تیزبین	فرصت‌های کسب‌وکار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها، یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

دقت داشته باشید وقتی می‌گوییم کارآفرینان باید خود را با شرایط بازار وفق دهند، یکی از نکاتی که برداشت می‌شود این است که اقتصاد کشور ممکن است دچار رکود اقتصادی یا تورم شود، کارآفرینان باید بتوانند با این شرایط بازار و اقتصاد کشور، خود را وفق دهند.

یک بنگاه اقتصادی با ۵ نفر کارمند که هر کدام ماهیانه معادل ۵۰۰,۰۰۰ ریال حقوق دریافت می‌کنند، سالیانه ۷۵۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۲۵۰,۰۰۰ ریال تولید می‌کند. اگر هزینه تمام‌شده سالیانه برای مواد اولیه این بنگاه ۲۰٪ حقوق ماهیانه کارمندان باشد، مجموع هزینه‌های استهلاک و اجاره سالیانه برابر $\frac{1}{3}$ درآمد سالیانه این بنگاه اقتصادی باشد، آن‌گاه کدام گزینه در ارتباط با وضعیت سالیانه این بنگاه اقتصادی صحیح است؟

(۲) ۹۴/۵ میلیون ریال سود یا منفعت

(۱) ۹۷ میلیون ریال سود یا منفعت

(۴) ۹۴/۵ میلیون ریال ضرر یا زیان

(۳) ۹۷ میلیون ریال ضرر یا زیان

زیرمبحث: درس ۱

دروس Box

کل محصول \times قیمت هر واحد از محصول = درآمد

◦ $>$ هزینه - درآمد = سود

◦ $<$ هزینه - درآمد = زیان

اجاره یا خریداری ماشین‌آلات و سایر سرمایه‌های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه‌های مستقیم

هزینه خرید مواد اولیه + حقوق یا دستمرد کارمندان (کارگران) +

هزینه فرصت یا هزینه پنهان = هزینه‌های غیرمستقیم

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

(هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم) هزینه‌ها - درآمد = سود اقتصادی (سود ویژه یا سود واقعی)

قیمت هر دستگاه تولیدی \times تعداد دستگاه تولیدی = درآمد سالیانه بنگاه

ریال $187,500,000 = 750 \times 250,000$

حالا به بررسی و محاسبه مجموع هزینه‌های بنگاه اقتصادی در طول یک سال می‌پردازیم:

ریال $30,000,000 = 12 \times 500,000 \times 5 =$ حقوق سالیانه کل کارمندان

ریال $500,000 = 500,000 \times 5 \times \frac{20}{100} =$ حقوق ماهیانه کارمندان $\times \frac{20}{100} =$ هزینه تمام‌شده سالیانه برای مواد اولیه

درآمد سالیانه بنگاه اقتصادی $\times \frac{1}{3} =$ مجموع هزینه‌های استهلاک و اجاره سالیانه بنگاه اقتصادی

ریال $62,500,000 = \frac{1}{3} \times 187,500,000 =$

ریال $93,000,000 = 30,000,000 + 500,000 + 62,500,000 =$ مجموع هزینه‌های سالانه بنگاه

مجموع هزینه‌های بنگاه - درآمد = سود

میلیون ریال $94/5 = 187,500,000 - 93,000,000 =$ ریال $94,500,000$

چون میزان درآمد بیشتر از مجموع هزینه‌های بنگاه است؛ در نتیجه بنگاه اقتصادی از فعالیت اقتصادی خود سود کرده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

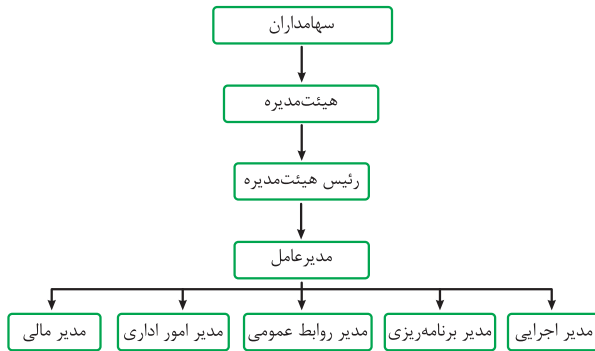
کدام گزینه در مورد ترتیب ساختار سازمانی یک شرکت سهامی صحیح است؟

- (۱) سهامداران ← مدیرعامل ← هیئت‌مدیره ← سایر مدیران ← رئیس هیئت‌مدیره
- (۲) سهامداران ← مدیرعامل ← هیئت‌مدیره ← رئیس هیئت‌مدیره ← سایر مدیران
- (۳) سهامداران ← هیئت‌مدیره ← رئیس هیئت‌مدیره ← مدیرعامل ← سایر مدیران
- (۴) سهامداران ← رئیس هیئت‌مدیره ← هیئت‌مدیره ← مدیرعامل ← سایر مدیران

مشاوره حتماً به فعالیت‌های فردی در کلاس، تحلیل کنید، فعالیت گروهی در کلاس، تفکر و تمرین و تحلیل کنید‌های هر درس دقت فراوان داشته باشید.

زیرمبحث: درس ۲

ساختار و شیوه تصمیم‌گیری در شرکت سهامی به صورت جدول زیر است:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۹۰

چند مورد از عبارتهای زیر در ارتباط با واقعیت، صحیح است؟

- الف) به دلیل کمیابی در منابع و امکانات، همیشه باید بین گزینههای انتخاب، «بده - بستان» کرد.
 ب) اگر یک کشور کالاهایی را از دیگر کشورها بخرد، دیگر با کمیابی و مبادله مواجه نیست.
 ج) تنها هزینه‌ای که نباید بر تصمیم‌گیری شما مؤثر باشد، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند.
 د) مقایسهٔ میان منافع و هزینه‌های یک کسب‌وکار، از مهم‌ترین مراحل راه‌اندازی یا استمرار آن است.
 ه) به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید بر روی مرز امکانات تولید، در درون مرز امکانات تولید کند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به بررسی عبارات صورت سؤال می‌پردازیم:

- الف) درست است. به دلیل کمیابی در منابع و امکانات، همیشه باید بین گزینههای انتخاب، «بده - بستان» کرد.
 ب) نادرست است. اگر یک کشور کالاهایی را از دیگر کشورها بخرد، هنوز با کمیابی و مبادله مواجه است.
 ج) نادرست است. تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیری مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری به وجود می‌آیند.
 د) درست است.
 ه) نادرست است. به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید در درون مرز امکانات تولید، بر روی مرز امکانات تولید کند.